

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Lázeňství v regionu Třeboňsko

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Miroslava Navrátilová

Zpracovala:

Jana Mlejnková

Praha, srpen 2008

Abstrakt

Název práce:

Lázeňství v regionu Třeboňsko

Cíle práce:

Cílem této diplomové práce je popsat a zhodnotit lázeňské služby v regionu Třeboňska a pomocí dotazníkového šetření zjistit spokojenost klientů lázní s těmito službami. Na základě zjištění aktuálního stavu hledat možnosti vylepšení.

Metodologie:

V této práci byla použita popisná analýza charakterizující současnou situaci lázeňství na Třeboňsku. Další metodou pro získání informací o spokojenosti zákazníků s lázeňskými službami bylo dotazníkové šetření. Dále byla vytvořena SWOT analýza regionu Třeboň a třeboňských lázní.

Výsledky:

Výsledky naznačují, na kolik je současný stav cestovního ruchu a především lázeňství na Třeboňsku uspokojivý, kde jsou rezervy a v čem naopak silné stránky. Tyto výsledky povedou k návrhům zlepšení stávající situace.

Klíčová slova:

cestovní ruch, lázeňství, wellness, Třeboň, služby, SWOT analýza, dotazníkové šetření

Title:

The spa in the Třeboňsko region

Aim of the work:

The aim of this work is to describe and evaluate the spa services in the Třeboňsko region and to help with the investigation questionnaire to find out client's satisfaction with spa services. More then, the purpose of this thesis is to find choises of improvement on the base sof actual situation.

Methodology:

The description analysis which describe actual Třeboň spa situation was used in this work. Another method for getting information about client's satisfaction with spa services was questionnaire investigation. The SWOT analysis of the Třeboňsko region and Třeboň spa was created, too.

Results:

The results indicate firstly, how much satisfied and developed the actual situation of the travel movement, and especially in the Třeboňsko spa is, secondly, where the reserves are and finally, where on the contrary the strenghts are.

Key words:

Travel movement, spa, wellness, Třeboň, services, SWOT analysis, questionnaire

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografické citace.

V Praze, dne 1. září 2008

Jana Mlejnková

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat Ing. Miroslavě Navrátilové za odborné vedení práce, za praktické rady a za možnost využít její zkušenosti v této problematice.

OBSAH:

1. ÚVOD.....	8
2. CÍLE PRÁCE.....	11
3. TEORETICKÁ ČÁST.....	12
3.1. Teorie cestovního ruchu	12
3.1.1. Lázeňský cestovní ruch.....	12
3.2. Definice a klasifikace služeb	15
3.2.1. Povaha a třídění služeb	15
3.2.2. Vlastnosti služeb	17
3.2.3. Druhy lázeňských služeb	18
3.3. Teorie lázeňství.....	21
3.3.1. Balneologie a balneoterapie.....	21
3.3.2. Stručný vývoj lázeňství ve světě.....	21
3.3.3. Vývoj českého lázeňství	25
3.3.4. Současná situace českého lázeňství	27
3.3.4.1. Legislativní rámec lázeňství	30
3.3.4.2. Klienti lázní.....	31
3.3.4.3. Způsob hrazení lázeňské péče.....	31
3.3.4.4. Struktura lázeňských pacientů v Jihočeském kraji	35
3.3.4.5. Léčebné používání bahna a rašeliny	38
4. METODOLOGICKÁ ČÁST	40
4.1. Výběr metodologie	40
4.1.1. Popisná analýza.....	40
4.1.2. SWOT analýza.....	40
4.1.3. Dotazníkové šetření	42
5. ANALYTICKÁ ČÁST	43
5.1. Třeboň.....	43
5.1.1. Třeboňsko od 12. do 20. století.....	44
5.1.2. Současná Třeboň.....	45

5.1.2.1. Chráněná krajinná oblast (CHKO) Třeboňsko	45
5.1.2.2. Rybníkářství.....	49
5.1.2.3. Pivovarnictví.....	51
5.1.2.4. Památky	52
5.1.2.5. Kultura	58
5.1.2.6. Sport a volný čas.....	65
5.1.2.7. Ubytovací možnosti	68
5.1.2.8. Doprava.....	70
5.2. Třeboňské lázně.....	70
5.2.1. Vývoj třeboňských lázní	72
5.2.2. Rozbor poskytovaných služeb	74
6. SYNTETICKÁ ČÁST	87
6.1. SWOT analýza Třeboně a třeboňských lázní	87
6.2. Zhodnocení dotazníkového šetření	88
6.2.1. Struktura dotazníku.....	88
6.2.2. Interpretace získaných dat	89
6.3. Řešení nedostatků a návrhy na zlepšení	101
7. ZÁVĚR	104
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	107
Seznam tištěné literatury.....	107
Seznam internetových zdrojů.....	108
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	111
SEZNAM PŘÍLOH.....	113

1 ÚVOD

Lázeňství v Čechách a na Moravě patří objektivně mezi nejvýznamnější a nejuznávanější na světě. Má zde dlouhodobou tradici jakožto vědní a léčebný obor, zejména díky svým výhodným přírodním podmínkám – území naší republiky je mimořádně bohaté na minerální prameny a léčebné lázně. Přírodní léčivé zdroje jsou významným a nezastupitelným zdrojem přírodního bohatství s jedinečným léčebným faktorem.

Lázeňství je v podmínkách České republiky záležitostí především zdravotnickou a léčebnou. Mimo tyto zdravotní přínosy plní lázeňství i funkci ekonomickou. Lázně nejenže představují ekonomický přínos pro Českou republiku jako celek, ale především přínos pro veřejné rozpočty obcí. Pozitivně působí na investiční aktivity ve svém okolí a mají kladný vliv na dlouhodobou zaměstnanost - a to i v jinak problémových regionech, kde jsou lázeňská zařízení často lokalizována.

V současné době se mluví o určité změně způsobu úhrady lázeňské péče v tom smyslu, že by došlo k omezení úhrad za lázeňskou péči ze strany pojišťoven, popřípadě že by byl tento způsob financování úplně zrušen. Mnoho lázeňských míst má tak z těchto důvodů reálné obavy z možných ekonomických problémů, které by mohly vést až k zániku některých zařízení. Proto se začínají orientovat i na různé komerčně založené wellness programy, které mají být, co se příjmů týče, alternativou současného trendu snižování pacientů s hrazeným pobytem.

Díky měnícímu se životnímu stylu, který souvisí s upřednostňováním zdravého způsobu života a péčí o své tělo, je o tyto komerčně založené pobyty zájem. Lázně nabízejí různé antistresové a relaxační pobyty, zeštíhlující kúry, sportovní pobyty apod. Ty jsou pak často speciálně orientované na určitou skupinu, jako např. na seniory, manažery, ženy, páry atd. Nabídka lázeňských služeb tedy prošla poslední dobou velkou změnou. Lázně už neslouží jen jako léčebná zařízení, ale nabízejí i preventivní péči. Vzhledem k tomu, že je o tyto nové programy zájem, který neustále narůstá, stávají se velmi významným zdrojem příjmů důležitým pro další celkový rozvoj lázní.

Zahraniční klientela je již na různé wellness programy zvyklá a to na velmi vysoké úrovni. Je tedy v zájmu českých lázní tyto pobyty nabízet ve vysoké kvalitě, neustále je inovovat a rozšiřovat, aby si ve vysoce konkurenčním prostředí, které se se vstupem naší republiky do Evropské unie ještě rozšířilo, udržely stávají klientelu a získávaly i zákazníky nové.

Tématem této diplomové práce je lázeňství v Třeboni. Třeboň se může pochlubit dokonce dvěma lázeňskými zařízeními – Lázněmi Aurora a Bertinými lázněmi. Ty zde vznikly díky významnému přírodnímu zdroji – rašelině, na kterou je tato oblast velmi bohatá. Třeboň je ale významná nejen lázeňstvím, které tu má tradici již 125 let, ale i pro cestovní ruch velmi cennými kulturně-historickými a přírodními podmínkami.

Snahou této práce bude představit Třeboňsko jako turisticky atraktivní destinaci, popsat a rozebrat nabídku služeb cestovního ruchu ve městě a zanalyzovat nabídku lázeňských služeb. Ke zjištění silných a slabých stránek regionu a lázní bude použita SWOT analýza, spokojenost lázeňské klientely s poskytovanými službami bude zjišťována pomocí dotazníkového šetření.

Na základě zjištění výše uvedeného šetření se také pokusím vyvrátit popř. potvrdit mé domněnky o treboňských lázních, ze kterých při psaní této práce vycházím. Jedná se o následující hypotézy:

- *Samoplátců je mezi návštěvníky treboňských lázní dvakrát více než pacientů, kterým pobyt komplexně nebo částečně hradí zdravotní pojišťovna.*

Usuzuji tak na základě současného trendu, ke kterému v České republice v posledních letech dochází – změny způsobu úhrady lázeňské péče a zároveň změny životního stylu obyvatelstva.

- *Mladí lidé do třiceti let nepatří mezi časté klienty treboňských lázní, je jich zde oproti jiným věkovým skupinám minimum.*

Myslím, že mladší věková skupina bude svůj volný čas a dovolenou trávit jinými aktivitami, než návštěvou lázní. Zároveň tak soudím i kvůli tomu, že mladí lidé trpí méně nemocemi pohybového ústrojí, které jsou v lázních léčeny.

➤ *Nejčastějšími návštěvníky lázní jsou ženy mezi 50 a 60 lety.*

Tato hypotéza vychází ze zkušenosti z mého okolí a rodiny - je mezi nimi mnohem více žen než mužů, kteří alespoň jednou lázně navštívili, a jedná se většinou o ženy starší 50 let.

➤ *Alespoň polovina oslovených respondentů bude v třeboňských lázních minimálně podruhé.*

I zde vycházím ze zkušenosti mé rodiny a známých. Ti jsou většinou věrni jedním lázním (a často právě těm třeboňským), kde jsou spokojeni se službami a prostředím, kde se lázně nacházejí.

2 CÍLE PRÁCE

Hlavní cíle této diplomové práce jsou:

- Představit Třeboňsko jako atraktivní destinaci cestovního ruchu, zejména díky dvěma lázeňským zařízením, které se zde nachází – Lázně Aurora a Bertiny lázně.
- Pomocí SWOT analýzy a dotazníkového šetření zanalyzovat nabídku služeb cestovního ruchu ve městě a nabídku lázeňských služeb a zjistit spokojenost klientů lázní s poskytovanými službami.
- Navrhnout zlepšení nedostatků ve zkoumaných oblastech.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních částí: teoretické, metodologické, analytické a syntetické. Pro každou část byly stanoveny následující cíle:

Cíle teoretické části: charakterizovat lázeňský cestovní ruch a služby, definovat základní pojmy v lázeňství, popsat vývoj a současnou situaci lázeňství v České republice

Cíle metodologické části: popsat jednotlivé metody, které byly v práci použity

Cíle analytické části: popis a rozbor města Třeboně z hlediska nabízených služeb cestovního ruchu, popis a rozbor treboňských lázní a poskytovaných lázeňských služeb

Cíle syntetické části: prostřednictvím SWOT analýzy najít silné a slabé stránky Třeboňska a treboňských lázní z hlediska cestovního ruchu, pomocí dotazníkového šetření zjistit spokojenost zákazníků s poskytovanými službami, vytvoření vlastních návrhů a doporučení pro vylepšení stávající situace města Třeboně a treboňských lázní

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Teorie cestovního ruchu

Cestovní ruch je neodmyslitelnou částí dnešní moderní společnosti. Jedná se o významný ekonomický a sociální jev, který se neustále vyvíjí, a je poměrně obtížné jej definovat. V odborné literatuře existuje mnoho definic cestovního ruchu, pokaždé se liší svým pojetím v závislosti na tom, která vědní disciplína tento fenomén zkoumá. Většinou ale nalézají společný rys v dočasnosti, nepravidelnosti a nevýdělečnosti.

Roku 1991 se v kanadské Ottawě konala konference Světové organizace cestovního ruchu (anglicky World Tourism Organizations - WTO). Zde byla vymezena následující definice cestovního ruchu: *Cestovní ruch (tourism) je definován jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě* [7, str. 10]

Přechodnou dobou se v definici rozumí maximálně jeden rok u mezinárodního cestovního ruchu, u domácího se jedná o dobu maximálně šesti měsíců. Definice WTO vylučuje z cestovního ruchu cestování v rámci trvalého bydliště, dočasné přestěhování za práci, pravidelné cesty do zahraničí a dlouhodobou migraci.

3.1.1 Lázeňský cestovní ruch

Lázeňský cestovní ruch v Evropě zažívá v posledních letech renesanci a v souvislosti s rozšiřování členských států Evropské unie (EU) se tento vývoj předpokládá i nadále. V Evropě se nachází nejméně tisíc lázeňských míst v téměř všech zemích. Výjimku tvoří Skandinávie a některé pobaltské státy. Nejvýznamnějšími lázeňskými velmocemi je pak Německo, Itálie a Francie – jen zde je celkem minimálně 600 významných center. Přehled počtu evropských lázeňských míst v jednotlivých zemích se nachází v Příloze č. 1.

Země EU patří mezi nejvyspělejší země a s tím souvisí i zlepšující se kvalita života evropských obyvatel. Lázeňské služby nevyužívají pouze senioři, ale právě oni patří mezi významnou klientelu lázní i z důvodu neustále se prodlužující průměrné délky života. Mají dostatek prostředků, které rádi investují na zlepšení kvality života.

V současnosti v Evropě existují dva proudy lázeňství:

- 1) Tradiční léčebné lázeňství se silným medicínským zázemím (Německo, Rakousko, Česká republika, Slovenská republika, Polsko)*
- 2) Pod pojem lázeňství patří také wellness a zdravotní cestovní ruch (Španělsko, Itálie, Francie) Skandinávské země spatřují v lázeňství prevenci proti nemocem.*

Oba tyto proudy spolu s dynamicky měnícím se prostředím, ve kterém působí mnoho obtížně kontrolovaných vlivů, např. demografický vývoj, ekonomické, sociálně-kulturní, politicko-právní, technicko-technologické síly, stále silící konkurence, změny v poptávce atd., ovlivňují názory na další vývoj našeho lázeňství. [16]

Tradiční léčebné lázeňství je zastáncem názoru, že pobyt by měl trvat alespoň tři týdny, aby se začaly projevovat v plné míře příznivé účinky léčby. Druhá strana preferuje pobyty kratší (víkendové, týdenní, desetidenní), reaguje tak na poptávku trhu, kdy si lidé nemohou nebo nechtějí dovolit pobývat v lázních tři nebo čtyři týdny, chtějí se během krátkého pobytu pouze zregenerovat, nabrat nové síly a udělat něco pro své tělo a zdraví. Takové pobyty si klienti platí sami, popř. jim je hradí jejich zaměstnavatel. Důvody takové změny poptávky jsou nejčastěji vysoká exponovanost v pracovním procesu, nedostatek finančních prostředků, strach ze ztráty zaměstnání, péče o rodinu popř. domácího mazlíčka či jiné rozdělení využití volného času. K transformaci lázeňských zařízení ve prospěch komerce u nás dochází od roku 1989. Od té doby došlo k výraznému zlepšení vzhledu zařízení, vybavení a produktů, byla také výrazně posílena propagace lázní, která má za následek vyšší návštěvnost zahraničních hostů – za posledních deset let se poměr zahraničních návštěvníků českých lázní zvýšil o více než 100%.

Lázeňský cestovní ruch je velmi významným druhem cestovního ruchu. Lázeňské, relaxační a rekondační pobyty, zdravotní turistika, různé wellness a fitness programy – tyto produkty se v dnešní době velmi rychle rozvíjí. Spolu s dalšími nezbytnými aktivitami jako je ubytování, stravování, kultura a sport, patří mezi nejžádanější oblasti poptávané individuálními turisty i cestovními kancelářemi. Lidé nejezdí do lázní jen kvůli pobytu samotnému, zajímají se i okolní krajinu, památky, navštěvují místní restaurace, kulturní programy, mají zájem o zdejší nabídku sportovních i jiných služeb apod.

V následující tabulce č.1 je znázorněno, které národnosti nejčastěji navštěvovali naše lázeňská centra v roce 2007 a jaký byl vývoj oproti roku 2004. Je zde vidět, že nejvíce zahraničních hostů (téměř 60%) k nám přijíždí ze sousedního Německa, dále z Ruska (18%) a v posledních letech se mezi prvními šesti zeměmi objevila i Ukrajina. Ve všech případech se ale snižuje průměrná doba pobytu zahraničních hostů, což je běžný trend poslední doby i u domácí klientely i jinde ve světě.

Tabulka č.1 - Zahraniční hosté v českých lázeňských ubytovacích zařízeních (r. 2007 v porovnání s r. 2004)

ROK 2007				2004		
	Počet hostů	% podíl	Průměrná doba pobytu ve dnech	Počet hostů	% podíl	Průměrná doba pobytu ve dnech
Hostů celkem	<u>650 675</u>	100	12,01	<u>131 476</u>	100%	12,2
1. Německo	186 662	58,9%	10,00	76 824	58,4%	12,7
2. Rusko	57 019	18%	13,90	23 760	18,1%	18,1
3. Ukrajina	6 168	1,9%	12,80	---	---	---
4. Rakousko	5 968	1,9%	6,6	3 985	3,0%	8,6
5. USA	4 654	1,5%	10,3	2 851	2,2%	11,7
6. Slovensko	3 494	1,1%	5,00	1 902	1,4%	5,2

Zdroj: vlastní, z dat [17]

Lázeňský cestovní ruch představuje pro naši republiku rozvoj zahraničního cestovního ruchu a nemalé příjmy. Je také důležitým zdrojem prosperity regionů i samotných lázeňských míst a také všech podnikatelských subjektů, které se na tomto rozvoji přímo i nepřímo podílejí. Pro další rozvoj je nezbytná systematická propagace toho to oboru, jednotlivých lázní a regionů, také podpora dalšího vzdělávání formou kongresů a konferencí, publikační činnost. Situace ve sjednocené Evropě totiž poskytuje nejen řadu příležitostí, ale i hrozeb – a to zejména ve větší konkurenci a ochraně vlastních zájmů, jak je tomu dnes například v Německu, kde je kolem 280 lázeňských zařízení.

V některých centrech využily certifikace normou kvality ISO 9001-2000. Ta je zárukou poskytování kvalitních služeb na evropské úrovni a rovněž vysokou úroveň svých zaměstnanců, kteří velkým podílem přispívají k úspěšnosti těchto podnikatelských subjektů. Teprve čas odhalí, zda jsou tato zařízení konkurenceschopná a zda při vstupu do Evropské Unie byly správně identifikovány jejich silné a slabé stránky a odhaleny příležitosti a hrozby.

3.2 Definice a klasifikace služeb

3.2.1 Povaha a třídění služeb

Služby definujeme následovně: *Služba je činnost, kterou může jedna strana nabídnout druhé, je naprosto nehmataelná a nevytvoří žádné nabyté vlastnictví. Její realizace může, ale nemusí být spojena s fyzickým výrobkem.* [4, str.490]

Tržní nabídka firmy zahrnuje obvykle nějaké služby. Ty mohou představovat podstatnou, nebo relativně malou část celkové nabídky. Nabídka firmy se může pohybovat v rozsahu od výrobku až ke službě. Z tohoto hlediska je možné rozlišit čtyři kategorie nabídky [4]:

1. *Pouze hmatatelné zboží.* Nabídka se skládá zejména z hmatatelného zboží (např. zubní pasta nebo sůl), s výrobkem není spojena žádná služba.

2. *Hmatatelné zboží s doprovodnými službami.* Nabídka se skládá z hmatatelného zboží a doprovodných služeb pro zvýšení spotřebitelské přitažlivosti. Jako příklad lze uvést výrobce automobilů prodávající své výrobky se zárukou, s návodem na využití servisních služeb a návodem na údržbu atd.
3. *Důležitá služba s doprovodnými výrobky a službami.* Nabídka se skládá z důležité služby doplněné dalšími službami a doprovodnými výrobky. Například letečtí pasažéři si kupují dopravní službu. Přilétají na místo určení bez čehokoliv hmatatelného, co by ilustrovalo jejich vynaložené náklady. Avšak jejich výlet zahrnuje i hmatatelné záležitosti (jídlo, nápoje, časopisy aerolinií). Aby mohla být tato přepravní služba zajištěna, je k tomu třeba kapitálové aktivum(letadlo), avšak prvořadou záležitostí je zde služba.
4. *Pouze služba.* Nabídka se skládá zejména ze služby. Příkladem mohou být masáže, psychoterapie aj.

V souvislosti s různou mírou prolínání zboží a služeb je obtížné obecně hovořit o službách, je proto nutné je ještě více rozlišit.

Služby lze třídit podle toho, zda závisejí na lidech nebo na zařízeních. Služby závisející na zařízeních, lze dále dělit na ty, které jsou poskytovány pomocí plně automatických zařízení, a ty, při kterých jsou zařízení sledována personálem – ten pak může být nízko popř. vysoce kvalifikovaný. Služby závisející na lidech lze třídit na ty, které poskytují pracovníci s nízkou nebo vysokou kvalifikací, nebo špičkoví odborníci.

Existují služby vyžadující bezpodmínečně přítomnost zákazníka. Na rozdíl od opravy automobilu, který tuto přítomnost nevyžaduje, ji při operativním zákroku na mozku samozřejmě nutná. Jestliže zákazník musí být přítomen, pak ten, kdo zabezpečuje službu, musí brát v úvahu jeho potřeby. Z toho důvodu provozovatelé kosmetických salónů hodně investují do interiérů, svým zákazníkům pouští nevtíravou hudbu a udržují s nimi lehkou konverzaci.

Služby je také možné rozlišovat podle toho, zda uspokojují osobní potřeby (osobní služby), nebo zda uspokojují obchodní potřeby (obchodní služby).

3.2.2 Vlastnosti služeb

Existují čtyři hlavní vlastnosti služeb, které nejvíce ovlivňují marketingové programy[4].

1. Nehmatatelnost

Služby jsou nehmatatelné. Na rozdíl od fyzických výrobků si je není možné před nákupem prohlédnout, poslechnout, ochutnat nebo očíhat. Aby tato neurčitost výsledků byla snížena, vyhledává zákazník průkazné známky nebo svědectví o kvalitě služeb. Závěry o kvalitě služby bude dělat na základě místa, kde je poskytována, podle lidí, ceny, zařízení, propagačních materiálů, symbolů apod. Proto je před dodavatelem služeb úkol řízení důkazů, neboli zhmotnění nehmatatelného. Zatímco obchodníci se zbožím připojují k výrobku abstraktivní představu, obchodníci se službami musí předložit hmatatelné důkazy na podporu jejich abstraktní nabídky.

2. Nedělitelnost

Charakteristickou vlastností služeb je, že jsou vytvářeny a spotřebovávány současně. Toto neplatí pro fyzické výrobky, které jsou nejdříve vyrobeny, pak skladovány, dále distribuovány pomocí řady překupníků a teprve pak spotřebovány. Je-li služba poskytována nějakou osobou, je tato osoba součástí služby. Pokud je zákazník přítomen při poskytování služby, je to interakce mezi zákazníkem a poskytovatelem služby a na výsledek služby má vliv jak dodavatel, tak i zákazník. Mají-li zákazníci silný zájem o určité dodavatele služeb, jejichž časové možnosti jsou omezeny, pak se jejich poptávka reguluje pomocí cen.

3. Proměnlivost

Služby jsou vysoce proměnlivé, závisí na tom, kdo, kdy a kde je poskytuje. Zákazníci mají obavy z vysoké proměnlivosti služeb a často hovoří s ostatními, než si vyberou dodavatele služby.

Existují tři kroky k řízení jakosti, které mohou firmy poskytující služby uskutečnit. Za prvé je to investice do dobrého výběru a školení personálu. Druhý krok je standardizace procesu poskytování služeb pomocí organizace. Třetím krokem je pak sledování uspokojení zákazníků pomocí zákaznických průzkumů, systému návrhů a stížností apod., potřebné k identifikaci a zlepšování špatné služby.

4. Pomíjivost

Služby nelze skladovat. To bývá např. důvodem, proč si mnoho lékařů nechá zaplatit od pacientů za objednanou návštěvu, i když ti se na ni nedostavili, jelikož tuto službu je možné uskutečnit jen v přítomnosti pacienta. Pomíjivost služeb není problém, je-li poptávka stálá, protože je snadné zabezpečit personál pro poskytování služeb v předstihu. Pokud však poptávka kolísá, mohou firmě nastat vážné problémy. Příkladem mohou být společnosti zabezpečující hromadnou dopravu, které musí mít vzhledem k dopravní špičce k dispozici mnohem více dopravních prostředků, než kdyby poptávka pro přepravě byla celý den stejná.

3.2.3 Druhy lázeňských služeb

Mezi základní lázeňské služby patří [3]

- služby zdravotně léčebné
- služby ubytovací
- služby stravovací
- služby kulturně společenské.

Služby zdravotně léčebné

- obsahují vstupní a výstupní prohlídku provedenou lázeňským lékařem, který na základě vstupní prohlídky stanoví léčebné procedury. Dále následuje samotná aplikace předepsaných lázeňských procedur. Důležité je také dodržovat určitý denní režim. Způsob léčby se liší podle jednotlivých typů zařízení a druhů léčených onemocnění. Nejčastějším typem léčby jsou u nás především rehabilitace, vodoléčba, masáže, slatinné koupele, elektroléčba aj.

Služby zdravotně léčebné zprostředkovávají návštěvníkům lázní i cestovní kanceláře, kteří si vydají spojené s účastí na lázeňském cestovním ruchu z vlastních prostředků. Nabídku těchto služeb jak pro tuzemce, tak pro cizince cestovní kanceláře zabezpečují ve spolupráci s jednotlivými lázeňskými podniky. [8]

Služby ubytovací

- poskytují samotné lázeňské komplexy přímo v místě, tedy v budově, kde probíhají lázeňské procedury. Jejich kapacita je však omezená, a proto se využívá možnosti ubytování například v soukromých penzionech, hotelech, případně v letních měsících i v kempech. Lázeňská zařízení často uzavírají se soukromými poskytovateli ubytování smlouvy. Dané ubytování musí splňovat určité standardy a kvality, neboť pacienti mají různé zdravotní problémy, a tak je kladen důraz například na bezbariérovost, dobrou dostupnost, vybavenost atd.

Cestovní kanceláře prodávají lázeňské léčebné pobyty podobně jako ostatní zájezdy. Cestovní kancelář na požádání zákazníků zabezpečuje i další služby – poskytování informací o vhodném dopravním spojení do lázeňského města, propagační materiál apod. [8]

Stravovací služby

- musí zajistit celodenní plnohodnotnou stravu pacientů. Zpravidla má pacient možnost výběru z několika druhů jídel. Podle zdravotního stavu a typu lázeňského zařízení často předepisuje lékař pacientovi určitý typ diety. Stravování je mnohdy také součástí léčby, a to pokud se pacient léčí například na nemoci zažívacího ústrojí, při léčbě obezity aj.

Služby kulturně společenské

- hrají rovněž významnou roli, neboť pobyt v lázni by měl přispívat nejenom k fyzickému zdraví, ale i ke zlepšení duševní pohody a rovnováhy. Lázeňská zařízení zpravidla zajišťují pro své pacienty pestrý program. Obvykle jsou pro pacienty zajišťované výlety do okolí i ke vzdálenějším místům, návštěvy hradů a zámků a jiných významných památek. Nedílnou součástí lázeňského pobytu jsou taneční večírky, koncerty a jiné společenské akce. Samotné lázeňské prostředí by mělo nabízet možnost sportovního vyžití.

Lázeňská střediska kromě výše uvedených služeb nabízejí svým klientům i další tzv. **doplňkové služby**. Tyto služby slouží jak místnímu obyvatelstvu, tak jsou specificky zaměřena na klientelu lázeňského léčebného pobytu. [11, str. 20]

Věra Seifertová [11] dělí tyto služby následujícím způsobem na doplňkové služby

obchodní - prodej upomínkových, dárkových a gastronomických předmětů využívající specifikum jednotlivých lázeňských míst a jejich přírodních léčivých zdrojů (např. lázeňské oplatky, bylinné likéry, lázeňská kosmetika)

peněžní - banky a směnárny; některá lázeňská zařízení nabízejí klientům své finanční služby, směnu a uložení finančních prostředků, bezpečnostní schránky apod.

dopravní - kromě dopravních služeb pro místní obyvatelstvo nabízí lázeňská střediska zvláštní dopravní služby (např. lanovky)

další – kadeřnictví, kosmetika, prádelny, čistírny, půjčovny sportovních potřeb aj.

3.3 Teorie lázeňství

3.3.1 Balneologie a balneoterapie

Nauka o přírodních léčivých zdrojích, jejich složení, vydatnosti, fyzikálně-chemických parametrech aj. se nazývá **balneologie**.

Tento vědní obor zahrnuje v první řadě **balneoterapii** jako léčebnou a preventivní lékařskou disciplínu. *Balneoterapie je souhrnem léčebných postupů užívaných v místě výskytu přírodního léčivého zdroje pod lékařským vedením za účelem obnovení optima funkcí organismu. Vyvolává bezprostřední biologické reakce a indukuje dlouhodobé klinické efekty, což nelze jinou terapií docílit ani napodobit.*

Balneoterapie je léčení přírodními léčivými zdroji:

- *přírodními léčivými vodami (např. minerální vody, termální prameny, kyselky ...)*
- *plyny (oxid uhličitý, H₂S)*
- *peloidy (humolity tj.: rašeliny, slatiny, slatinné zeminy a bahna)*
- *klimatem [18]*

V minulosti byla balneologie omezena zejména na přírodní léčivé zdroje. V současnosti však kombinuje toto léčení s dietoterapií (výběr speciálně upravené stravy), velmi často také s fyzioterapií (pohybová léčba), spolu s masáží a léčebným tělocvikem, dále i s léčbou medikamentózní a fyzikální. Druží se také s řadou pomocných a mnohdy vysloveně nelékařských oborů přírodovědných a technických (hydrogeologie, balneotechnika, meteorologie, klimatologie aj.)

3.3.2 Stručný vývoj lázeňství ve světě

Kořeny historie lázeňství sahají do doby před naším letopočtem. Voda, jakožto základ života, ať už teplá či studená, slaná nebo sladká, byla a vždy bude nerozlučně spjata s lidskou kulturou. Tekoucí voda i prameny čisté vody se odedávna těšily velké vážnosti a úctě. Lidé se zajímali o přírodní minerální prameny, které se od běžných pramenů lišily svou barvou, teplotou a chutí. Právě tyto jejich odlišnosti od jiných vodních zdrojů byla často spojována s nadpřirozenou mocí. V místech zdrojů

minerálních vod byly stavěny chrámy a oltáře k vyjádření díky za jejich zvláštní účinky na lidské tělo. Využívání těchto přírodních léčivých zdrojů, koupele, lázně, pití vod a lázeňské léčení hrály v lékařství odedávna značnou roli. Zájem přitahovala rovněž ložiska rašeliny, slatiny a bahna pro jejich léčivý a regenerační vliv na lidský organismus, který se lidé rovněž naučili postupem času rozpoznávat a využívat.

První zmínky o počátcích lázeňství pocházejí ze starověkého Řecka. Od 5. století před n.l. se na vulkanickém území Řecka a jeho přilehlých ostrovech začalo užívat léčebných koupelí v minerálních a termálních vodách. Postupně se tak přecházelo od léčebné mystiky k uvědomělému léčebnému používání vody a fyzikální léčby. Vznikaly posvátné léčebné okrsky, které v mnohém připomínaly pozdější lázeňská místa v našem pojetí. Z dochovaných zpráv existují známky o tom, že již v této době se léčilo bahenními zábaly. [19]

Ve starém Římě se lázeňské léčení vyvíjelo o něco později než v Řecku, ale zato na racionálnějších podkladech. Léčebně se užívalo koupelí ve vanách, masážních a potních lázních, ve vytápěných prostorách, ale i v jeskyních, kde vystupovaly ze země horké páry. Podávaly se bahenní obklady, sázely se baňky a předepisovala se pitná kúra minerálními vodami. Zámožní občané si ve svých domech postupně, kvůli znečištěné vodě v řece, začali budovat tzv. balnea, balneria (rozsáhlejší koupelny s bazénkem). Pro chudší vrstvy obyvatel se zřizovaly veřejné lázně, jejichž provoz byl většinou hrazen státem. Výstavbu velkých přepychových lázní (tzv. termy) podporovali a řídili samotní císařové, po nichž pak byly lázně většinou pojmenovány. Tím si získávali popularitu u nejširších vrstev obyvatelstva. První velké veřejné lázně byly zbudovány počátkem prvního století. Koupele se tak staly velmi populární součástí denního života.

Římané ale prameny se zvláštními vlastnostmi objevovali i na svých válečných výpravách, proto se termy objevují i na území někdejších římských kolonií, např. na území Francie (např. lázně Aix-les-Bains), Španělska (Balneario de Sierra Alhamilla). Římané na svých výpravách po Evropě zakládali první starověké lázně i na území dnešního Maďarska, Německa, Švýcarska, ale např. i Británie a Chorvatska. S rozpadem římské říše a s dobytím Říma nastal i úpadek lázeňství. Při obléhání Goty v roce 537 byly zničeny římské vodovody a byla zazděna jejich ústí do města. I přes veškeré snahy se už nikdy nepodařilo obnovit někdejší slávu římských lázní.

K dalšímu velikému rozvoji po éře římských lázní došlo pak až v průběhu 18. a 19. století.

Kultura římského lázeňství se však uchovala na východě zásluhou Byzance. V mnoha zemích Blízkého a Středního východu byly již ve starověku koupele a lázně běžné. V Byzanci a na východě panoval daleko větší komfort denního života než tomu bylo v Evropě. Tato úroveň stejně jako orientální lázně vstoupila do povědomí Středoevropanů během křížových výprav na přelomu 11. a 12. století.

Protikladem období rozkvětu kultury a péče o vlastní tělo byla historie lázní ve středověku. Obecně lze charakterizovat středověk jako dobu politické nestability a určité nekulturnosti, která se projevovala i v nevelké péči o lidské tělo a zdraví všeobecně. V této době se tedy léčebné koupele ve velké míře neproaktivovaly, tu a tam jsou zmínky o vodoléčbách, které se předepisovaly a podávaly nemocným lidem. Přesto i toto období dalo základy některým lázeňským místům v Evropě. Mezi takovéto lázeňské lokality můžeme počítat např. Karlovy Vary a Teplice. Starověká znalost léčivých účinků některých pramenů a znalost balneologie nikdy nezmizela ze světa úplně.

Období renesance mělo za následek návrat k experimentální vědě, zájem o člověka a jeho anatomii. Lékaři si všímali stravovacích návyků pacienta, doporučovali mu pohyb, různá cvičení a předepisovali léčebné koupele. *Po celé Evropě se postupně stavěla lázeňská místa u přírodních zdrojů, minerálních vod a rašelinišť. Léčba se stávala odbornější, voda se začala měřit teploměrem a zapisovat. Mnozí lékaři i laici, se začali zabývat léčebnými účinky vody na lidský organizmus. U nás to byl např. slavný jesenický rodák Vincenc Priessnitz (1799-1852), který se studiu vodoléčby věnoval celý svůj život.* [19]

Průmyslový, obchodní a kulturní rozkvět společnosti v 19. století byl důležitým předpokladem rozvoje lázeňství. Lázně byly nejen důležitým léčebným centrem, ale i centrem kulturním, kde se setkávala bohatá vrstva společnosti, tehdejší aristokracie, průmyslníci, bankéři a umělci. To výrazně ovlivnilo rozvoj lázeňských míst po stránce léčebné, aristokratické i obchodní. Rozkvět lázeňství poznamenal i architekturu a parkové úpravy, jenž se inspirovaly šlechtickými zámeckými zahradami a parky. Architekti v tomto oboru viděli velké možnosti seberealizace při výstavbě

a výzdobě lázeňských center. Vznikaly kolonády, společenské a kulturní prostory a významná sochařská a malířská díla. I české lázně měly své slavné architekty, např. Dušan Jurkovič – Luhačovice, Ferdinand Fellner a Hermann Helmer – Karlovy Vary, Josef Schaffer – Mariánské Lázně a další. [1]

Období do 2. světové války by se dalo s určitou nadsázkou charakterizovat jako “zlatý věk” lázeňství. Celkový příznivý vývoj společnosti měl za následek i rozvoj ducha a péče o lidské tělo. Léčebný lázeňský pobyt získal nový rozměr – byl nejen důležitým léčebným podpůrným prostředkem při onemocněních, ale i nezbytným společenským momentem a prestižní záležitostí. Zvyšoval se počet návštěvníků lázní, zdejší pobyt už nebyl jen výsadou pro zámožnou aristokracii, ale stal se součástí životního stylu i pro střední vrstvu obyvatel.

Vědecký rozvoj v oblasti lékařství prohloubil a zdokonalil léčebné procedury a začaly se vyvíjet nové léčebné postupy. V tomto období lékaře zaujaly účinky koupelí v kyselkách – uhličitých vodách, které pomáhaly především při chorobách srdce a cév. Mohutný rozmach zažila také města, která disponovala podmínkami pro rozvoj lázeňství nejenom kvůli přírodním zdrojům minerálních vod, ale také peloidů (rašeliny, slatiny a bahna), jejichž léčebné účinky byly známé už ve starověku. Tak vznikla i v Čechách celá řada lázeňských míst, z nichž mnohá získala světový věhlas.

Lázně a lázeňství nejsou rozloženy po celém světě rovnoměrně. Ačkoli se využitelné zdroje odedávna vyskytovaly na mnoha místech, lázeňství v našem slova smyslu zůstalo převážně evropskou záležitostí. Jen menším dílem se vyvíjelo také v Asii, především Číně, Japonsku a Indii. Nejstarší tradice lázeňství pocházejí v Evropě v Itálii, Německu, Francii, Španělsku, a dále také v našich zemích, Polsku a Rusku. V anglo-saských zemích a v Americe nebylo ani v minulosti příliš rozšířeno a postoj k němu byl stále zdrženlivý, takže ani v současnosti není příliš využíváno.

Lázeňství založené na evropské tradici se v minulosti a hlavně v první polovině minulého století vyvíjelo v závislosti na vývoji společnosti v jednotlivých zemích. Lázeňství v Čechách a na Slovensku se vyvíjelo podobně jako v sousedním Německu, Rakousku, ale např. i v zemích bývalé Jugoslávie. Základní rysy tohoto systému lázeňství je, že je založené především na využívání přírodních léčivých zdrojů

s významným podílem přímé lékařské péče a s komplexním přístupem k léčebným pobytům (komplex léčení, ubytování i stravování).

Po první světové válce se postupně na úhradě lázeňského pobytu začaly podílet první zdravotní pojišťovací společnosti. Toto umožnění péče i pro relativně chudší klientelu mělo za následek změnu struktury pacientů a rozvoj řady alternativních možností ubytování, stravování a méně náročných služeb.

3.3.3 Vývoj českého lázeňství

Za nejstarší pozůstatky na území bývalého Československa lze považovat nálezy z lázní Gánovce u Popradu [6] staré 70 000 let. Souvislost s pozdějším vznikem lázní, které využívají teplý pramen, je ale sporný. V České republice mezi nejstarší nálezy římských a keltských mincí datovaných 500 až 400 před naším letopočtem ve vývěru termálního pramene v Teplicích v Čechách [6] a nález Duchcovského pokladu (kotlíku plného bronzových spon, náramků atd. v hloubce šesti metrů ve vývěru pramene u Lanhoště). Většina legend o vzniku lázní na našem území ale není historicky doložena (např. Karlovy Vary pomohl prý objevit při honu Karlovi IV. jelen). Některá města ale dostala názvy, které jasně poukazují na existenci termálních pramenů – Teplice, Teplá, Vary apod.

Tradice našeho lázeňství je podstatně mladší, než je tomu v jižní Evropě a v zemích středomořské oblasti. Přesto je neoddelitelnou součástí evropského kulturního dědictví. Díky vysoké kvalitě přírodních léčivých zdrojů si získala mimořádný věhlas i vážnost v evropském povědomí a konečně i své místo v dějinách lékařství a balneologie. Zejména Karlovy Vary, které v západních Čechách založil Karel IV. již ve druhé polovině 14. století, sehrály tu významnou roli, že si udržely vedoucí postavení mezi lázněmi jak v dobách, kdy se tam téměř výhradně podávaly předlouhé koupele, tak i později, kdy se naopak stala v podstatě výhradním léčebným prostředkem pitná kúra. Tedy především díky západočeským lázním se české lázeňství stalo již v 19. století všeobecně váženým pojmem a nebylo tedy náhodou, že se právě v Praze dostala jak balneologie (roku 1841, Josef Löschner), tak o něco později i vodoléčba (roku 1848 Johann Špott a roku 1849 Antonín Šlechta) prvně jako vědní

obor přednášený na evropské univerzitě. Teprve s časovým odstupem následovaly některé další univerzity, především univerzita vídeňská. [1]

Zlatou érou našeho lázeňství (stejně jako v jiných lázních v Evropě) bylo 18. a 19. století, kdy se šlechta, města, obce a soukromé osoby snažily u každého kvalitnějšího pramene vody zřídit lázně nebo alespoň skromnou stáčírnu. Pro šlechtu byla existence lázní na jejich panství kromě obchodních aspektů také věcí módního trendu a společenské prestiže. Důležitou roli při zakládání lázní zde sehrála i katolická církev, která podporovala popularizaci „zázračných“ studánek, u nichž zřizovala kaple, poutní kostely a kláštery – a to jak z ideologických, tak i z komerčních důvodů.

Potom přišla druhá světová válka, která lázeňský život zcela ochromila. Většina našich významných lázeňských středisek byla zabrána pro potřeby německé armády a v ostatních lázeňských místech byl harmonický lázeňský život vesměs přerušen. Lázně byly často využívány pro vojenské účely - sloužila jako válečné lazarety či rehabilitační zařízení k rekonvalescenci vojáků, byly sídlem vedení či ubytovny pro Hitlerjugend (Lázně Bělohrad). Toto období bylo pro rozvoj lázní pouze dobou „temna“, kdy pozitivní přínos neexistoval. Pro mnoho míst byl osudový také odsun tří milionů německých spoluobčanů, kteří zejména v mnoha pohraničních lázeňských centrech tvořili většinu obyvatel a vytvářeli tu i potřebné lidské a ekonomické zázemí lázeňskému ruchu. Negativně se projevila i poválečná polarizace světa.

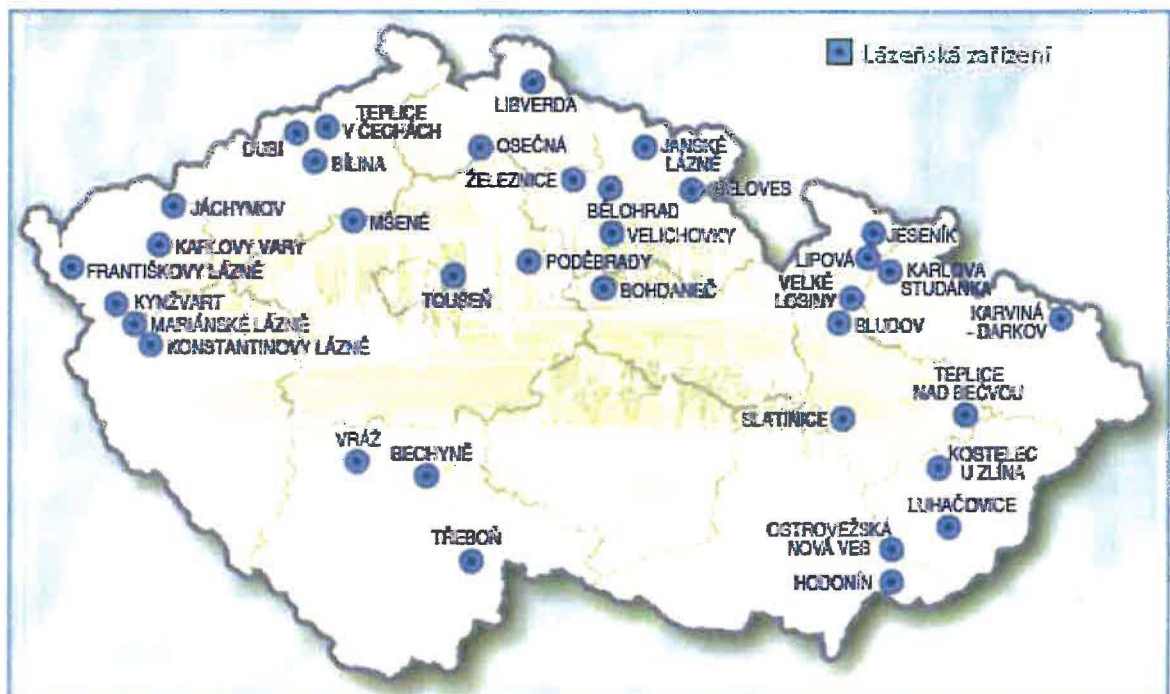
Po roce 1945 v regionech severozápadních Čech bohužel zaniklo mnoho velmi kvalitních minerálních pramenů kvůli zdejší megalomanské a ke krajině bezohledné těžbě uhlí. Další ranou lázeňství bylo jejich znárodnění a čtyřicetileté období komunistické totality, které v souvislosti se studenou válkou omezilo i příliv bohatší zahraniční klientely. Velké lázně sice zůstaly v provozu a byly využívány, ale aniž by do nich stáť – až na některé výjimky – v podstatě smysluplně investoval. Na konci tohoto nepříznivého období byla centra lázeňských měst včetně lázeňských budov, kolonád, zahrad i parků až na výjimky zdevastována. Daleko hůře dopadly mnohé menší, vesměs soukromé lázně, které byly postupně uzavřeny, zpustly a nakonec zanikly.

Po roce 1989 byla úroveň lázeňství velmi nízká – lázně měly nedostačující kapacity ubytování. Vybavení, příslušenství pokojů a zejména zařízení pro vykonávání procedur bylo ve špatném stavu. Pro privatizaci to tedy nebyl ideální výchozí bod. Transformace a privatizace lázní v 90. letech pak přinesla kromě nesporných kladů také mnoho škod ve formě některých upadajících, až zaniklých lázeňských zařízení, která byla „privatizována“ s vidinou následného prodeje a zisku. Nedostatek domácího kapitálu vede k tomu, že i nejvýznamnější lázeňská místa jako Karlovy Vary nebo Mariánské Lázně se jen pomalu probouzejí do bývalé slávy. Oprava desítek zdevastovaných budov probíhá pomalu a postupně bez skutečně velkorysé podpory státu, kterému tak zbytečně unikají potenciaální zdroje příjmů. [1]

3.3.4 Současná situace českého lázeňství [21]

Obrázek č. 1 – Lázeňská zařízení v České republice [20]

Jak již bylo řečeno, ve světě neznámější české lázně byly a jsou Karlovy Vary. Mezi nejvýznamnější české lázně dále patří: Bechyně, Bělohrad, Běloves, Bílina, Bludov, Bohdaneč, Darkov-Karviná, Dubí, Františkovy lázně, Hodonín, Jáchymov, Konstantinovy Lázně, Janské Lázně, Jeseník, Karlova Studánka, Karlovy Vary,

Kostelec u Zlína, Kunderatice-Osečná, Kynžvart, Libverda, Lipová, Luhačovice, Mariánské Lázně, Mšené, Ostrožská Nová Ves, Poděbrady, Slatinice, Teplice nad Bečvou, Teplice v Čechách, Toušeň, Třeboň, Velichovky, Vráž, Železnice, Velké Losiny. [20]

Jak je patrné z obrázku č.1 koncentrace lázeňských zařízení v jižních Čechách oproti jiným částem republiky je velmi nízká, jsou zde pouze tři lázeňská města, ve kterých je možné navštívit jen pět lázeňských zařízení. Blíže se jim bude věnovat kapitola 3.3.4.4 Struktura lázeňských pacientů v Jihočeském kraji.

V Registru zdravotnických zařízení je evidováno 85 lázeňských zdravotnických zařízení, z toho dvě dětská. Tato lázeňská zařízení disponují celkem 25 737 lůžky.

V roce 2007 bylo do lázeňských léčeben přijato celkem 346 556 pacientů (k tíži zdravotních pojišťoven i samoplátci dohromady) a 4 293 členů doprovodu pacientů, jejichž pobyt byl hrazen zdravotními pojišťovnami. Dospělým pacientům, kterých bylo 333 970, bylo poskytnuto celkem 5 164 300 ošetrovacích dnů. V lázních se léčilo též 2 646 pacientů v dorostovém věku a celkem 9 940 dětí.

Z hlediska způsobu financování lázeňské péče bylo za rok 2007 léčeno celkem 104 927 pacientů v rámci komplexní lázeňské péče (KLP) s úhradou z veřejného zdravotního pojištění, z toho 92 605 dospělých osob. V rámci příspěvkové lázeňské péče (PLP), kde zdravotní pojišťovny hradí vyšetření a léčení, zatímco stravování, ubytování a jízdné do lázní platí pacient, bylo ošetřováno celkem 15 714 osob, z toho 15 708 dospělých. Za loňský rok bylo dále v lázních ošetřováno 91 953 osob z tuzemska, které si lázeňskou péči hradily plně samy, a lázeňská péče byla poskytnuta 133 962 cizincům, kteří si tuto péči rovněž plně hradili sami.

Počty lázeňských pacientů dlouhodobě mírně narůstají (viz. Tabulka 2). V rámci celkových počtů však současně klesají počty pacientů, jejichž péče je hrazena zdravotními pojišťovnami, což je zřejmě v souvislosti s napjatou situací v bilanci systému veřejného zdravotního pojištění.

Tabulka č.2 - Počty dospělých pacientů v lázních v letech 2003 – 2007 [21]

Počet pacientů	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007/2003
na náklady zdrav pojištění: KLP	114 979	112 670	105 324	94 429	92 605	80,5
PLP	19 807	19 147	18 253	18 572	15 708	78,9
plně na vlastní náklady: tuzemci	30 924	45 282	55 853	66 688	91 896	297,2
cizinci	117 626	117 003	119 929	134 518	133 761	113,7
celkem dospělí	283 426	294 102	299 359	314 207	333 970	117,8

KLP - komplexní lázeňská péče (plně hrazená zdrav. pojišťovnami)

PLP - příspěvková lázeňská péče (částečně hrazená zdrav. pojišťovnami)

Od roku 2003 vzrostl celkový počet cizinců léčených v českých lázních téměř o 14 % ze 117 922 na 133 962 osob. Nejrychleji v posledních letech narůstá podíl českých občanů, kteří si lázeňskou péči hradí sami. V roce 2003 to bylo 30 955 pacientů, za rok 2007 jejich počet dosáhl již 91 953 osob, což je růst o 197 %.

V roce 2007 strávili pacienti v lázních ČR celkem 5 594 012 ošetrovacích dnů, z toho tvořily pobyty plně a částečně hrazené zdravotním pojištěním (celkem KLP + PLP) podíl cca 56,4 % a pobyty plně hrazené pacienty z tuzemska i ciziny podíl cca 43,6 %. V roce 2003 tvořil podíl ošetrovacích dnů čerpaných pacienty k tíži zdravotních pojišťoven cca 64,7 % a podíl tuzemců samoplátců a cizinců samoplátců činil cca 35,3 %. Celkový počet ošetrovacích dnů poskytnutých pacientům v lázních v roce 2003 činil 5 965 232 a přes nárůst u kategorií tuzemci na vlastní náklady a cizinci byl v roce 2007 o 6,2 % nižší oproti roku 2003.

V roce 2007 na jednoho pacienta v rámci zdravotního pojištění KLP připadlo v průměru 26,9 ošetrovacího dne v lázních. Na pacienta v rámci zdravotního pojištění PLP to bylo v průměru 21,2 ošetrovacích dnů, na tuzemce samoplátce v průměru 6,8 ošetrovacího dne a platící cizinci strávili v lázních v průměru 13,5 ošetrovacího dne. Nárůst počtu tuzemských samoplátců a pacientů z ciziny nedokáže kompenzovat úbytek pacientů v rámci veřejného zdravotního pojištění, jak se projevuje poklesem celkového počtu ošetrovacích dnů v lázních - viz následující Tabulka č.3.

Tabulka č.3 - Počty ošetrovacích dnů podle způsobu úhrady v letech 2003 - 2007

[21]

Počet ošetrovacích dnů	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007/2003
zdravotní pojištění KLP celkem	3 467 917	3 499 640	3 255 845	2 909 903	2 819 764	81,3
zdravotní pojištění PLP celkem	393 611	412 206	379 252	383 778	333 397	84,7
tuzemci na vlastní náklady celkem	385 017	292 353	421 261	473 196	628 048	163,1
cizinci na vlastní náklady celkem	1 718 687	1 762 279	1 721 977	1 903 061	1 812 803	105,5
Σ ošetrovacích dnů	5 965 232	5 966 478	5 777 335	5 669 938	5 594 012	93,8

KLP - komplexní lázeňská péče (plně hrazená zdrav. pojišťovnami)

PLP - příspěvková lázeňská péče (částečně hrazená zdrav. pojišťovnami)

3.3.4.1 Legislativní rámec lázeňství

Legislativně je problematika lázeňství upravena *Zákonem č.164/2001Sb., Zákonem o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů* tzv. Lázeňským zákonem. Tento zákon mj. vymezuje charakter přírodního léčivého zdroje, podmínky jeho správy a využití, dohled nad ochranou přírodního léčivého zdroje, podmínky pro stanovení přírodních léčebných lázní a míst. Dohled nad dodržováním ustanovení výše uvedeného zákona spadá do kompetencí Ministerstva Zdravotnictví ČR.

Dále legislativní rámec českého lázeňství tvoří:

- *Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu v aktuálním znění,*
- *Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v aktuálním znění, vyhláška ministerstva zdravotnictví ČR č. 58/1997 Sb., kterou se stanoví indikační seznam pro lázeňskou péči o dospělé, děti a dorost (viz. Příloha č.1).*

- *Vyhláška ministerstva zdravotnictví ČR č. 242/1991 SB., o soustavě zdravotnických zařízení zřizovaných okresními úřady a obcemi, v aktuálním znění.*

3.3.4.2 Klienti lázní

Klienty lázeňských zařízení můžeme členit do několika skupin [3]:

- nemocní, handicapovaní a rekonvalescenti – těmto lidem jsou určeny léčebné pobyty
- lidé, u kterých se objevily příznaky choroby a hrozí, že by přešla do chronické podoby – jím jsou určeny preventivní pobyty
- senioři – pro ně jsou určeny zejména relaxační pobyty
- zdraví lidé na dovolené – relaxační a rekondiční pobyty, za účelem odpočinku, prevence aj.

Očekává se, že budoucími návštěvníky budou stále více především turisté a to staršího, ale i mladšího věku, rodiny s dětmi, kongresoví turisté aj.

3.3.4.3 Způsoby hrazení lázeňské péče

Podle způsobu hrazení lázeňské péče můžeme rozlišit:

- pobyt samoplátský,
- příspěvkové lázeňské péče (pobyt částečně hrazený zdravotní pojišťovnou),
- komplexní léčebná péče (pobyt zcela hrazený zdravotní pojišťovnou).

Tzv. *samoplátci* si hradí veškeré náklady na pobyt a léčbu z vlastních prostředků. Zahraniční klienti mohou absolvovat lázeňský pobyt pouze jako samoplátci, dále se každý může rozhodnout pro tento způsob v případě, že nemá nárok na plnou či částečnou úhradu od pojišťovny. Zpravidla se pak nejedná o pobyty klasické 21 nebo 28 denní, ale například i týdenní či víkendové.

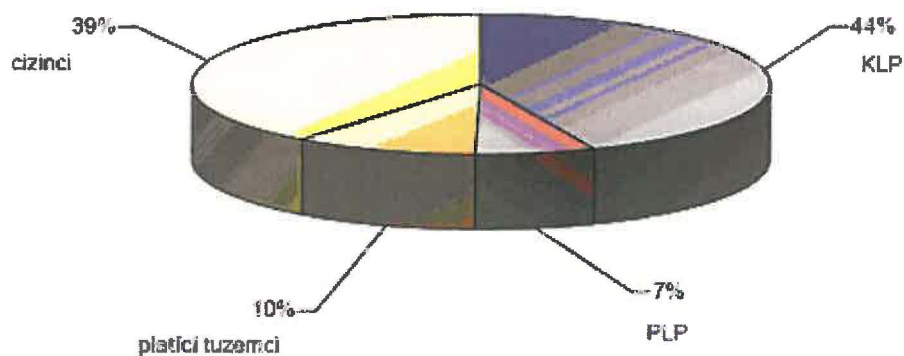
V případě, že občan naší republiky má druh onemocnění, které je pro lázeňskou péči přímo indikované a zároveň je účastníkem zdravotního pojištění, tak je jeho pobyt hrazen buďto částečně zdravotní pojišťovnou nebo v plné výši.

U *příspěvkové lázeňské péče* jde o péči poskytovanou především pojištěncům s chronickým onemocněním. Pacienti mají nárok na tuto lázeňskou péči jednou za dva roky, pokud revizní lékař nerozhodne jinak. Náklady svého pobytu si částečně hradí – náklady na ubytování, stravování v lázeňském zařízení a lázeňský poplatek. Délka pobytu je 21 či 28 dní a pacient jej čerpá v rámci své dovolené.

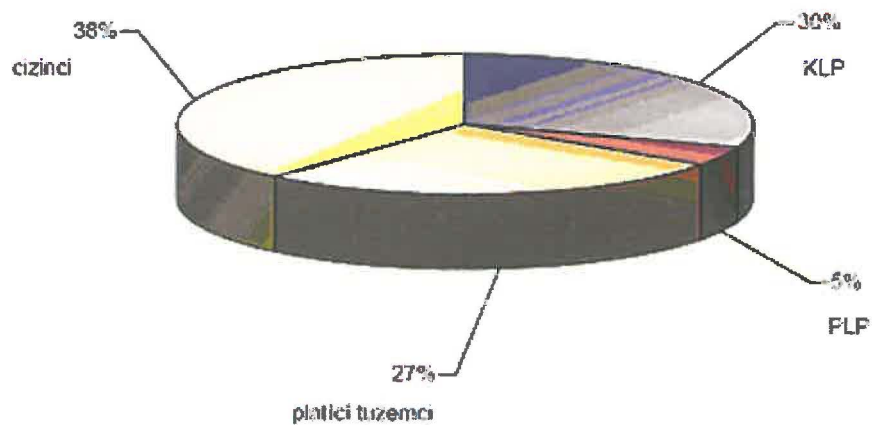
Komplexní léčebná péče je určena všem občanům České republiky pojištěným u některé zdravotní pojišťovny v ČR. Jedná se o péči, která navazuje na péči ústavní nebo péči v odborných ambulantních zařízeních. Je zaměřena především na doléčení, zabránění vzniku invalidity popř. její minimalizaci. Rovněž se týká nemocí z povolání a jiných druhů poškození zdraví při výkonu profese. Dětem a dorostu je poskytována zásadně komplexní lázeňská péče s výjimkou případů, kdy o léčbu formou příspěvkové péče zažádají rodiče pacienta. Je poskytována pacientům v době trvání jejich pracovní neschopnosti. Náklady péče jsou plně hrazeny zdravotní pojišťovnou pacienta. Obvyklá délka trvání pobytu je 14, 21 nebo 28 dní dle zdravotní indikace.

Zajímavým jevem je, že struktura návštěvníků lázní a wellness se v poslední době mění. Tam, kde převažovalo léčebné lázeňství, stále roste význam samoplátců. Lázeňská zařízení se stále více začínají chovat tržně. Situace v Čechách je o to komplikovanější, protože v případě zrušení nebo útlumu hrazené lázeňské péče hrozí lázním značné ekonomické problémy.

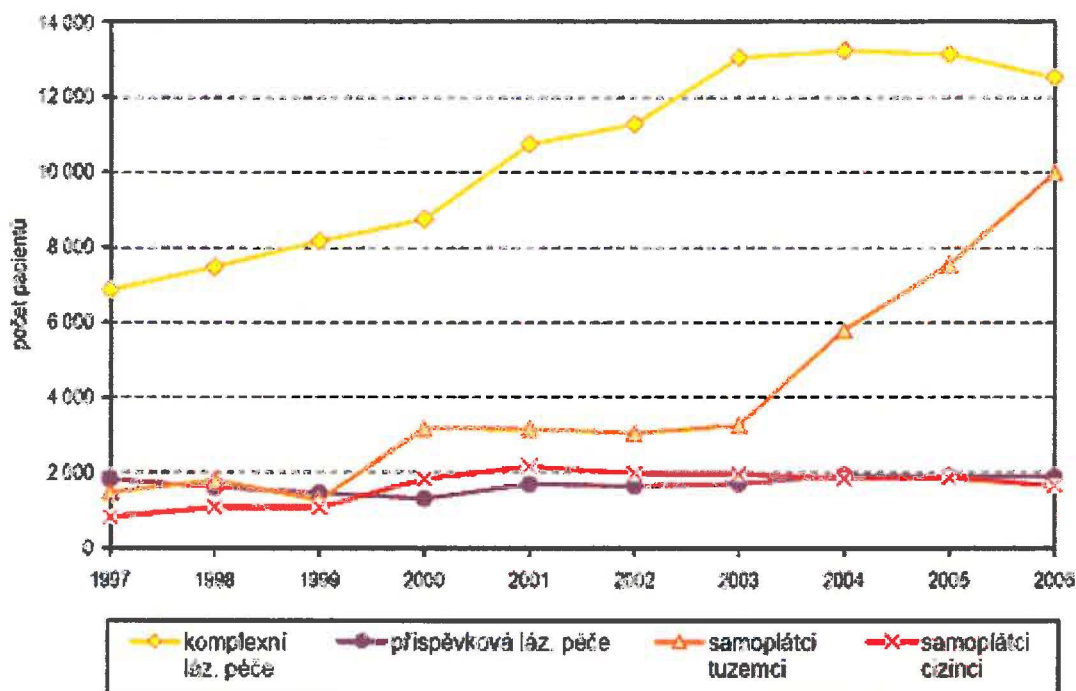
Graf č.1 - Struktura pacientů v láních podle způsobu úhrady v r. 2003 [21]

Graf č.2 - Struktura pacientů v láních podle způsobu úhrady v r. 2007 [21]

Graf č. 3 - Vývoj počtu lázeňských pacientů s ohledem na způsob úhrady lázeňské péče
[21]

Jak je patrné z grafů výše počty lázeňských pacientů neustále stoupají, avšak mění se jejich struktura – ještě před pěti lety bylo v českých lázních nejvíce pacientů s komplexní lázeňskou péčí (44%), v loňském roce jich bylo už jen 30%. Klesá i podíl pacientů s příspěvkovou lázeňskou péčí (ze 7% na 5%).

Naopak velkou změnou je rostoucí podíl samoplátců, před pěti lety jich bylo z celkového počtu pouze 10%, v současnosti si hradí péči necelá třetina klientů. Podíl cizinců zůstává stejný.

Z následující tabulky č. 4 je vidět, jak počet samoplátců (tuzemských i cizinců) během posledních pěti let výrazně stoupal – počet tuzemců se během posledních pěti let zvýšil dokonce třikrát. Avšak jak již bylo řečeno, tento nárůst nestačí pokrýt úbytek pacientů v rámci veřejného zdravotního pojištění, a celkový počet ošetrovacích dnů v lázních klesá.

Tabulka č.4 - Počty pacientů léčených na vlastní náklady v letech 2003 – 2007 [21]

Počet pacientů	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007/2003
dospělí + dorost + děti: tuzemci	30 955	45 301	55 862	66 756	91 953	297,1
cizinci	117 922	117 196	120 474	134 803	133 962	151,7
celkem	148 877	162 497	176 336	201 559	225 915	139,1

3.3.4.4 Struktura lázeňských pacientů v Jihočeském kraji [22]

Koncentrace lázeňských zařízení v jižních Čechách oproti jiným částem republiky je velmi nízká, jsou zde pouze tři lázeňská města, ve kterých je možné navštívit jen pět lázeňských zařízení.

Jedná se o tato lázeňská zařízení:

1. Lázně Aurora s.r.o., Třeboň
2. Bertiny lázně Třeboň s.r.o.
3. Lázně Bechyně s.r.o.
4. Lázeňské a léčebné domy Jupiter, Bechyně
5. Rehabilitační lázeňské sanatorium, Vráž u Písku

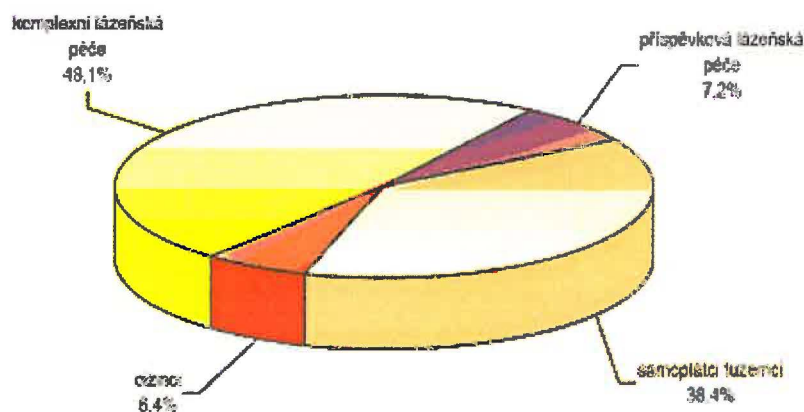
Počet lázeňských pacientů se v Jihočeském kraji dlouhodobě mírně zvyšuje (viz. Graf č.5). V roce 2006 byla lázeňská péče poskytnuta 26 073 pacientům, což bylo o 6,6 % více než v roce předchozím. Dalších 34 osob pobývalo v lázních jako doprovod hrazený zdravotními pojišťovnami. Variantou příspěvkové lázeňské péče je možnost objednat si pouze léčení ambulantní. Během roku 2006 takovou léčbu podstoupilo 1 557 osob (více než čtyřnásobek počtu za rok 2005).

Tabulka č.5 - Lázeňská péče pro dospělé podle způsobu úhrady v r. 2006 [22]

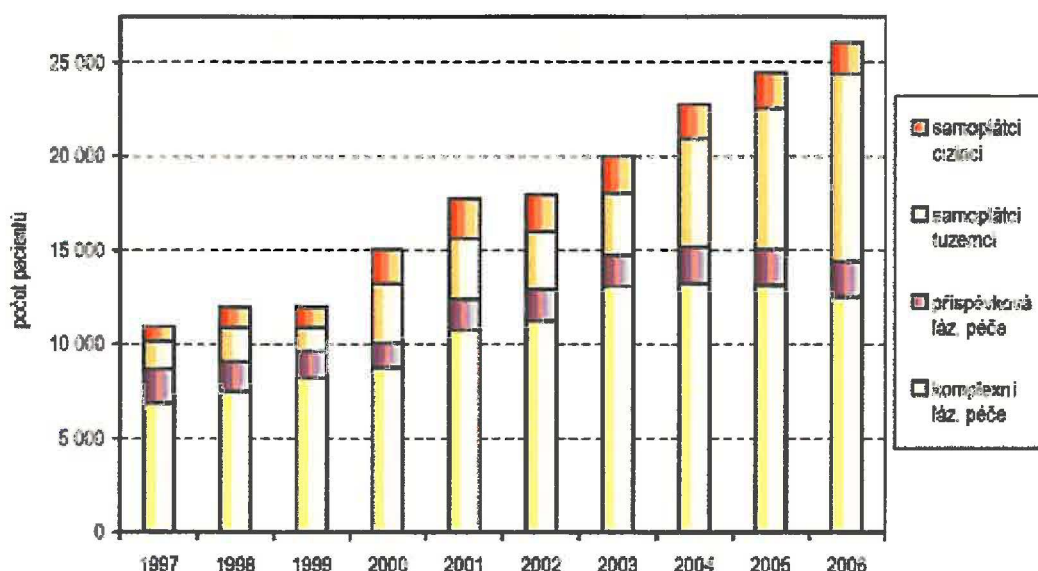
Lázeňská péče pro dospělé	Poskytnutá lázeňská péče				celkem	Doprava hrazená zdravotní pojišťovnou
	na náklad zdrav. pojištění		plně na vlastní náklady			
	komplexní lázeňská péče	příspěvková lázeňská péče	tuzemci	cizinci		
Počet přijatých pacientů	12 535	1 881	9 990	1 658	26 073	34
Počet ošetrovacích dnů	306 773	39 282	73 425	22 381	441 861	870
Průměrná ošetrovací doba ve dnech	24,5	20,9	7,3	13,5	16,9	25,6

Už třetím rokem dochází k výraznému nárůstu počtu tuzemských pacientů, kteří si sami hradí veškeré náklady spojené s lázeňskou zdravotní péčí. Ve srovnání s rokem 2005 se jejich počet zvýšil přibližně o třetinu. Mírně ale poklesl počet ostatních pacientů (využívajících lázeňskou péči hrazenou zcela nebo částečně ze zdravotního pojištění a počet platících cizinců). Samoplátci (tuzemci a cizinci dohromady) tvořili 45 % z celkového počtu lázeňských pacientů, zatímco v předchozím roce byl jejich podíl 38 % (viz. Grafy č.4 a č.5).

Graf č.4 - Skladba lázeňských pacientů podle způsobu úhrady v r. 2006 [22]
(celkem 26 073 pacientů)

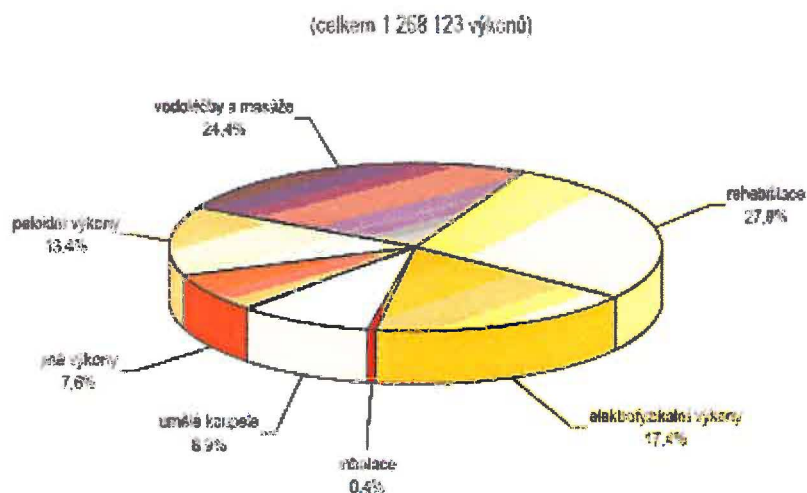

Graf č.5 - Vývoj počtu lázeňských pacientů [22]

Lázeňská péče byla v kraji poskytována pro nemoci pohybového ústrojí a pro nemoci nervové (v zanedbatelné míře i pro nemoci kožní). Stejně jako v loňském roce většinu lázeňských pacientů tvořili pacienti s nemocemi pohybového ústrojí (87 %). Tomu odpovídala i skladba lázeňských procedur (léčebných výkonů) – viz. Graf č.6. Nejvíce bylo výkonů rehabilitace, výkonů vodoléčby a masáží a elektrofyziálních výkonů. Na jeden ošetrovací den připadlo v průměru 2,9 procedur, pacient v průměru absolvoval 48,6 procedur.

Graf č.6 - Skladba léčebných výkonů poskytnutých lázeňským pacientům v r. 2006 [22]

3.3.5 Léčebné používání bahna a rašeliny [12, str.6]

Slatina je jeden z druhů peloidů (původ názvu je převzat z řečtiny: pelos = bahno). Jde o jemnozrnné látky, které vznikly přírodními biologickými a geologickými pochody a po úpravě se používají k léčebným účelům.

Peloidy se dělí na dvě skupiny: humolity (rašeliny, slatiny a slatinné zeminy), které jsou bohaté na organické látky a bahna, v nichž převládají minerální látky.

Humolity se liší navzájem druhem organických látek, ze kterých vznikly. Zatímco u rašelin je hlavním výchozím materiálem rašeliník, suchopýr a rašelinné houby, slatiny vznikly z rostlinných zbytků rákosu, orobince, ostřice apod. Rašeliny a slatiny si v dalším procesu rašelinní (slatinění) uchovávají vysoké procento organických látek (kolem 90 a více %), slatinné zeminy jich obsahují pouze 20-50%. Rašeliny i slatiny mohou obsahovat podle lokality další látky minerální povahy např. v Třeboni známá sirmoželezitá slatina váže pyrit. Třeboňská pánev je vůbec jedním z nejbohatších nalezišť rašeliny a slatiny v České republice. V českých lázních jsou používány pouze humolity, na rozdíl od slovenských s převahou bahna.

Bahna (častější na Slovensku) vznikla sedimentací zvětralých hornin v prameništích řek, jezer, lagun, rybníků. Organických látek je v nim malé množství, převažují minerály.

Peloidy se také liší fyzikálními vlastnostmi – humolity lze využít v podobě koupelí (pro svou schopnost udržet homogenní kašovitou konsistenci ve směsi s vyšším obsahem vody) a zábalů, bahna jen v zábalech.

Historie používání peloidů sahá skutečně velmi daleko, nejen do dob starého Řecka a Říma, ale až do starého Egypta. V Evropě se objevují zmínky o léčbě peloidy v průběhu 16.století, kdy se bahna začala běžně využívat jako léčebné přírodní zdroje. V některých lázeňských místech se bahno pouze nanášelo na tělo a nechávalo zaschnout, jinde se lidé koupali v termálních bahništích. Rašelina a slatina se pro koupele a zábaly začala využívat až na počátku 18. století. Slatinu použili k

léčebným účelům poprvé ve Švédsku. Počátkem 19. století se léčba po odkrytí rašelinišť a slatinišť rozšířila téměř současně do mnoha středoevropských lázní.

Fyzikální vlastnosti peloidů, jako jejich teplodržnost, vododržnost i způsob převodu tepla do organismu, byly velmi podrobně studovány předními balneology. Od poloviny 19. století se začaly podrobně sledovat chemické vlastnosti peloidů.

Před vlastním použitím léčebné metody je nutno surovinu upravit, tj. rozdrtit na částičky menší než 1 milimetr, poté naředit na vhodnou hustotu a zahřát na určitou teplotu. Výsledkem je již léčebná koupelová a nebo zábalová směs. V koupeli s počáteční teplotou cca 39 °C pacient leží 15 minut, pak je osprchován a uložen k odpočinku do suchého ovinu. V zábalu je zabalen na lehátko do kašovitě směsi o vyšší hustotě než má koupel, zábal se přikládá jen na určitá místa těla. Procedura trvá také 15 minut s následným suchým ovinem.

Hlavním účinkem této metody je prohřátí celého organismu nebo jeho části a to opakovaně, většinou v obdenní frekvenci v sérii zhruba 6-9 procedur. Prohřátí se děje pomalým a přitom intenzivním způsobem, což zajišťuje právě kašovité charakter procedury. Peloid má vysokou akumulaci schopnost pro teplo (zhruba 8x vyšší než voda), takže během vlastní procedury minimálně vychládá. Následným suchým ovinem se dosahuje prodloužení tepelného účinku. Dodání tepla do organismu způsobuje hlavně zmenšení bolesti, zlepšení prokrvení tkání, uvolnění svalového napětí a tím vším je zlepšena regenerace postižených orgánů. Současně se zvyšuje obranyschopnost a celková odolnost, příjemný je i blahodárny účinek na kůži a její zvláčňování. Aby byla léčba úspěšná, měl by pacient během třítydenního pobytu absolvovat zhruba 6 až 9 slatinných koupelí.

Jde o metodu, která se aplikuje na základě lékařského předpisu, aby byla u jednotlivých pacientů zohledněna vhodnosti i nevhodnost z hlediska jejich zdravotního stavu. Správně zvolená a provedená peloidní procedura je většinou velmi dobře snášena.

4 METODOLOGICKÁ ČÁST

4.1 Výběr metodologie

Při zpracování této diplomové práce byly použity následující výzkumné metody:

- Popisná analýza
- SWOT analýza
- Dotazníkové šetření

4.1.1 Popisná analýza

Cílem této analýzy je poskytnutí přesných informací o konkrétních aspektech zkoumaném prostředí. V této práci byla zvolena při popisu současné situace Třeboně a treboňských lázní. Popisná analýza vychází z dat získaných ze sekundárních zdrojů, tedy z dat, která již někdo v minulosti vyzkoumal. Sekundární data dále dělíme na interní (v případě nějaké firmy např. vnitřní firemní zprávy) a externí (data ze zdrojů v okolí firmy, např. výzkumné zprávy, články do odborných časopisů, vládní dokumenty apod.). V popisné analýze se získaná data hodnotí, komentují, přidávají se k nim vlastní názory.

Postup popisné analýzy [9]:

1. Vytyčené cíle
2. Vyhledávání obsahových jednotek – tzn. vytyčení problému, který budeme sledovat
3. Určení souboru materiálu
4. Čtení
5. Systematické sledování
6. Zaznamenání výsledků, názorů, tabulek, grafů atd.
7. Rozbor, hodnocení, závěr

4.1.2 SWOT analýza

SWOT analýza je základní analýza prostředí, ve kterém se podnik nachází, sumarizuje klíčové silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení. Zahrnuje nejen interní vlivy představující silné a slabé stránky (někdy nazývané interní audit), ale i externí vlivy představující příležitosti a hrozby (někdy nazývané externí audit). V této práci byla vytvořena SWOT analýza Třeboňska a treboňských lázní.

Zkratka SWOT vznikla z počátečních písmen příslušných anglických termínů [2]:

STRENGTHS – silné stránky

– neboli přednosti podniku (schopnosti, dovednosti), které významně ovlivňují postavení podniku na trhu. Jsou to odlišné způsobilosti (schopnosti, dovednosti, zdroje) zvýhodňující podnik vzhledem k trhu a konkurenci. Nejvíťanějšími silnými stránkami jsou takové, které je těžko okopírovat, a kde je předpoklad, že budou po dlouhou dobu přinášet zisk, čili znamenají konkurenční výhodu. Mezi silné stránky podniku patří: kvalitní služby, tradice značky, kvalifikovaní zaměstnanci, kvalitní management, fungující servis a jiné.

WEAKNESSES - slabé stránky

– znamenají určitá omezení nebo nedostatky a brání plnému efektivnímu výkonu. Mezi slabé stránky podniku můžeme zařadit nekvalitní služby či výrobky, špatná pověst podniku, zadluženost podniku, nemotivovaní zaměstnanci a další.

OPPORTUNITIES – příležitosti

– představující takové další možnosti podniku, s jejichž realizací stoupají vyhlídky na lepší využití disponibilních zdrojů a účinnější splnění vytyčených cílů. Je to velmi příznivá situace v podnikovém prostředí, která podnik zvýhodňuje vzhledem ke konkurenci. Aby mohl podnik příležitosti využít, musí být nejprve schopen je identifikovat. Jako příležitost můžeme označit například neexistenci konkurence nebo snadný vstup na nové trhy.

THREATS – ohrožení

- je to výrazně nepříznivá situace v podnikovém okolí, znamenající překážky pro jeho činnost a dobré postavení. Jako hrozba může na podnik působit nově přichozí konkurent či vlastní snižující se konkurenceschopnost.

Jednotlivé silné a slabé stránky nemají pro podnik stejnou důležitost a váhu a tedy ani stejnou schopnost ovlivňovat jeho činnost. Silná stránka jednoho podniku může být posuzovaná v další organizaci jako slabá. Automaticky nelze předpokládat, že každá silná stránka znamená konkurenční výhodu. Domněnka, že existující silná stránka je nejvyšším možným maximem dosažitelnosti bez možnosti dalšího

zdokonalení, také nemusí být pravdivá. V řadě případů lze zlepšit i to, co již podnik dělá dobře. [2]

V rámci SWOT analýzy je vhodné hledat vzájemné vztahy mezi silnými a slabými stránkami, příležitostmi a silnými stránkami apod. Tyto vztahy pak mohou být použity pro stanovení strategie a rozvoje firmy.

4.1.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření je jednou z velmi často využívaných kvantitativních metod marketingového průzkumu. V diplomové práci byla tato metoda použita ke zjištění spokojenosti lázeňských klientů s poskytovanými službami.

Při sestavování dotazníku se postupuje podle jednotlivých kroků [9, str. 75]:

- vytvoření seznamu informací, které má dotazování přinést
- určení způsobu dotazování
- specifikace a výběr cílové skupiny
- konstrukce otázek
- konstrukce dotazníku
- tzv. pilotáž (provedení předvýzkumu)

Dotazníkové šetření má své výhody i nevýhody [5]. Mezi výhody patří relativně nízké náklady a nízká náročnost na organizaci. Respondent má také časový prostor k odpovědím a není ovlivňován tazatelem.

Hlavní nevýhodou této metody je nízká návratnost – přibližně 30%. Ne všichni respondenti dotazník vyplní a vrátí, většinou není ani známa struktura respondentů. Dále je to určitá nepřesnost dat a pravdivost odpovědí.

5 ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 Třeboň

Obrázek č. 2 - Pohled na Třeboň [23]

Město Třeboň, jedno z našich nejkrásnějších a nejlépe dochovaných historických měst, se nachází v Jižních Čechách, přibližně v půli cesty mezi Českými Budějovicemi a Jindřichovým Hradcem, uprostřed rozsáhlé nížinné oblasti zvané Třeboňská pánev. Přírodní poměry a činnost lidí, kteří se zde usidlovali od 11. století, předurčily charakter Třeboňska i z hlediska hospodářského.

Třeboň byla vedle Českého Krumlova v průběhu historie vždy důležité správní středisko jak Rožmberského, tak Schwarzenberského dominia. Největšího rozmachu dosáhla v 16. a na počátku 17. století, zejména za vlády posledních dvou Rožmberků, bratrů Viléma a Petra Voka. Petr Vok ji dokonce učinil centrem celého panství. Díky čilé stavební aktivitě výše zmíněných šlechtických rodů se Třeboň stala městem bohatým na kulturně – historické památky. V roce 1949 zde byla vyhlášena městská památková rezervace.

Třeboňská pánev má zhruba elipsovitý tvar, jehož hranicemi jsou přibližně tato místa: České Veleice – Jakule – Trhové Sviny – Borovany – Lišov – Dolní Slověnice – Bošilec – Veselí nad Lužnicí – Zlukov – Doňov – Kardašova Řečice – Ratiboř – Plavsko – Stráž nad Nežárkou – Libořezy – konec vzdutí Staňkovského rybníka – státní hranice s Rakouskem až po České Velenice.

5.1.1 Třeboňsko od 12. do 20. století [24]

Počátky města Třeboně sahají asi do poloviny 12. století, kdy na jedné ze stezek procházejících hlubokým pohraničním lesem vznikla malá trhovská osada s panským dvorcem, nyní známá pod jménem Třeboň. Celé rozsáhlé území dostal od krále výsluhou první známý člen později rozvětveného rodu Vítkovců, podnikavý Vítek z Prcič. Brzy po svém založení se dostala osada do majetku cisterciáckého kláštera z hornorakouské Světlé. Okolo roku 1250 získali Vítkovci panství zpět. K roku 1341 se označuje jako město a od roku 1366 se objevuje i její český název vedle dosud užívaného Wittigenowe a Wittingau.

V roce 1366 se vlastníky Třeboně a přilehlého panství stali bratři z Rožmberka, za nichž město nabylo na významu a bohatství. Koncem 14. století se už město opevňovalo zděnými hradbami a příkopem. Toto vytvářelo z Třeboně téměř nedobytnou pevnost. Tak tomu bylo i v husitských válkách, kdy město odolalo několikerým útokům.

Skutečný rozkvět města spadá do druhé poloviny 15. století. Petr IV. z Rožmberka ještě více než jeho předchůdci přihlížel k hospodaření na vlastních statcích a jeho poddaný Štěpánek Netolický založil slávu zdejšího rybníkářství. Stejně významným počinem bylo zřízení nového panského pivovaru roku 1505.

Během největšího rozvoje Třeboně, za vlády Viléma a Petra Voka z Rožmberka na přelomu 16. a 17. století, byla věnována pozornost hospodářskému rozvoji celého panství, zejména však rybníkářství a pivovarnictví. Přírodní podmínky Třeboňské pánve umožňovaly rozsáhlé zakládání rybníků, a tím posílení hospodářství celé oblasti. Nová éra budování a rozkvětu nastala postavením Jakuba Krčina z Jelčan do čela všeho rožmberského podnikání. Krčinovy hospodářské reformy se projeví v Třeboni i v jejím nejbližším okolí. Od roku 1602 se Třeboň stala dokonce hlavním sídlem Rožmberků, tehdy nejmocnějšího jihočeského rodu.

Po smrti posledního Rožmberka Petra Voka v roce 1611 přešlo panství i město dědictvím do rukou Švamberků, kteří je ztratili pro účast ve stavovském povstání proti Habsburkům. Celé panství jim bylo konfiskováno a Třeboň byla v letech 1622 – 1660 v držení panovnického rodu Habsburků. V roce 1660 získal treboňské panství Jan

Adolf, kníže ze Schwarzenberga, jako uznání osobních zásluh. Schwarzenbergové, v jejichž držení zůstala Třeboň až do 20. století, městu přáli.

Třeboň se zotavovala z válečných ran a několika zhoubných požárů, které značně narušily tvář města. K oživení jinak poklidného života zde došlo v polovině 19. století, kdy se Třeboň stala okresním městem. Dalším impulsem k intenzivnějšímu rozkvětu celé oblasti byla výstavba důležitých komunikací, zejména železnice s návazností na Vídeň v roce 1871.

Významné změny v životě města nastaly po první světové válce, kdy byl v rámci první pozemkové reformy všechen schwarzenberský hospodářský majetek převeden na stát. Druhá světová válka si i v Třeboni vyžádala své oběti. Po válce proniká i sem první větší průmysl - oděvní závod a zemědělská velkovýroba. Roku 1960 obdrželo město lázeňský statut.

5.1.2 Současná Třeboň

Počet obyvatel k 31. lednu 2006 [25]:

Celkem 8.857 obyvatel, z toho 4.256 mužů a 4.601 žen

Třeboň + sloučené obce: Třeboň 7.135, Břilice 751, Přeseka 122, Branná 344, Stará Hlína 260, Nová Hlína 118, Holičky 127

5.1.2.1 Chráněná krajinná oblast (CHKO) Třeboňsko

Na mnoha místech Třeboňska lze dosud hovořit o harmonické krajině, kde je činnost člověka v určité rovnováze s přírodou. Unikátní přírodní lokality bohaté na živočišné a rostlinné druhy vedly v roce 1977 k zařazení Třeboňska do mezinárodního systému Biosférických rezervací UNESCO (biosférických rezervací bylo na území naší republiky vyhlášeno celkem šest). O dva roky později, v roce 1979, byla značná část území Třeboňska (700 km²) vyhlášena Chráněnou krajinnou oblastí. Chráněné krajinné oblasti patří spolu s národními parky mezi velkoplošná chráněná území.

CHKO jsou zachovalé krajinné celky, krajinářsky působivé a atraktivní, ve kterých existují v souladu i výsledky dlouhodobé lidské činnosti. Rozhodujícím atributem pro jejich vyhlášení je hodnota čistě krajinářská a estetická. I v CHKO může působit vliv člověka, ale jen v takových mezích, aby byly krajinné a ostatní hodnoty území zachovány. Na území ČR je v současné době 24 CHKO a 3 národní parky. [26]

Základní údaje o CHKO Třeboňsko [27]

Rozloha: 700 km²

Nadmořská výška: 410 m (Veselí nad Lužnicí) - 550 m (Homolka)

Poloha: jihovýchodní část jižních Čech při hranicích s Rakouskem, hlavní část oblasti leží na území okresu Jindřichův Hradec, okrajově zasahuje do okresů České Budějovice a Tábor

Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO:

- 5 národních přírodních rezervací
- 1 národní přírodní památka
- 21 přírodních rezervací
- 6 přírodních památek

Dále jsou v působnosti Správy CHKO Třeboňsko národní přírodní rezervace Řežabinec a Řežabinecké tůně a národní přírodní památka Kaproun, které leží mimo území CHKO Třeboňsko.

Třeboňsko je svérázný, specifický kraj, jaký nemá v českých zemích obdoby. Zdejší krajina byla po staletí lidmi přetvářena v soustavu rybníků, propojených četnými kanály a potoky. Tato důmyslná síť umělých stok (např. Zlatá stoka, Nová řeka) a rybníků byla budována v několika etapách od středověku až po současnost, představuje dokonalý systém postupných koordinovaných krajinářských úprav, které citlivě využívají a zužitkovávají zdejší přírodní podmínky. Z původně lesnatého území s množstvím rašelinišť a močálů se tak postupem času stala malebná krajina s

množstvím rybníků, kde se střídají pole s loukami a smíšenými lesy. Díky těmto úpravám je dnes Třeboňsko centrum českého rybníkářství – je zde celkem 460 rybníků. Působení našich předků se v těchto místech naštěstí neprojevovalo většinou ničivě, a tak dokonce ani dnes po 800 letech osídlení ze zdejší krajiny nezmizely charakteristické původní biotopy.

Třeboňsko není ani poznamenáno škodami, které krajíně přináší působení průmyslu, protože velká část firem působí v tradičních hospodářských odvětvích - rybníkářství, pivovarnictví, zemědělství, lesnictví, potravinářství, nebo v odvětvích lehkého průmyslu, jejichž tradice byla založena koncem minulého století nebo v době poválečné – lázeňství, oděvní průmysl. Lázeňství a cestovní ruch se v Třeboni posledních desetiletí rozvíjejí nejdynamičtěji a významnou měrou ovlivňují vzhled a charakter města jako ideálního místa pro relaxaci, odpočinek, zábavu i poučení. Bohatý kulturní a společenský život města souvisí mimo jiné s existencí několika středních škol a přítomností dvou výzkumných ústavů Akademie věd ČR (botanika a mikrobiologie), kde mají svá pracoviště také studenti Jihočeské univerzity. [28]

Z přírodovědného hlediska je Třeboňsko pozoruhodné také svými rozsáhlými přechodovými rašeliništi spolu s zachovalými rostlinnými společenstvy. Patří k nejcennějším biotopům, které jsou ojedinělé nejen u nás v Čechách, ale i v Evropě. Cennými prvky jsou stejně tak rozsáhlé rybníční soustavy s druhotně vytvořenými litorálními společenstvy, které často nahrazují původní mokřadní biotopy. Mokřady jsou považovány za vysoce cenné biotopy zvláště proto, že poskytují vhodné podmínky pro život specifickým mokřadním organismům. Ochranu významných mokřadů řeší tzv. Ramsarská úmluva. Jsou zde dvě území, která byla zařazena na seznam mokřadů mezinárodního významu - první byly do seznamu zaneseny Třeboňské rybníky v roce 1990, o tři roky později následně i Třeboňská rašeliniště. Jedná o unikátní ostrovní ekosystémy s výskytem mnoha ohrožených a chráněných druhů živočichů a rostlin. Tradičně se zde soustředí výzkum ekologie mokřadů (Botanický ústav AVČR) a nedávno bylo též Třeboňsko zařazeno do mezinárodní sítě území dlouhodobého ekologického výzkumu (ILTER).

Třeboňsko patří k mezinárodně významným územím z hlediska ornitologického. Tato místa jsou hnízdištěm a důležitou tahovou zastávkou při migracích vodního ptactva mezi severem Evropy a jihem. Již řadu let je proto organizací Birdlife International klasifikováno jako evropsky významné ptačí území (IBA - Important Bird Area). Oblast Třeboňska je významná i z hlediska ochrany ohrožených obratlovců, např. vydry říční nebo orla mořského.

Město Třeboň se může pochlubit také zdravým životním prostředím, příznivým a blahodárným klimatem a ovzduším, což návštěvníci Třeboně ocení zejména při procházkách a vyjížděkách na kolech po městě a jeho blízkém okolí.

Podle platného lázeňského zákona je zde stanovena povinnost pro lázeňská zařízení předkládat zprávu Ministerstvu zdravotnictví ČR o stavu klimatických podmínek v místě přírodních léčebných lázní. Dělá se tak na základě průběžně prováděných klimatických měření v pravidelných časových intervalech. Ve Vyhlášce o zdrojích a lázních jsou pak stanoveny konkrétní limity pro kvalitu ovzduší v přírodních léčebných lázních, kde jsou sledovány následující ukazatele:

Střední hodnota prашného aerosolu (max. 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ za 24 h a 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ za 30 min)

Hodnota oxidu siřičitého (max. 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ za 24 h a 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ za 30 min)

Hodnota oxidů dusíku NO (max. 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ za 24 h a 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ za 30 min)

Počet dní s mlhou v dlouhodobém průměru: v měsících říjen až březen není více než 50 dnů s mlhou a v měsících duben až září není více než 15 dnů s mlhou

Průměrná délka slunečního svitu je nejméně 1500 hodin v roce.

Měření výše uvedených ukazatelů v období let 2002-2007 v místě léčebných lázní Třeboň bylo zjištěno, že tyto naměřené hodnoty kvality ovzduší jsou ve všech sledovaných ukazatelích výrazně nižší než limity stanovené vyhláškou (u prашného aerosolu max. do výše 10% stanoveného limitu, u oxidu siřičitého max. do výše 7,5 % stanoveného limitu, u oxidů dusíku max. do výše 15% stanoveného limitu, v období říjen až březen bylo v dlouhodobém průměru evidováno ve sledovaném období 28 dní s mlhou, což je méně než stanovený limit max. 50 dní s mlhou, v období duben-září byl v dlouhodobém průměru evidován počet dní s mlhou na hranici stanoveného limitu

15 dní, stanovená minimální hodnota průměrné délky slunečního svitu v roce byla ve sledovaném období let 2002-2006 překročena o 20%. [13, str. 1]

5.1.2.2 Rybníkářství

Počátky zakládání prvních rybníků na Třeboňsku lze pravděpodobně spojovat již s obdobím vlády Karla IV. (Bošilecký v roce 1355, Dvořiště v roce 1367). V polovině 15. století zde bylo kolem 20 rybníků o výměře 710 hektarů. Přelom 15. a 16. století bylo pro třeboňské rybníkářství jedno z nejvýznamnějších, spojené se jménem Josefa Štěpánka Netolického, který na Třeboňsku začal výstavbu třeboňské rybníční soustavy. Kromě mnoha rybníků (např. Koclířov, Malý Tisý, Velký Tisý, Záblatký, Horusický, Opatovický, Káňov), vybudoval v letech 1506-1520 Zlatou stoku, dlouhou 45,5 kilometrů, 2-4 m širokou a 1-1,5 m hlubokou. Díky ní došlo k odvodnění močálů a propojil již existující vodní díla. Když roku 1538 zemřel, třeboňské panství se mohlo pyšnit 9 velkými a 37 menšími rybníky. Dnes je na Zlatou stoku napojeno kolem 2 700 hektarů rybníčních ploch (57 rybníků) a její maximální průtok dosahuje 2,5 m³/s.

Současníkem a zároveň pokračovatelem Štěpánka Netolického byl Mikuláš Ruthard z Malešova. Zasloužil o soustavu rybníků v okolí Lutové a Chlumu u Třeboně která v uspořádání a produkčních možnostech předstihla i rybníky okolo Třeboně.

Další významnou osobností jihočeského rybníkářství byl Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan (1535-1604), převzal už dobře a účelně uspořádané rybníční hospodářství, aby je řídil a rozšiřoval ve službách Rožmberků až do roku 1590. Zasloužil se o rozšiřování původních rybníků a o vznik řady nových - od prvního Počátku přes Spolský, Plástovický a Svět, jehož původní jméno bylo „Nevděk“ a měl 380 hektarů. Po povodni v roce 1611 byl ale rozdělen na rybníky Opatovický a Svět (201,3 ha). Roku 1590 dokončil výstavbu největšího rybníku v Čechách, Rožmberk, na důkaz oddanosti Rožmberkům. V té době vybudoval také 13,5 km dlouhý kanál, pojmenovaný Nová řeka, která odvádí povodňové vlny na Lužnici do povodí Nežárky a chrání tak rožmberskou hráz. Těmito významnými díly dovršil rybníční stavitelství na Třeboňsku, z jehož dědictví čerpáme dodnes.

Rybářství Třeboň, a.s. (www.rybarstvi.cz) je největším rybářským producentem nejen v České republice, ale i po celé "rybníkářské" Evropě. Hospodaří na 7442 hektarech rybníků (ve vlastnictví společnosti je 6870 hektarů, zbývající výměry rybníků má společnost pronajatu). Z celkové výměry rybníků se 414 hektarů využívá k rekreačnímu rybolovu. V produkci konzumních ryb (ročně 2500 až 2700 tun) dominuje kapr (95%), z ostatních významných doplňkových ryb se chová lín, candát, štika, sumec, tolstolobik, amur, okoun. [29]

Třeboňský kapr je chráněn registrovaným označením EU. Garantuje kvalitní rybí maso, které příznivě působí na zdraví lidského organismu.

*V roce 2002 bylo jádro rybníční soustavy na Třeboňsku prohlášeno **národní kulturní památkou** vyhláškou Ministerstva kultury v roce 2002. Tato nejvyšší forma památkové ochrany v současné době tedy zahrnuje objekty již dříve prohlášené za kulturní památky - Zlatou stoku, která je páteří velké části třeboňské rybníční soustavy, Novou řeku - umělý kanál zřízený k ochraně Rožmberka před účinky povodní, Starou řeku (část koryta Lužnice před Rožmberkem), a dva z nejznámějších a největších rybníků - Rožmberk a Svět. [30]*

Dne 30. května 2003 byl celý systém rybníční soustavy oficiálně nominován na **Seznam světového dědictví UNESCO** pod označením "Třeboňské rybníkářské dědictví". V následující tabulce č. 6 je přehled důležitých údajů největších jihočeských rybníků.

Tabulka č. 6 - Přehled největších jihočeských rybníků [29]:

	Název	Katastrální plocha	Vodní plocha	Objem vody v mil. m ³	Maximální hloubka	Nadmořská výška hladiny v metrech
1.	Rožmberk	677	489	5,860	6,9	423
2.	Bezdrev	493	450	6,627	6,6	383
3.	Horusický	439	415	4,115	9,0	414
4.	Dvořiště	395	337	6,720	9,6	438
5.	Velký Tisý	339	317	4,830	6,9	428
6.	Záblatský	319	305	3,450	6,8	420
7.	Staňkovský	273	241	neuveveno	18,0	470
8.	Dehtář	263	235	13,680	6,5	405
9.	Velká Holná	244	220	4,400	9,3	455
10.	Svět	214	201	3,620	5,2	430

5.1.2.3 Pivovarnictví

Tradice vaření piva je v Třeboni je skutečně velkolepá. Počátky treboňského pivovaru patřícího původně augustiniánské řeholní kanonii se datují již k roku 1379, ale pivo se zde vařilo již předtím. Roku 1505 získala obec od Petra z Rožmberka na věčné časy právo vařit a prodávat bílé (pšeničné) pivo, obec si proto zřídila svůj vlastní pivovar vedle zámku. V průběhu staletí pivovary několikrát vyhořely, byly přestavovány a rozšiřovány a nacházely se i na různých místech. V 16. století zde fungovaly dokonce až tři pivovary. se nachází městský pivovar Regent.

Vlastníkem dnešního treboňského pivovaru Regent a výrobcem tradičního jihočeského piva, je společnost Bohemia Regent a.s. Pivovar ležící nedaleko zámku vznikl na počátku 18. století přestavbou z původní rožmberské zbrojnice na panský schwarzenberský pivovar. Vaří se zde 8mi, 10ti, 12ti a 16 ti stupňové pivo Regent a několik dalších, které lze ochutnat v pivovarské pivnici. Třeboňský pivovar je možné po předchozím objednání navštívit.

5.1.2.4 Památky

Obrázek č. 3 - Třeboňské náměstí [31]

V centru městské památkové rezervace se nachází protáhlé **náměstí T.G.Masaryka**. Nejvýznamnějším objektem náměstí je **stará radnice** z jejíž věže je krásný výhled do okolní krajiny. Vznikla v roce 1566 přestavbou dvou sousedních shořelých domů, které zakoupila obec roku 1562. V roce 1618 však původní renesanční radnici podlehla požáru. Při obnově v roce 1638 Jakubem Corrabellem došlo k několika změnám – byla přistavěna 31 metrů vysoká, čtyřboká věž, ochoz pro vrátného a cibulovitá střecha s lucernou . V polovině 18. století vznikly na průčelí budovy fresky s rožmberským, schwarzenberským a městským znakem. V roce 1781 ale radnice opět vyhořela, v následujících letech při přestavbách 1808 – 1820 byl radniční dům zvýšen o druhé patro. Nyní je zde výstavní síň a také barokní divadlo J.K.Tyla z roku 1832.

Náměstí je obklopené **měšťanskými domy** s renesančními a barokními štíty, vybíhá sem i jedno křídlo zámku. Stejný původní počet třináct domů na obou stranách náměstí napovídá, že místa pro domy byla předem vyměřena. Architektonicky nejcenějším je dům čp. 97 U bílého koníčka, sloužící dnes jako hotel. Je jedním z prvních dokladů renesančního slohu ve městě, jeho existence je doložena již v roce 1544 – tento letopočet je vytesán na pilíři jeho podloubí.

Mezi další cenné architektonické prvky patří renesanční štíty některých domů (čp. 86, 87, 89, 91), na dalších barokní (čp. 93, 94, 96). Dům čp. 89 s dosud zachovanými gotickými prvky a renesančními klenbami v přízemí patřil Štěpánkovi Netolickému. Dnes slouží jako obřadní síň města Třeboně

Uprostřed náměstí stojí renesanční desetiboká **kamenná kašna** z roku 1569, dílo kameníka Jordana. Poblíž ní pak stojí barokní **Mariánský sloup** se sochou Panny Marie na štíhlém jehlanu, která spočívá na masivním trojbokém podstavci se sochami sv. Alžběty, sv. Josefa a Vojtěcha. Sousoší bylo zhotoveno na náklady měšťanů Jana a Alžběty Pilsových roku 1780 Některé prvky sousoší náležejí ke klasicismu. Sloup je dílem českobudějovického kameníka Leopolda Hubera.

Z **městského opevnění** se dochovaly bašty, zbytky hradeb, Hradecká brána, nedaleko Pivovaru Regent Novohradská brána, Svinenská brána (vrcholná ukázka jihočeské renesance z let 1562-1569) a poblíž zámku brána Budějovická.

ZÁMEK V TŘEBONI

Obrázek č. 4 - Třeboňský zámek [32]

Neodmyslitelnou součástí Třeboně je honosný renesanční zámek. Zámek leží na jihozápadní straně historického centra města, na místě někdejšího panského sídla, který byl později změněný na tvrz a v druhé polovině 14. století (zmiňovaný poprvé

roku 1374) na kamenný hrádek. První zmínka o hrádku jako zámku, pochází z roku 1395 když v něm sídlili někteří z nových vlastníků, pánů z Rožmberka.

Rožmberkové dopřáli nejen zámku, ale i celému městu a jeho širokému okolí náležitý rozvoj. Oldřich z Rožmberka přestavěl v 50. letech 15. století třeboňský hrad, který byl již před tím místem politických schůzek i jednání protipoděbradské a katolické Jednoty strakonické. Další rozšíření hradu se uskutečnilo na přelomu 15. a 16. století za Voka a Jindřicha z Rožmberka. V roce 1562 zachvátil město požár, který zasáhl i hrad. Vilém z Rožmberka proto pověřil stavitele Vlacha Antonína Ericera náročnými přestavbami starých budov na renesanční zámek. Roku 1598 došlo ke koupi bývalé radnice a tím pokračovalo rozšiřování zámku o vnější nádvoří. Proměnu dokončil v době Petra Voka z Rožmberka další významný architekt Dominik Cometta, vlašský stavitel usedlý v Českých Budějovicích. Brzy po přestěhování Petra Voka do Třeboně (1602) pokračovaly práce na úpravách zámku vybudováním světnice zvané dvořanské v přízemí právě dostavěné jihovýchodní části zámecké budovy. Její malířskou výzdobu ukončil malíř Tomáš Třebechovský v roce 1604. Mimo zámek byla v letech 1606-8 postavena mezi branami Svinenskou a Novohradskou rožmberská zbrojnice, která byla po sto letech přestavěna na pivovar Regent.

V roce 1611 zdědili zámek Švamberkové, o majetek však přišli po bitvě na Bílé hoře. Císař Ferdinand II. daroval panství své rodině. Dalších čtyřicet let o zámek nebylo moc pečováno, až v letech 1660 - 1940 jej získávají Schwarzenberkové. Těm jej zabralo v roce 1660 gestapo. Na počátku dvacátých let, po první pozemkové reformě, Schwarzenbergové zámek opouštějí a dále slouží několik let jako hotelové zařízení. V roce 1945 byla nad zámkem zavedena národní správa a v roce 1947 byl třeboňský zámek zestátněn.

V současné době podstatnou část zámku užívá Státní obastní archiv Třeboň, patřící k nejstarším archivům svého druhu u nás. Má za úkol pečovat o Jednotný archivní fond na jihu Čech. Zdejší soubory archiválií zachycují vývoj společnosti od počátku 13. století do současnosti a jsou svěřeny archivu do trvalé péče. Není volně přístupný, jeho fondy lze ale po předchozím ohlášení studovat v badatelně ústavu.

Prohlídkové trasy zámku [33]:

- Trasa A: Rožmberské pokoje připomínají rozvoj Třeboně za vlády posledních rožmberských vládařů Viléma a Petra Voka. V expozici je např. mapa třeboňské rybníční soustavy z roku 1684, soubor ostrostřeleckých terčů, Fraucimor a Dvořanská světnice s erby rožmberských dvořanů.
- Trasa B: Schwarzenberská apartmá - unikátních osobních předmětů knížecí rodiny z období 2. poloviny 19. století a na počátku 20. století včetně památek na lovecké výpravy do Keni.
- Trasa C: Konírna, psí kuchyně a kasematy (podzemní obranný systém Třeboně)

ZÁMECKÝ PARK [34]

V místech dnešního parku nechal vybudovat renesanční zahradu již po začátku 17. století Petr Vok z Rožmberka. Událostmi třicetileté války však byla tato zahrada hned dvakrát zcela zničena.

Po roce 1660, nedlouho po získání třeboňského panství, nechává Jan Adolf I. Schwarzenberg vysušit zamokřený terén a obnovit zámeckou zahradu, kterou od té doby tvořily převážně ovocné stromy a kde se také pěstovala zelenina.

Zásadní změnu pro úpravu zahrady do nynější podoby anglického krajinářského parku znamenal až výnos kněžny Paulíny Schwarzenbergové z roku 1804. Ten nařizoval zrušit dosavadní charakter ovocné zahrady a vysázet velké skupiny stromů. K dalšímu obohacení parku o exotické rostliny, květinový parter a bazének s vodotryskem, došlo za držení zámku knížetem Janem Adolfem II. Schwarzenbergem a kněžnou Eleonorou.

Roku 1903 povolil v parku kníže Adolf Josef Schwarzenberg výstavbu tenisového hřiště, které využívali důstojníci místních pěších pluků a schwarzenberští úředníci. Pro širokou veřejnost byl pak otevřen až po roce 1945, k výraznější obnově došlo v 50., 70. a 90. letech. Park s plochou 6 hektarů je v současnosti oblíbeným místem odpočinku třeboňských občanů, turistů i lázeňských hostů a zaujímá významné postavení v reprezentaci zámku a lázeňského města. Park je přístupný pro veřejnost denně od 6 hodin do 20:00 hod.

KLÁŠTER

Dominikánský klášter stojící jen několik kroků od náměstí tvoří uzavřený areál budov z okruhu městských zdí. Byl založen v roce 1367 bratry z Rožmberka pro kanovníky řádu sv. Augustina. Krátce po založení konventu vznikly hlavní klášterní budovy a zároveň byl postaven i kostel svatého Jiljí. Dnes je z původní podoby ze 14. století dochovaná jen křížová chodba s kaplí sv. Jana Křtitele. Roku 1785 byl klášter zrušen, v roce 1631 opět obnoven, ale klášterní budovy nebyly obyvatelné, kanovníci sídlili tedy v zámku. Až v roce 1663 se opět osamostatnil.

Roku 1787, dva roky po definitivním zrušení kláštera, byla zrušena kaple na východní straně a poté přestavěna na školu. Ta byla pak v roce 1868 dána do užívání nově zřízenému gymnáziu. Když pak byla v letech 1905-6 vystavěna nová budova gymnázia, sloužila tato část kláštera bytovým účelům. Od roku 1919 jsou v budovách bývalého kláštera umístěny byty a různé státní instituce.

KOSTEL

Obrázek č. 5 - Kostel sv. Jiljí [23]

Klášterní kostel sv. Jiljí byl postaven v místech starého farního chrámu, po založení kláštera augustiánů. Je zajímavý svým dvojlodím, jež bylo první svého druhu v českých zemích. Je zde také jeden z nejkrásnějších výtvorů českého sochařství – opuková socha Madony s miminkem od tzv. Mistra třeboňského oltáře, vytvořena

ke konci 14. století. V roce 1781 však město postihl požár a klášterní kostel dopadl jako jeden z nejvíce postižených památek, původní gotická klenba byla zcela zbořena.

Při generální opravě probíhající v letech 1897-1903 došlo k regotizaci věže kostela, kdy předchozí barokní bání nahradil tvrdý jehlan. Také zde byly odkryty veškeré zabílené nástěnné malby.

SCHWARZENBERSKÁ HROBKA [35]

Jedna z architektonicky nejpozoruhodnějších památkových staveb Jižních Čech je Schwarzenberská hrobka, postavena v novogotickém stylu. V kryptě jsou uloženy ostatky 26 příslušníků schwarzenberské rodiny. O výstavbu hrobky se zasadila kněžna Eleonora Schwarzenberková, žena Jan Adolf II. Schwarzenberga.

Obrázek č. 6 - Schwarzenberská hrobka [36]

Od roku 1784 byli příslušníci hlavní větve schwarzenberského rodu pohřbíváni v nedalekém hřbitovním kostelíku sv. Jiljí. Ten však v druhé polovině 19. století byl již zaplněn a také nevyhovoval poměrně přísným hygienickým předpisům, které mimo jiné nařizovaly samostatné odvětrávání prostoru hrobky a balzamování těla před uložením do dvouplášťové rakve.

Původní projekt nové hrobky, která se nachází v parku při jihovýchodní straně rybníka Svět, navrhl významný rakouský architekt Johann Schmidt. Ten však nebyl dostatečně obeznámen s problematikou podloží a jeho návrh nebyl realizován. Zde

našel uplatnění knížecí stavitel Ferdinand D. Deworetzský, spoluvůrce přestavby zámku Hluboká. Se stavbou bylo započato 14. července 1874. Na stavbě hrobky se podíleli řemeslníci z celých jižních Čech a za dva a půl roku bylo prostavěno 251 tisíc zlatých. Dne 29. července 1877 hrobku slavnostně vysvětil bratr knížete Jana Adolfa II., pražský arcibiskup Bedřich Schwarzenberg.

Střízlivému prostoru kaple dominuje hlavní oltář, zasvěcený Božskému Vykupiteli, vytvořený sochařem Josefem Pokorným. Vlastní hrobka má podle předpisů samostatný vchod, neprůhledná okna a samostatnou cirkulaci vzduchu. Nachází se pod úrovní terénu i hladiny rybníka Svět. Aby voda z písčité půdy neprosakovala základem stavby, byl okolo stavby zřízen vzduchový kanál, široký 60 cm a hluboký 2 m. Ten odvádí vodu od stavby a zajišťuje tak suché prostředí hrobky.

5.1.2.5 Kultura

Na oficiálních stránkách www.itrebon.cz je přehledný kalendář akcí, kde lze vyhledat různé kulturní akce v Třeboni na každý den.

Turisté mohou získat veškeré důležité informace o pořádaných akcích, programy divadla a kina aj. v Informačním a kulturním středisku města Třeboně, které sídlí přímo v centru města na Masarykově náměstí čp. 103.

V Třeboni se pořádají různé slavnosti, festivaly, koncerty, zejména v letních měsících.

Divadlo

Divadlo J. K. Tyla; z Třeboně je možné navštívit Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích i otáčivé hlediště v Českém Krumlově, které patří mezi turisticky atraktivní místo

Kino

Kino Světozor

Tanec

Restaurace Rond - taneční večery každý den od 20:00 do 2:00.

Lázně Aurora - každé úterý, čtvrtek a neděle od 19:00.

Lázně Berta - každá neděle a středa od 19:00.

Kulturní a kongresové centrum Roháč - diskotéky a taneční párty od středy do soboty

Muzeum

Po 50 letech město Třeboň opět otevřelo muzeum. Bývalo zde od roku 1910 a zaniklo po zrušení třeboňského okresu v roce 1960. Za dobu své existence změnilo několikrát své místo. V meziválečné době bylo na náměstí v prvním patře tzv. staré radnice. A právě zde je nyní od 28. června 2008 umístěno. O obnovení muzea se zasloužil Spolek přátel Třeboně, který o to usiloval již od svého založení v roce 2001.

Z původních sbírkových předmětů se do dnešních dnů nezachovalo vůbec nic, přesto Spolek přátel Třeboně dokázal i díky peněžnímu příspěvku Jihočeského kraje do rodícího se muzea nainstalovat řadu zajímavých exponátů. Základem rodícího se muzea bude galerie obrazů Františka Líbala, Františka Volfa a Jana Kajana a obrazy Zmizelé Třeboně. V muzeu bude místo i pro výstavy k aktuálním výročí Třeboně - letos to je kulaté výročí založení Pěslavu (1863), obce Baráčníků (1933), hasičského sboru (1873), otevření Bertiných lázní (1883), Divadla J. K. Tyla (1833) a založení zdejšího gymnázia (1868).

Výstavy

Výstavní síň Pod věží

Otevírací doba: pondělí: zavřeno, úterý - neděle: 11.00 - 17.00hod.

Radiční věž

Otevírací doba: pondělí: zavřeno, úterý - neděle: 10.00 - 18.00hod.

Akvárium Krčínův dům

Stálá expozice nazvaná Akvárium Krčínův dům se nachází v blízkosti zámku v Krčínově ulici v domě, který patřil Jakobovi Krčínovi z Jelčan. Je zde k vidění celá řada sladkovodních ryb. Akvárium Krčínův dům patří mezi výstavy společnosti Zámecká akvária, která vznikla na podnět Mgr. Jiřího Rachfalíka, který se věnuje prakticky celý život akvaristice a teraristice. Počátkem nového tisíciletí přišel s myšlenkou výstav studenovodních ryb v prostorách hradů a zámků (vystavují již například na Slezskoostravském hradě v Ostravě, na zámku Orlick, na zámku Sychrov, a od loňského roku i v Třeboni)

Otevírací doba:

- duben: út, st : 10 – 16 hodin , pá – ne: 10 – 17
- květen: denně: 10 – 17
- od června: denně: 9 – 18

Stálá expozice a návštěvnické centrum „Třeboňsko – krajina a lidé“

Nachází se v prostorách Zámku Třeboň.

Provozovatelem je Informační a kulturní středisko města Třeboně.

Otevírací doba:

- duben, říjen - denně kromě pondělí od 9 do 17:00 hodin
- květen až září - denně od 9 do 17:00 hodin

Moderně pojatá expozice populární formou seznamuje návštěvníky s největšími atraktivitami třeboňského regionu - s historií a technickými zajímavostmi třeboňského rybníkářství, spojeného se slavnými jmény Štěpánka Netolického, Jakuba Krčina z Jelčan, Mikuláše Rutarda aj., i o schwarzenberském hospodářském systému. Je zde také část věnovaná lázeňství, která poukazuje na souvislosti mezi existencí rašelinišť v okolí města a třeboňskými láznemi. Velká místnost, věnovaná typickým přírodním stanovištím a chráněným územím představí zdejší region tak, aby návštěvníci dostali chuť vydat se přímo do přírody na zajímavá místa Chráněné krajinné oblasti

a biosférické rezervace Třeboňsko. Ve videosálu je možnost vidět zajímavé filmy o přírodě i historii Třeboňska.

Celá expozice je kombinací dvojrozměrných exponátů (fotografie, kresby, mapy, texty) a trojrozměrných dioramat a modelů. Expozice je pojata v soudobém interaktivním stylu – klasické expoziční prvky jsou kombinovány s moderní audiovizuální technikou tak, aby se návštěvník o jednotlivých tématech dozvěděl co nejvíce zajímavostí.

INFORMAČNÍ A KULTURNÍ STŘEDISKO MĚSTA TŘEBONĚ [37]

Informační a kulturní středisko je příspěvkovou organizací města Třeboně, funguje od roku 1992, kdy vzniklo transformací Městského kulturního střediska. Dnem 1.1.2004 bylo k Informačnímu a kulturnímu středisku p.o. připojeno Kongresové a kulturní centrum Roháč, a to na základě fúze sloučením jmění obou samostatných organizací. V dubnu roku 2004 byla nově otevřena Stálá expozice a návštěvnické centrum Třeboňsko – krajina a lidé.

Sídlo společnosti: Masarykovo nám. 103

Struktura společnosti:

- I. středisko Informační a kulturní středisko
- II. Městská knihovna
- III. Městské kino Světozor
- IV. Kongresové a kulturní centrum Roháč
- V. Stálá expozice a návštěvnické centrum „Třeboňsko – krajina a lidé“

I. Činnost Informačního a kulturního střediska (IKS)

Samotné IKS zajišťuje širokou škálu činností, které provozuje jednak ve vlastním informačním středisku, tak i v pronajatých budovách Města Třeboně - divadlo J.K.Tyla, Výstavní síň, radniční věž, a v najímaných prostorách - Schwarzenberská hrobka, kostel sv. Jiljí a Panny Marie Královny, Schwarzenberský sál a nádvoří třeboňského zámku. Na podzim roku 2006 byla provedena rekonstrukce informačního střediska za účelem zvětšení prostor pro turisty.

IKS poskytuje tyto služby:

1) Skupinu tzv. služeb „u pultu“

- podávání informací o městě a okolí, o kulturních akcích, otevíracích dobách, telefonních číslech místních firem a památek, možnostech koupání atd., podávání informací o jízdních řádech, shromažďování a podávání informací o památkách a kulturních akcích ostatních informačních center a organizátorů v rozsahu celého jihočeského kraje, informací o ubytování

rozesílání propagačního materiálu a informací na vyžádání poštou a internetem

- předprodej vstupenek je zajišťován u pultu na vlastní kulturní akce (divadlo, kostel Panny Marie a sv. Jiljí, Schwarzenberská hrobka, koncerty na nádvoří zámku, na náměstí), na akce obou lázní, jiných třeboňských organizátorů a akcí z celého regionu prostřednictvím firmy Ticketportál

- prodej propagačního materiálu, turistických a cyklistických map a průvodců, knižních publikací nejen o Třeboni, pohlednic z Třeboně a okolí, upomínkových předmětů, turistických známek, videokazet, cd-romů, dvd, aj., měsíčníku Třeboňský svět atd.

- průvodcovská činnost - zajištění průvodců (česky, německy, anglicky, francouzsky, rusky) po městě

2) Vydávání měsíčníku Třeboňský svět - informace o městě a okolí a významných událostech týkajících se města, přehledy kulturních akcí, informace z Rady Města a Zastupitelstva Města, pravidelné rubriky o přírodě Třeboňska, příspěvky občanů, inzeráty.

3) Správa internetové adresy www.trebon-mesto.cz. Tato internetová adresa byla nahrazena adresou www.itrebon.cz. Stránky byly graficky zcela změněny a po obsahové stránce přizpůsobeny požadavkům turistů.

4) Pořádání většiny kulturních a společenských akcí v divadle J. K. Tyla, ve Schwarzenberské hrobce a v kostele sv. Jiljí a Panny Marie Královny, na zámeckém nádvoří a v zámeckém parku a na náměstí. Jedná se o výstavy, divadelní představení,

koncerty pro děti, mládež i dospělé, přednášky, tradiční jarmarky, historické slavnosti, pietní akce, festivaly a koncerty v rámci třeboňského kulturního léta. Pořádají se zde rovněž Rybářské slavnosti ve spolupráci s Místní akční skupinou Třeboňsko o.p.s. a Rybářstvím Třeboň a.s. Pokračuje také projekt Třeboňské divadelní léto, konané v Divadle J. K. Tyla

- pořádání a spoluúčast na organizaci festivalů (Anifest, Českomoravské setkání dechových hudeb, Pocta Emě Destinnové, Krčínova Třeboň, Lázeňská Třeboň, Čochtanova Třeboň, Kinematograf bratří Čadíků, Městský ples pětileté růže)

5) Vydávání vlastních informačních a propagačních materiálů pro potřeby cestovního ruchu, pro propagaci uváděných představení, koncertů a festivalů. Z materiálů tištěných dodavatelsky byly nejvýznamnější propagační průvodce Třeboní a regionem Třeboňsko, dále propagační průvodce rybníkářské dědictví na Třeboňsku a leták Stálé expozice Třeboňsko – krajina a lidé ve čtyřech jazykových mutacích.

6) Zajišťování financování projektů pro podporu cestovního ruchu a kultury z otištěných resp. nainstalovaných reklamních poutačů, z příspěvků a grantů Krajského úřadu Jihočeského kraje a dispozičního fondu Společenství INTERREG IIIA.

V roce 2007 získalo IKS tyto finanční prostředky k podpoře vlastních projektů:

- 94.362,- Kč z grantu Jihočeského (JČ) kraje na nové propagační materiály: „Pověstmi opředená Třeboň“ (putování krajinou s dětmi)

- 20.000,- Kč z příspěvkového programu v oblasti kultury JČ kraje na „5. mezinárodní festival dechových hudeb Třeboň 2007“

- 56.960,- Kč z grantu Dispozičního fondu Společenství INTERREG IIIA na „5. mezinárodní festival dechových hudeb Třeboň 2007“

- 50.000,- Kč z grantu Jihočeského kraje na podporu živé kultury „Historické slavnosti Krčínova Třeboň 2007“

- 71.398,- Kč z grantu Jihočeského kraje na podporu incomingových cest. Kanceláři a informačních center „Vydání informačních materiálů o městě Třeboní v češtině i cizojazyčných mutacích pro zkvalitnění nabídky služeb v cestovním ruchu“

7) Propagace města a regionu v médiích a při výstavních prezentacích na veletrzích cestovního ruchu – Regiontour a Go Brno 2007 v Expozici Jihočeského kraje, Holiday World Praha 2007, Ferienmesse 2007 Wien, Reisen 2007 Hamburg, MITT 2007 Moskva, 50+Beurs Utrecht a TC Leipzig 2007 ve společné expozici měst České inspirace. Na úrovni České republiky prezentace Třeboně mezi městy České inspirace ve Valdštejnské zahradě na Malé Straně v Praze, na Tour- filmu v Karlových Varech a na Artsfilmu v Telči. Zahraniční prezentace mimo veletrhy cestovního ruchu proběhla na výstavě v německém Schliezu a v Českém centru ve Vídni.

Na místní úrovni v Třeboni pro návštěvníky IKS pak vydávání aktualizací map a nových průvodců městem i regionem Třeboňska

8) Zajištění provozu radniční věže – v roce 2007 navštívilo věž 23.665 platících návštěvníků

9) Zastupování města ve sdruženích pro podporu cestovního ruchu – Jihočeská centrála cestovního ruchu, součást Czechtourismu, Asociace turistických informačních center, Česká inspirace

II. Činnost Městské knihovny Třeboň

III. Činnost Městského kina Světozor

Průměrná návštěvnost kina je 43 diváků na jedno představení. Každé pondělí zde probíhají tzv. „Pondělní bijáky“, kde jsou promítány nekomerční filmy a jsou doprovázeny průvodním slovem.

Konají se zde také školní představení a přednášky, pravidelně se zde také pořádají večery s EKO filmy ve spolupráci s ČSOP Třeboň a s Českým nadačním fondem pro vydru.

Každý květen zde tradičně probíhá mezinárodní festival Anifest, během kterého přichází do kina cca 1.500 -1.600 návštěvníků denně.

IV. Činnost Kongresového a kulturního centra Roháč

Prostory centra Roháč jsou poskytovány pro různé sportovní akce, soutěže a soustředění, dále pak na koncerty, zkoušky pěveckého souboru, setkání důchodců apod. Konají se zde různé odborné semináře a přednášky, sály jsou rovněž pronajímány různým předváděcím společnostem. Tradičně jsou prostory Roháče poskytnuty filmovému festivalu ANIFEST, kdy se zde celý týden promítají animované filmy. V zimním období se tu pořádají karnevaly, taneční kurzy a plesy. Konec roku je zde tradičně zakončen oslavou Silvestra.

V. Činnost Stálé expozice Třeboňsko – krajina a lidé

5.1.2.6 Sport a volný čas

Třeboň nabízí mnoho možností ke sportování, zejména Lázně Aurora a Bertiny lázně nabízí širokou nabídku sportovních služeb.

Sportovní možnosti v Třeboni a okolí

- Fitness - Lázně Aurora, Bertiny lázně , Hotel Zlatá hvězda, Sportcentrum Doubí,
Penzion U Míšků
- Bazén - Lázně Aurora nabízí bazén se slanou vodou a různé vodní atrakce;
Bertiny lázně
- Squash - Lázně Aurora, Bertiny lázně , v internátě SOU oděvní
- Bowling – Lázně Aurora, Bertiny lázně, Hotel Zlatá hvězda
- Horolezecká stěna - Internát SOU oděvní

- Tenis - Bertiny lázně – venkovní kurty, v zimě i nafukovací hala, TJ Jiskra Třeboň,
SOU rybářské, Sportcentrum Doubí
- Golf - Nová Bystřice – Mních (35 km), Hluboká nad Vltavou (25 km),
Bechyně (45 km), Haugschlag (Rakousko) – (40 km)
- Minigolf - Hotel Bohemia a Regent
- In-Line bruslení - z okraje Třeboně směrem na Stříbřec vede 7 kilometrů dlouhá
asfaltová a široká cesta lesem, klikatí se mezi rybníky a vede po
absolutní rovině
- Solná jeskyně – Solná jeskyně “Pod Věží”
- Turistika a cykloturistika [39]

Pro turisty a cyklisty jsou zde ideální podmínky. Celé území CHKO je protkáno sítí značených turistických cest a cyklostezek, v krásné přírodě, nabízející mnoho zajímavých cílů.

Cyklistická naučná stezka Okolo Třeboně - 39 km, 22 zastávek

Stezka je uzavřený okruh dlouhý 39 km a tvoří ji 22 zastávek. Jejím cílem je zprostředkovat poznání alespoň části přírodních krás a zajímavostí, kterými Třeboňsko oplývá – mnohé rybníky a rybniční soustavy, rašeliniště, lesní komplexy a mokré louky, včetně rostlinných a živočišných společenstev. Trasa je vedena po málo frekventovaných asfaltových silnicích III. třídy a zčásti po lesních cestách a hrázích rybníků, pouze drobné úseky jsou vedeny po silnicích II. třídy.

Naučná stezka Okolo Světa - 12 km, 16 zastávek, pro pěší

Tato naučná stezka tvoří uzavřený okruh kolem rybníku Svět (na jihozápadním okraji města Třeboně). Poskytuje stezka základní informace o vývoji současné krajiny Třeboňska jako výsledku dlouholetého, vzájemně prospěšného soužití člověka s okolní přírodou, o historii a současnosti rybníkářství a lázeňství, o lidové architektuře, o významných společenstvech organismů a charakteristických druzích rostlin a základních ekologických vztazích v přírodě. Větší část trasy vede po polních a lesních pěšinách. K vybavení patří i odpočinková místa s lavičkami, mnohé s výhledy do okolní krajiny. V parku na jižní straně rybníka Svět je možno navštívit Schwarzenberskou hrobku.

Naučná stezka Rožmberk - 22 km, 12 zastávek, pro pěší i cyklisty

Tato stezka začíná a končí v Třeboni, jejím tématem je rybníkářství a je proto logické, že vede kolem největšího českého rybníka – Rožmberka. Nejbližší úsek hráze rybníka Rožmberk leží přibližně 4 km od Třeboně. Zdejší hráz je nejen impozantním technickým dílem, ale i zajímavou přírodovědeckou lokalitou. Je porostlá mohutnými staletými duby, v jejichž dutinách hnízdí řada druhů ptáků. Na hladině rybníka lze spatřit velké množství vodního ptactva - zejména v době podzimního vypouštění se zde zdržují tisíce kachen, hus, bahňáků, volavek a dalších ptáků.

Stezka zdraví Hrádeček - 3770 m, 12 stanovišť

Stezka vede příjemným prostředím lokality Mokrá luka, která se nachází v těsné blízkosti Třeboně. Tvoří ji uzavřený okruh po jehož obvodu jsou rozmístěna stanoviště umožňující tělocvičné úkony. Je vybavena žebřinami, pískovým doskočištěm, provazovým žebříkem, provazovou houpačkou, hrazdou a dalšími cvičebními pomůckami a jednotlivé cviky jsou popsány na informačních tabulkách. Dle návodu je možno si orientačně porovnat svou fyzickou zdatnost s běžnou populací.

Národní přírodní rezervace a naučná stezka Červené blato - 4 km, 6 zastávek, pro pěší

Červené blato se nachází při hranici CHKO Třeboňsko směrem na Nové Hrady, stezka začíná v osadě Jiříkovo Údolí (cca 17 km od Třeboně). Patří k nejzajímavějším přírodním rezervacím v České republice. Chrání jedno z nejznámějších a nejlépe přístupných rašelinišť Třeboňska. Zdejší fauna je velmi zajímavá zejména pro bádání odborníků. Běžného návštěvníka zaujme především hojný výskyt motýlů a můr.

Chlumská rybníční soustava

Rybníky u Chlumu jsou jednou z mnoha lokalit Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko, které jsou doporučovány návštěvníkům se zájmem o přírodní zajímavosti a vůbec všem, kteří hledají odpočinek při toulkách přírodou v okolí Třeboně. Chlumská rybníční soustava je velmi cennou botanickou a ornitologickou lokalitou - rozsáhlé ptačí kolonie lze sledovat z hrází. V blízkém lesním komplexu hnízdí dokonce vzácný orel mořský.

Výlety po okolí:

Mezi velmi oblíbené turistické výlety patří výlety na zámky Český Krumlov, Hluboká (v Hluboké nad Vltavou je i často navštěvovaná zoologická zahrada), Červená Lhota, Orlík, Jindřichův Hradec, Nové Hrady, také výlety Českých Budějovic a dále do rakouského přhraničí, Vídně a Solnohradska.

5.2.1.7 Ubytovací možnosti

Mezi nejrozšířenější možnost ubytování v Třeboni patří penziony, velmi rozšířené je zde i bydlení v privátech. Dále je zde velké množství různých rekreačních chat a chalup, středisek a ubytoven. Třeboň nabízí samozřejmě i možnost pobytu v hotelech – nejznámější a nejluxusnější je přímo v centru města renesanční Hotel Zlatá hvězda, jehož pokoje nabízí vybavení ve čtyřhvězdičkové kvalitě. Kromě ubytování a stravování jsou zde nabízeny také wellness pobyty, konferenční služby a dokonce i uspořádání svatby na klíč. V Třeboni je možné i přespání v kempu – tyto služby nabízí Rekreační středisko Doubí nebo Autocamp Třeboňský ráj.

Na oficiálních stránkách Třeboně www.itrebon.cz lze najít odkazy na všechny kategorie ubytování, funguje zde vyhledávání jak podle názvu, tak podle ceny nebo poskytovaných služeb.

Nejznámější hotely v Třeboni:

Hotel Zlatá hvězda****, Masarykovo náměstí 107, <http://www.zhvezda.cz/>

Hotely Bohemia-Regent***, U Světa 750, <http://www.bohemia-regent.cz/>

Hotel Galerie***, Rožmberská 35, <http://www.hotel-trebon.cz/cs>

Hotel Myslivna***, Rožmberská 33, <http://newmyslivna.trebonsko.net/>

Hotel Bílý koníček***, Masarykovo náměstí 97, <http://www.hotelbilykonicek.cz/>

Ceny hotelových pokojů se pohybují od 800,-Kč do 1900,-Kč na osobu na noc.

Penziony, priváty, rekreační chaty

Vybírat lze z velkého množství těchto zařízení jak v Třeboni, tak v jejím okolí. Ceny ubytování se pohybují většinou od 250,-Kč do 500,-Kč za noc, podle kvality ubytování, poskytovaných služeb, umístění a také sezóny.

Oblíbené jsou např.:

Penzion Na Kopečku, Na Kopečku 243, <http://www.ubytovaninakopecku.cz/>

Penzion Neubauer, Libušina 601, <http://www.ubytovaniitreboni.cz/>

Penzion Maxim, Palackého náměstí č. 653, <http://www.volny.cz/penzion.maxim/>

Penzion Vratislavský dům, Březanova 84/1, <http://www.vratislavskydum.cz/>

Penzion Modrá Růže, Rožmberská 39, <http://www.modra-ruze.cz/>

Penzion U Čápa, Pod Kopečkem 526, <http://www.trebon-ucapa.mistecko.cz/>

Dům u Zlaté Stoky, Husova 15, <http://www.sweb.cz/tomas.maja/>

Chata u rybníka Velký Spolský, Polní 946, <http://www.chataspolsky.wz.cz/>

Kempy a tábořiště

Sportovní kemp Doubí <http://www.doubi.treb.cz/> - přenocovat je zde možné nejen ve stanu a vlastním karavanu, ale i v chatičce, srubu nebo bungalovu; toto moderní středisko má i výborné sportovní podmínky – je zde velké množství všech možných sportovišť, včetně sportovní haly, fitness, sauny apod.

ATC Třeboňský Ráj Třeboň <http://www.autocamp-trebon.cz/> - možnost přespání ve vlastním stanu, popř. přívěsu nebo v chatkách.

5.2.1.8 Doprava

Do Třeboně je možné dostat se jak po silnici, tak po železnici. Z Prahy do Třeboně trvá cesta autem přibližně 2,5 hodiny. Trasa vede nejdříve po dálnici D1, pak po E55 směrem na České Budějovice. U Veselí nad Lužnicí je odbočka do Třeboně, odtud je to potom už jen necelých 20 kilometrů.

Po železnici vede hlavní trať z Prahy do Veselí nad Lužnicí, rychlíkem sem cesta trvá přibližně 2 hodiny. Z Veselí je to potom osobním vlakem ještě 21 minut na hlavní zastávku „Třeboň“, popř. 23 minut na zastávku „Třeboňské lázně“.

5.2 Třeboňské lázně

Třeboňské lázně jsou vyhledávány zejména pro léčebné pobyty založené na kvalitním přírodním zdroji – rašelině, která se v okolí Třeboně těží. Původně se rašelina využívala jako palivo nejen v domácnostech, ale i v místním pivovaru. Časem se ukázala jako velmi účinná při léčbě pohybového aparátu. V současné době je překážkou v rozvoji některých českých lázních, ta skutečnost, že nefunguje dobrá spolupráce lázní a příslušného lázeňského města. Většina obcí a měst si však již uvědomila, že jsou pro ne lázně důležité a zároveň i lázně si uvědomují, že je pro ně město důležitým partnerem. Bertiny lázně a lázně Aurora spojuje ta skutečnost, že jsou ve vlastnictví města Třeboně, ale provozovány jsou dvěma na sobě nezávislými nájemci. Díky této skutečnosti dochází k aktivní spolupráci mezi městem a lázněmi, ale i mezi Bertinými lázněmi a lázněmi Aurora navzájem.

Spektrum nabídky obou lázní se v podstatě shoduje. Subjekty se liší spíše v následujících aspektech:

- dobou výstavby,
- umístěním lázeňského zařízení,
- soustředěním služeb.

Bertiny lázně se nacházejí přímo v historickém centru města Třeboň, v okolí lázeňské budovy je park, kterým protéká Zlatá Stoka, dále městské hradby a památkově chráněné domy. Vzhledem k tomu, že lázně byly rekonstruovány, nezapadají příliš do svého okolí, které se vyznačuje pro Třeboň typickým architektonickým stylem. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně malé lázně, které svou nabídkou léčebných procedur vysoce převyšují ubytovací kapacity, je velká část klientů ubytována mimo budovu lázní v různých hotelech a penzionech, s nimiž mají lázně uzavřenou dohodu.

Lázně Aurora jsou na rozdíl od Bertiných lázní umístěny zcela mimo historické centrum města, ale na druhou stranu se nacházejí v klidném prostředí přírodního parku v blízkosti rybníka Svět. Okolí je díky své poloze klidné a vhodné k relaxaci. Větší vzdálenost do města vynahrazují lázně tím, že je k dispozici lázeňský mikrobus, který klienty dopraví na požadované místo. Vzhledem k tomu, že rozsáhlý komplex navzájem propojených budov, byl postaven zcela ve stylu poválečného realismu, nezapadá svým vzhledem do stylu Třeboně.

V současné době se pracuje na transformaci obou lázeňských domů, resp. jejich propojení. Jejich nový oficiální název by měl být Městské slatinné lázně Třeboň. Lázně jsou ve stoprocentním vlastnictvím města Třeboně, které zajišťuje jejich trvalý provoz, a má tedy velký zájem na jejich další prosperitě. Pro zákazníky lázní by transformace měla mít řadu výhod, budou si moci vybrat z více možností procedur, nabízené služby budou pestřejší a kvalitnější a budou moci rovněž využít širší nabídky umístění.

7. září loňského roku proběhla v Třeboni spolu s Vysokou školou ekonomickou (VŠE) schůze, kde byly představeny hlavní plány a cíle lázní. VŠE byla pověřena vytvořením definitivní analýzy a koncepce, kterou by měla předložit v druhé polovině tohoto roku. V současné době se tedy probíhá intenzivní práce na modelu transformace

lázní, tak aby provoz byl co nejefektivnější, dostatečně široká nabídka služeb a posílené ekonomické ukazatele. Probíhá rovněž právní uspořádání společností Lázní Aurora, s.r.o. a Bertiných lázní Třeboň, s.r.o., tak aby nebyla potlačena individualita a silné stránky jednotlivých lázeňských domů.

5.2.1 Vývoj třeboňských lázní [10, s.130]

Za základ rozvoje novodobého lázeňství v Třeboni jsou považovány **Bertiny lázně**, jejichž zakladatelem byl Václav Hucek. Jednalo se o velmi vzdělaného a vlasteneckého člověka, který v Třeboni působil jako učitel. Podnět k založení lázní mu však dala jeho dcera Berta Františka Barbara, která vynikala svým vzděláním a rozhledem, hovořila několika jazyky, ale zejména velmi ráda cestovala. Právě při svých cestách získala různé vědomosti a znalosti. Znala například účinky rašeliny v západočeských lázních. Berta i její rodiče byli natolik uvědomělí, že začali uvažovat o zřízení lázeňského ústavu i v Třeboni. Následoval rozbor třeboňské rašeliny a výsledky ukázaly, že třeboňská rašelina je ještě účinnější než mariolázeňská.

Právě léčebná účinnost rašeliny přiměla Huckovi k výstavbě lázní. V roce 1869 koupil Hucek v dražbě zahradu u Zlaté stoky, kde nejprve provozoval zahradní restauraci a v roce 1881 ji začal připravovat na stavbu lázeňské budovy. Budova byla zkolaudována 27. října 1882 a 16. prosince 1882 dostal Václav Hucek povolení k bezplatnému užívání rašeliny od knížete Schwarzenberga. Oficiálně byly lázně pro veřejnost otevřeny v květnu 1883. Lázně si během několika let získaly oblibu a klientelu nejen z Čech, ale i z ciziny.

Necelých 5 let po otevření lázní dcera Václava Hucka Berta náhle umírá. Rodiče lázně provozovali až do roku 1909, kdy je vzhledem ke svému věku převedli na svou neteř Rozalii Vlčkovou. Ta však nedokázala lázně udržet v takovém stavu, aby odpovídaly různým hygienickým a dalším požadavkům. V roce 1936 byl objekt shledán ve velmi špatném stavu a zastaralé zařízení nevyhovovalo dobovým požadavkům.

Navzdory hrozící válce se zastupitelstvo Třeboně rozhodlo lázeňský dům v březnu 1939 od Rozálie Vlčkové odkoupit. Město lázně velmi nákladně zrekonstruovalo, uvedlo lázeňskou péči na patričnou úroveň a od roku 1940 zde zřídilo Městské slatinné lázně, určené pro léčení revmatismu, dny, neuróz a ženských chorob. K dalšímu rozvoji těchto lázní došlo až po válce. V roce 1949 přešly lázně z majetku města do vlastnictví Československých státních lázní a zřidel, čímž se lázeňská péče stala věcí státu, který ji finančně dotoval. To mělo na treboňské lázně velmi pozitivní vliv, jelikož byly postupně rozšiřovány na sousední objekty.

V březnu 1960 byl Třeboni udělen statut lázeňského města, což mělo velký význam pro rozvoj lázní a s tím souvisejícího cestovního ruchu. Tato skutečnost vytvářela dobré podmínky dalšího rozvoje lázeňství. Vzhledem k tomu, že ložiska sirnoželezité slatiny jsou na Třeboňsku největší ve střední Evropě, byly ministrem zdravotnictví vyhlášeny za přírodní léčivé zdroje a jsou stále chráněné. Na základě těchto okolností se státní instituce rozhodly k výstavbě dalšího moderního lázeňského komplexu, který by využíval tuto slatinu.

Vzhledem k tomu, že se vedení treboňských lázní soustředilo na výstavbu nového lázeňského areálu Aurora, neprováděly se až do počátku devadesátých let 20. století v původním lázeňském komplexu žádné zásadní stavební úpravy. Kvalita lázeňské péče se však stále zdokonalovala v souvislosti s novými medicínskými poznatky. Dále se také neustále měnil název. Původním Huckovým prostým názvem byly *Lázně*, po prodeji městu Třeboň se nakrátko objevuje pojmenování *Bertiny lázně*. Tento název se však oficiálně příliš nevžil a převládl název *Městské lázně*. Díky radosti z konce války došlo k přejmenování na *9. květen*. Teprve když lázně získalo v roce 1992 zpět město, byl lázním navrácen název *Bertiny lázně*.

Na konci století došlo v tomto lázeňském komplexu k řadě zlepšení, jako například rozšíření úseku vodoléčby, stavba rehabilitačního bazénu s vířivkou, byl zvětšen počet pokojů atd. Vzhledem k malé kapacitě lázeňských zařízení pro léčení revmatických onemocnění, pórakových stavů a rehabilitace v poválečném Československu se ministerstvo zdravotnictví rozhodlo rozšířit kapacitu lázní v Třeboni výstavbou nového lázeňského sanatoria s názvem **Aurora**. Pro umístění nových lázní byl zvolen severní břeh rybníka Svět. Provoz Aurory byl zahájen v listopadu roku 1975.

Aurora byla nejmodernějším komplexním lázeňským ústavem pro léčení revmatických onemocnění v českých zemích v té době. Lázně Aurora byly až do roku 1998 ve vlastnictví státu, kdy se po dlouhém soudním sporu staly majetkem města Třeboně.

5.2.2 Rozbor poskytovaných služeb

Význam lázeňství v Třeboni je odvozen od velkého rozsahu služeb, které jsou zde poskytovány. K návštěvě lázní motivuje klienty zpravidla několik skutečností. Lázně jsou formou cestovního ruchu s motivem zdravotním, rekreačním, sportovním, poznání přírodního prostředí a místní kultury, ale i s motivem profesním případně společenským. Díky tomu je na lázeňství pohlíženo jako na komplex ekonomických činností týkajících se různých odvětví a oborů. Lázeňství tak zasahuje do téměř všech sfér ekonomického a sociálního života daného lázeňského regionu. Služby související s lázeňstvím pak přináší mikroregionu Třeboňsko nejen vyšší tržby, více pracovních míst, ale i pestřejší a širší škálu možného kulturního, sportovního a dalšího vyžití pro místní občany. Ke službám poskytovaným treboňskými lázněmi patří zdravotní, ubytovací a stravovací služby, dále pak služby spojené se společenským, kulturním, sportovním a jiným vyžitím. [40]

- Zdravotní služby

Léčba treboňských lázní spočívá zejména v používání rašeliny, která se získává z rašelinišť v okolí Třeboně. Vlastnosti rašeliny působí blahodárně při léčbě nemocí pohybového aparátu. Obě treboňská lázeňská zařízení poskytují jak komplexní a příspěvkovou lázeňskou péči na základě smluv s pojišťovnami, tak i služby, které využívají i samoplátci.

V treboňských lázních jsou nabízeny **Vlastní léčebné pobyty**, které jsou vhodné pro léčbu pohybového aparátu jako např. revmatická onemocnění, bolestivý vertebrogenní syndrom, funkční poruchy svalů a šlach, stavy po úrazech pohybového ústrojí a po ortopedických operacích, dále také Bechtěrevova nemoc, dna či hyperurikemický syndrom. K léčbě pohybového aparátu je zde využíván přírodní zdroj – slatina, která se těží v rašeliništích v okolí města Třeboň.

Dále jsou zde nabízeny tzv. **rekondiční a relaxační pobyty**, určené zejména pro stavy únavy či snížené výkonnosti, pro zlepšení celkové fyzické kondice, sportovce, rekonvalescenci po závažných onemocněních, snížení nadváhy nebo pro obyvatele oblastí se zhoršeným klimatem atd.

Léčebné metody používané v třeboňských lázních lze rozdělit zhruba do následujících skupin:

1) Koupele a zábaly: sem patří například slatinné koupele a zábaly (zábaly mají podobné účinky jako slatinné koupele, mají však výraznější vliv na konkrétní část těla, jako jsou například klouby nebo páteř; výhodou oproti slatinným koupelím je nižší zátěž krevního oběhu, jelikož akumulace tepla nepůsobí na celé tělo), skoupele jodové, solfatanové, přísadové, uhličitě, perličkové. Dále také vířivá lázeň, kombinovaná lázeň, střídavá nožní koupel, podvodní masáž nebo skotský střík, ale i sauna

2) Masáže: klasická ruční masáž částečná, podvodní masáž, reflexní masáž, aromamasáž celotělová, mechanická masáž – Hydrojet, japonské masážní lůžko, lymfodrenáž manuální, přístrojová lymfodrenáž – Green Vac a Pneuven

3) Fyzikální terapie: do této skupiny patří například elektroléčba (DD proudy, interferenční proudy, iontoforéza, stimulační proudy, galvanická lázeň, krátkovlnná diamentre), magnetoterapie, ultrazvuk, světloléčba (infračervené světlo, biolampa, jasné světlo, laser) a parafin

4) Pohybová terapie: spočívá například ve fyzioterapii, rehabilitačním plavání, cvičení v bazénu, fitness ale i skupinovém tělocviku. Bertiny lázně nabízejí i tzv. hippoterapii, což je léčebná jízda na koni, která probíhá mimo areál lázní.

5) Mezi speciální procedury patří akupunktura, inhalace, oxygenoterapie, plynové injekce aj.

- Ubytovací a stravovací služby

a) BERTINY LÁZNĚ

Bertiny lázně mají k dispozici celkem 186 lůžek ve 102 pokojích. Jedná se o:

- *dvojlůžkové ale i jednolůžkové pokoje I. kategorie* s vlastní sprchou, WC, televizí, rádiem, lednicí a telefonem. Tyto pokoje odpovídají svým standardem I. kategorii hotelového ubytování.

- *dvojlůžkové pokoje I.A kategorie* s klimatizací

- pro nárošnější klienty mají Bertiny lázně k dispozici i *apartmány I a I.A kategorie* vybavené minibarem, klimatizací a s možností faxového připojení.

- Bertiny lázně zajišťují ubytování pro své klienty i v různých zařízeních mimo lázeňskou budovu v tzv. *depandantech*. Jedná se o hotely a pensiony v blízkosti budovy Bertiných lázní, tedy převážně v centru města Třeboň. Mezi nejznámější hotely patří např. Hotel Bílý koníček, Myslivna nebo Hotel Zlatá hvězda, které se nacházejí přímo na historickém náměstí. Z pensionů jsou to například Pension Siesta, U Míšků nebo U Bumanů.

Stravování je pro klienty zajištěno přímo v budově Bertiných lázních v příjemných jídelnách. Klienti mají možnost naprosto individuálního výběru, mohou si zvolit plnou penzi, polopenzi, ale i různé kombinace. Na výběr bývají zpravidla čtyři druhy jídel. Při příjezdu je možná domluva s dietní sestrou na individuální úpravě jídelního lístku. Kuchyně je velmi moderně vybavena a umožňuje například přípravu jídel bez tuku. Návštěvníci mohou využít i restauraci Adéla, která se nachází přímo v budově Bertiných lázní. Jedná se navíc o první nekuřáckou restauraci v Třeboni, která svým klientům přináší velký komfort služeb za příznivé ceny. Nově je zde otevřena Pizza restaurant Top-Spin s možností sledování přímých přenosů sportovních klání na šesti velkoplošných obrazovkách. Dalšími výhodami je, že restaurant má jako jediný v Třeboni otevřenou kuchyň do 2 hodin do rána, posezení v kryté venkovní terase a možnost parkování na rozlehlém parkovišti do čtyř hodin zdarma.

Dalším zařízením, které se nachází přímo v prostorách lázní je Lázeňská kavárna, Terasa bar, ze kterého mají návštěvníci výhled přímo na historické centrum města. Velmi oblíbená je i lázeňská Pergola, která se nachází za Třeboní, přímo uprostřed třeboňské přírody. Je zde otevřeno od května do října a nachází se tu 60 míst pod dřevěnou střechou s výhledem na rybník, nad nímž je vystaven taneční parket, na kterém jsou pořádány taneční večery právě pro lázeňské hosty. Připravují se zde speciality na otevřeném ohništi, v udírně či na rožni.

b) LÁZNĚ AURORA

Ubytování v Lázních Aurora, které mají k dispozici 450 lůžek ve 287 pokojích, je rozděleno do čtyř kategorií:

- *Kategorie IA* – jedná se o jednolůžkové pokoje s bezbariérovým přístupem s koupelnou,
WC, lednicí, telefonem, barevnou televizí, rádiem a balkonem.
- *Kategorie I* – pokoj s koupelnou, WC, lednicí, telefonem, barevnou televizí, rádiem a balkonem.
- *Kategorie IO* – pokoje mají stejné příslušenství jako v kategorii IA, pouze bez balkonu.
- *Kategorie II* – pokoje s koupelnou, WC, barevnou televizí, rádiem a telefonem.
- K dispozici jsou i dvou nebo třípokojová *apartmá*.

Pro své klienty mají lázně Aurora zrekonstruované čtyři jídelny. V rámci léčebných pobytů mohou hosté využít buď polopenzi nebo plnou penzi ve dvou variantách, kdy první varianta je určena pouze pro pojištěnce zdravotních pojišťoven s komplexní či příspěvkovou péčí a druhá varianta je určena pro ostatní. V rámci první varianty mají pacienti na výběr ze čtyř druhů a v rámci druhé z šesti druhů jídel. Klienti též mohou využívat různé dietní programy a to dle své indikace nebo onemocnění. Dále je zde k dispozici nekuřácká restaurace Harmonie s kapacitou 100 míst k sezení, která

se nachází v přízemí areálu lázní, dále bowling bar (kapacita 30 míst, v přízemí Wellnesscentra), bar “Slatinka”(30 míst, v přízemí areálu lázní) a denní bar Zimní zahrada (30 míst, v +. Patře areálu lázní).

- Kulturní služby

Pobyt v lázních byl, je a nadále bude spojován s relaxací, odpočinkem, ale i s kulturními záležitostmi, jako jsou různé taneční večírky, koncerty a podobné akce. Lidé zde mají možnost seznámit se s jinými lidmi, popovídat si, oprostít se od starostí, ale zajít si třeba i na kulturní akci, na níž nemají během hektických všedních dnů čas.

Lázeňští hosté mohou v Třeboni navštívit různé koncerty a jiná hudební představení, konající se na místech, která jsou sama o sobě mnohdy zajímavá a stojí za shlédnutí. Koncerty vážné hudby se konají v kapli hrobky Schwarzenberků a na malém nádvoří treboňského zámku. Četné jsou i folkové koncerty, ale i rokové a další žánry. Ty se zpravidla konají na Masarykově náměstí nebo na zámeckém nádvoří. Témeř každý den jsou treboňskými lázněmi organizovány taneční večírky. Velkým lákadlem pro lázeňské hosty je zmiňovaná pergola Sv. Víta, ve které se konají zejména country večery s tancem. Pergola se nachází na kraji Třeboně uprostřed nádherné přírody. Okolní příroda a situování osvětleného parketu přímo nad hladinu rybníka působí velmi příjemným a romantickým dojmem.

Treboňské lázně v rámci svých kulturních oddělení nabízejí pravidelné prohlídky místního zámku, Schwarzenberské hrobky nebo exkurze do pivovaru Regent a do místního botanického ústavu. Ve spolupráci s místními cestovními kancelářemi organizují lázně zajímavé výlety např. do Telče, na Červenou Lhotu, do Jindřichova Hradce, na Novohradsko atp. Vzhledem k blízkosti sousedního Rakouska jsou organizovány i výlety do Vídně, do Salzburku, Weitry a do dalších zajímavých měst.

- Ostatní služby

I milovníci sportu mají v treboňských lázních mnoho možností. Jsou zde k dispozici tenisové kurty jak s umělým povrchem Classic Clay, tak s povrchem z umělé trávy nebo antukové, přičemž v zimních měsících se kurty přesunují do kryté

nafukovací haly. Lázně pro zájemce zajišťují tenisové kurzy pro začátečníky, tréninky a sparing pro rekreační a závodní hráče. Dále jsou zde kurty pro volejbal, squash, hřiště pro petanque, stolní tenis nebo fitness. Lázně mají k dispozici bowlingové dráhy, zajišťují možnost golfu nebo minigolfu, nabízejí možnost plaveckého bazénu se slanou vodou. Pro pěší a cykloturisty je v Třeboni k dispozici rozsáhlá síť upravených naučných a turistických tras, které propojují např. Schwarzenberskou hrobku, rybníky Rožmberk a Svět apod. Novinku od 1. července letošního roku nabízejí Lázně Aurora – rehabilitační a sportovní aktivitu nordic walking. Je možné si jen půjčit hole nebo si zaplatit hodinovou základní lekci, které provádějí speciálně školené pracovnice a trvá jednu hodinu.

Kulturní oddělení zajišťuje pro zájemce možnost sportovního rybolovu.

Lázně mají zájem na co největší spokojenosti svých klientů, proto se jim pomocí *doplňkových služeb* snaží zajistit co nejvyšší komfort. Mezi tyto služby patří například zjišťování informací o autobusových a vlakových spojích, zajišťování taxislužby, odvoz zavazadel na poštu, směnárenská činnost, pronájem bezpečnostních schránek a mnoho dalších služeb.

Spolu s lázeňstvím se stále častěji vyskytuje pojem **wellness**. Pojem wellness souvisí s postupnou změnou funkce lázní, kdy na lázně není pohlíženo pouze jako na léčebné zařízení, ale i jako na významnou součást cestovního ruchu. Lidé se stále větší intenzitou věnují péči o své zdraví, což souvisí zejména s nezdravým životním stylem, jehož důsledkem jsou četné civilizační choroby, ale i se zhoršujícím se životním prostředím. Lidé věnují mnoho času, ale i finančních prostředků péči o své zdraví, o svůj zevnějšek a na zpomalení procesu stárnutí. V tomto směru se jednoznačně ukazuje jako efektivnější prevence než následná léčba.

Vzhledem k hektickému životnímu stylu se lidé snaží skloubit péči o své zdraví a zevnějšek s dovolenou. Začínají spíše vyhledávat různé druhy léčebných pobytů než pobytové zájezdy v turistických letoviscích, snaží se zkombinovat odpočinek a relaxaci s péčí o zdraví. Podíl návštěvníků, kteří do lázní cestují za relaxací a regenerací, se tak neustále zvyšuje.

S tím, že během své dovolené lidé uvažují o svých financích poněkud odlišně než v běžném denním životě, souvisí i to, že jsou ochotni dopřát si větší komfort za více peněz. Nehledí v takové míře na peníze a využijí služeb jako je například manikúra nebo solárium, přestože tam obvykle nechodí. Lázeňská zařízení jsou nucena reagovat na rostoucí důraz, který lidé přikládají svému zdraví a aktivnímu trávení volného času. Na základě tohoto vývoje přichází česká lázeňská centra s nabídkou nejrůznějších tzv. wellness, beauty a fitness programů.

I lázně Aurora se mohou pochlubit novým Wellnesscentrem Aqua viva, které bylo otevřeno 6. října roku 2006. Na rozsáhlou rekonstrukci bazénového komplexu a jeho přístaveb, která zde probíhala od srpna 2005 do září 2006, se městu Třeboň podařilo získat z fondů Evropské unie dotaci ve výši 124,6 milionů Kč. Nyní mohou hosté lázní a návštěvníci Třeboně ve Wellnesscentru Aqua viva využívat následující provozy:

- Plavecký bazén – (25 m) s mírně slanou vodou, která má oproti klasické sladkovodní chlorové vodě tu výhodu, že nezpůsobuje pálení a červenání očí. Vedle plaveckého bazénu je i dětské brouzdaliště
- Floating – relaxační vana ve tvaru mušle s velmi slanou hustou tekutinou (slatina Mrtvého moře), která způsobuje nadnášení napodobující stav bez tíže.
- Parní kabina – parní lázeň pro relaxaci a uvolnění stresu.
- Sauna – pro 15 osob, s venkovním ochlazovacím bazénkem.
- Solária – jedno vertikální a jedno horizontální.
- Fitness centrum – vybaveno moderními přístroji na ploše 130 m², k dispozici je i kondiční trenér.
- Tělocvična – o rozměrech 17,5 x 30 m, slouží zejména pro skupinový rehabilitační tělocvik, cvičení jógy a míčové hry. Je zde provedeno trojí lajnování – na basketbal, volejbal a tenis.

- Squashový kurt
- Vodní atrakce, které byly dokončeny jako poslední – divoká řeka, perličková masážní lavice, stěnová hydromasáž, chrliče, vodní hřib, 40 m dlouhý tobogán, whirlpools pro 6 a 12 osob. Celý prostor je propojen se stávajícím bazénem.

Wellness je v České republice poměrně novým pojmem, který pochází z angličtiny, vzniklo z anglického slova *well* - dobrý a anglické přípony *-ness* užívané a vyjadřuje „*optimální stav těla i duše, fyzické i duševní zdraví spojené s pocitem harmonie a vyrovnanosti.*“ [41]

Wellness vzniklo v padesátých letech v Americe za účelem najít v dnešní hektické době cestu ke kvalitnějšímu stylu života. Wellness je ve své podstatě zdravý životní styl, zahrnující jak duševní, tak i tělesnou pohodu a vyrovnanost. S tím jak si lidé postupně začali uvědomovat důležitost zdravého životního stylu, reagovali i podnikatelé v oblasti jak cestovního ruchu, tak i lázeňství.

Lázně nabízejí wellness jako doplňkový produkt, ale zejména je to pro ně i významný zdroj příjmů z toho důvodu, že se neustále snižuje počet pacientů s celkově a částečně hrazeným pobytem zdravotní pojišťovnou. Vzhledem k tomu, že zahraniční klientela považuje wellness programy za samozřejmost a domácí klientela postupně také, je v zájmu příslušných lázní, aby vzhledem k vysoce konkurenčnímu prostředí garantovaly vysoký standard služeb.

Cílem wellness programu je navodit u klienta pocit pohody a klidu tak, aby se cítil dobře. Pro každého člověka může „cítil se dobře“ znamenat něco jiného, někdo se cítí dobře při masáži, jiný při posilování v posilovně. Každý má jiné potřeby a jiné preference, podle toho jsou sestavovány i wellness programy, aby si z nich mohl každý vybrat podle svého.

Pro představu uvádím wellness programy nabízené Bertinými láznemi, protože právě tato nabídka názorně ukazuje, že jednotlivé programy jsou tvořeny tak, aby si klient vždy zvolil ten program, který mu vyhovuje. Nalezneme zde programy určené přímo pro ženy, pro sportovce, pro seniory, ale i různé kombinované pro kohokoliv.

Lázně se touto nabídkou snaží vyjít vstříc všem klientům. V rámci wellness programů nabízejí Bertiny lázně víkendové anebo týdenní pobyty, jako například [42]:

LÁZEŇSKÉ UVOLNĚNÍ – klient je ubytován v apartmánu nebo v jedno- případně dvoulůžkovém pokoji. Stravování je v rozsahu polopenze se snídaní biffé. Součástí tohoto týdenního programu je 2x slatinná koupel, 2x částečná ruční masáž, 2h bazén s whirlpoolem, saunou a párou, 1x perličková koupel, 1x bylinná koupel, 1x podvodní masáž, 1x vířivka horních končetin a jedna volitelná procedura, lázeňský poplatek.

ZADÁNO PRO ŽENY –Ubytování a stravování je stejné jako u předchozího programu. Tento týdenní program zahrnuje je 2x slatinná koupel, 2x částečná ruční masáž, 2h bazén s whirlpoolem, saunou a párou, 2x perličková koupel, 2x sigoroll, 1x přístrojová lymfodrenáž, 1x kosmetický balíček a jedna volitelná procedura, lázeňský poplatek.

TŘEBOŇSKÉ POHLAZENÍ –Mezi procedury v rámci týdenního programu patří 2x slatinná koupel, 2x částečná ruční masáž, 2x 1h tenisu, 1h squash, 1h bowlingu, volný vstup do bazénu, fitness a sauny a jedna volitelná procedura, lázeňský poplatek.

BALZÁM PRO TĚLO A DUŠI – týdenní program zahrnuje 2x slatinná koupel, 1x částečná ruční masáž, 1x perličková koupel, 1x bylinná koupel, 1x podvodní masáž, 1x 1,5 h fitness, 1h tenisu, 1h squash a jedna volitelná procedura, lázeňský poplatek.

PROGRAM PRO SENIORY - V týdenním programu je zahrnuto 2x slatinný zábal, 2x cvičení v bazénu, 2x částečná ruční masáž, 3x bylinná koupel, 3x plynové obálky a jedna volitelná procedura, lázeňský poplatek.

Wellness programy pro seniory se postupně stávají důležitou oblastí, na kterou by se lázeňská zařízení měla orientovat a to ze dvou hlavních důvodů.

Prvním důvodem je demografický vývoj související se stárnutím populace. Během několika let dojde k výraznému nárůstu osob ve vyšším věku, přičemž senioři budou mnohem zdravější a budou disponovat vyššími příjmy než tomu bylo v minulosti. Díky tomuto faktu poroste poptávka zkušenějších turistů – seniorů mnohem rychleji než obecně zaměřená poptávka po cestovním ruchu.

Druhým důvodem je změna pohledu obyvatelstva na zdraví, kdy si lidé uvědomují, jak důležité je být fyzicky i duševně fit v každém věku. Právě z těchto důvodů se wellness programy stávají součástí nabídky lázeňských zařízení v Evropě i v ČR. Shledávám jako velmi pozitivní, že třeboňské lázně nezůstaly pozadu a tento program také nabízejí.

Krátkodobé pobyty:

TŘEBOŇSKÉ OSVĚŽENÍ - klient je ubytován v v penzionu nebo hotelu do vzdálenosti 300m od lázní v jedno- případně dvoulůžkovém pokoji. V rámci tohoto tří denního programu je klientovi poskytnuta 3x snídaně, 1x slatinná koupel, 1x perličková koupel, 1x částečná ruční masáž, 1,5 h fitness, 2x 1 hodina plavecký bazén s whirlpoolem, saunou a párou, lázeňský poplatek.

VÍKEND V POHYBU - klient je ubytován v v penzionu nebo hotelu do vzdálenosti 300m od lázní v jedno- případně dvoulůžkovém pokoji. V rámci tohoto tří denního programu je klientovi poskytnuta 3x snídaně, 1x slatinná koupel, 1x částečná ruční masáž, 2x 1,5 h fitness, 2x 1h squash, 1h tenisu, 1h bowlingu, lázeňský poplatek.

Wellness programy v Lázních Aurora [43]:

RELAX - relaxační pobyt (7- nebo 10-denní) - pobyt zahrnuje 6x nebo 9x ubytování + polopenze, 2x slatinná koupel, 2x kombinovaná koupel (perlička s přísadou bylin), 2x 1hod. bazénový komplex nebo sauna, 2x klasická masáž částečná, 1x podvodní masáž, 1x vířivka horní/dolní končetiny, lázeňský poplatek (10-denní pobyt má navíc 3 hod. bazénového komplexu nebo sauny, 1x bylinkovou koupel, 1x podvodní masáž, 1x masáž „Aurora“

LÁZEŇSKÝ KOKTEJL - 6x ubytování, 6x polopenze, 5x bazénový komplex nebo sauna (1 hod.), 1x klasická masáž částečná, 1x slatinná koupel, 1x kombinovaná koupel (perlička s přísadou bylin), 1x bylinková koupel, 1x mechanická masáž (Hydrojet nebo Japonské masážní lůžko), 1x prohlídka expozice „Třeboňsko - krajina a lidé“, lázeňský poplatek.

WELLNESS - týden pro ženy - 6x ubytování, 6x polopenze, 2x slatinná koupel, 2x klasická masáž částečná, 2x bazénový komplex nebo sauna (1 hod.), 1x kombinovaná koupel (perlička s přísadou bylin), 1x masáž „Aurora“, 1x přístrojová lymfodrenáž „Green Vac“ (baňková masáž proti celulitidě), 1x vibrosauna, 1x kosmetické ošetření obličeje (povrchové čištění pleti, kosmetická masáž obličeje a dekoltu, maska dle typu pleti, konečné ošetření pleti), 1x manikúra nebo 1x pedikúra (dle kapacitních možností), lázeňský poplatek.

SIESTA - pobyt nejen pro manažery - 6x ubytování, 6x polopenze, vstupní lékařské vyšetření s EKG, 5x bazénový komplex nebo sauna (1 hod.), 3x fitness centrum, 2x slatinná koupel, 2x klasická masáž částečná, 1x kombinovaná koupel (perlička s přísadou bylin), 1x podvodní masáž, 1x floating, 1x mechanická masáž (hydrojet nebo japonské masážní lůžko), vstup do internetové místnosti zdarma, lázeňský poplatek.

ROMANCE - týden pro páry - láhev sektu, čerstvé ovoce a 1x společný floating + pro každého z páru: 6x ubytování, 6x polopenze, 2x slatinná koupel, 2x klasická masáž částečná, 2x bazénový komplex nebo sauna (1 hod.), 1x kombinovaná koupel (perlička s přísadou bylin), 1x podvodní masáž, 1x mechanická masáž (Hydrojet nebo Japonské masážní lůžko), 1x teplý/studený nápoj dle vlastního výběru v hodnotě 30,- Kč, zapůjčení kola na 3 dny (alternativně 3x bazénový komplex), 1x prohlídka Třeboňského zámku, lázeňský poplatek.

HARMONIE - krátký pobyt - 3x ubytování, 3x polopenze, 3x bazénový komplex nebo sauna (1 hod.), 1x slatinná koupel, 1x klasická masáž částečná, 1x kombinovaná koupel (perlička s přísadou bylin), 1x mechanická masáž (hydrojet nebo japonské masážní lůžko), lázeňský poplatek.

Z měsíčního zpravodaje Lázeňská Pohoda leden/2008 [14, str. 1] je dostupná statistika návštěvnosti relaxačních pobytů v Auroře v letech 2006 a 2007. Jednoznačně největší úspěch zaznamenává víkendový pobyt Harmonie. Dále pak sedmidenní pobyt Relax, následují s podobným počtem návštěvníků pobyty Romance, Lázeňský koktejl a 10-denní pobyt Relax. V šesti ze sedmi pobytů se oproti roku 2006 v následujícím roce počet návštěvníků zvýšil, v některých případech i více než dvojnásobně (viz. následující tabulka č.7).

Tabulka č.7: Počty návštěvníků relaxačních pobytů v Auroře v r. 2006 a 2007

[14, str. 1]

	Rok 2006	Rok 2007
Harmonie – víkendový pobyt	1397	3123
Lázeňský koktejl	185	414
Relax 7denní	912	1769
Relax 10denní	203	404
Siesta – týden nejen pro manažery	158	156
Wellness – týden pro ženy	208	340
Romance – týden pro páry	309	487
CELKEM	3372	6693

Dle mého názoru je nabídka wellness programů třeboňských lázní na dobré úrovni. S ohledem na zvyšující se počet tuzemských a zahraničních samoplátců je však důležité věnovat této oblasti neustálou pozornost, přicházet s inovacemi, novými procedurami a přístroji, připravovat nové programy apod. Důležité je věnovat pozornost té skutečnosti, že někteří lidé, využívající wellness programy, spojují pobyt v lázních i s jinými aktivitami. Chtějí poznat třeboňskou přírodu a krajinu, ochutnat místní speciality nebo využít dalších služeb. Je v zájmu lázeňských zařízení, místních podnikatelských subjektů i samotného města Třeboň v této oblasti úzce spolupracovat, neustále mapovat situaci a vytvářet určité komplexní programy, které by uspokojovaly i toho nejnáročnějšího klienta, jelikož díky přílivu klientů za nabízenými wellness programy zajistí hospodářskou prosperitu regionu a tím i míru nezaměstnanosti na nízké úrovni.

Statistiky třeboňských lázní z loňského roku 2007 [15, str. 1] jasně ukazují, že počet návštěvníků a zejména samoplátců neustále narůstá, a to jak v Lázních Aurora, tak v Bertiných lázních. Roste i obliba wellness pobytů.

V Auroře probíhala v předchozích letech 2005 a 2006 výstavba nového wellness centra Aquaviva a pravděpodobně i díky této nové části významně (o 28%) vzrostl počet klientů – z 13 405 v roce 2006 na 17 122, z nich bylo 11 899 samoplátců. Samoplátci tvořili v Auroře 70% všech klientů. I zde je tento růst významný, před pěti lety tvořily samoplátci 38%, před deseti lety 35%. Samoplátci zde strávili celkem

212 275 ošetřovacích dnů, oproti roku 2006 je to o 27% víc (71 436 dnů). Celkově počet ošetřovacích dnů stoupl o 8% (z 197 094 dnů v roce 2006 na 212 265 dnů v roce 2007).

I Bertiny lázně zažily během roku 2007 nárůst pacientů. V červenci 2006 zde byl nově otevřen areál Sport parku s halou TopSpin. Hlavní novinkou zde byly nové druhy komplexně připravených pobytů, které využilo dvakrát více lidí než v předchozím roce – 1476 klientů. V Bertiných lázních stále převládá počet hostů, kterým hradí pobyt zdravotní pojišťovna – 77% v roce 2007. Celkem lázně navštívilo 9 000 hostů, kteří zde strávili přes 125 000 pobytových dnů. Průměrná délka pobytu pak byla přibližně 14 dní.

Rok 2007 byl úspěšný i díky získání certifikátu ISO 9001:2000 od certifikačního orgánu CQS (Sdružení pro certifikaci systémů řízení jakosti). Tímto bylo úspěšně dokončeno dobudování firemního systému managementu jakosti. Držitel toho certifikátu tím dává najevo, že splňuje evropské požadavky na jakost, certifikát usnadňuje jednání s obchodními partnery, zahraničními zdravotními pojišťovnami a cestovními kancelářemi. Pro klienty lázní je to pak ukazatel, že lázně poskytují péči na vysoké úrovni.

Dalším nemalým úspěchem byla také ocenění na Lázeňském festivalu pořádaném v Karlových Varech na začátku října 2007. Ten byl spolu se 40. ročníkem Tourfilmu a 10. konferencí Sdružení lázeňských míst ČR součástí propagační akce českého lázeňství nazvané Karlovarský týden. Lázně Aurora byly nominovány do nejužšího výběru soutěže o hlavní cenu Lázně roku 2007, spolu s Léčebnými láznemi Jáchymov a Lázeňskou společností Miramare Luhačovice, která nakonec hlavní cenu festivalu obdržela. Třeboňské lázně se ale nakonec dočkaly další důležité ceny – Ceny poroty Lázně roku 2007. Porota při hodnocení na jednotlivá ocenění vycházela ze tří hlavních kritérií, kterými jsou využívání přírodních zdrojů při léčbě, spolupráce s vládou na podporu cestovního ruchu CzechTourism a kvalita snímku natočeného o hodnoceném subjektu.

6 SYNTETICKÁ ČÁST

6.1 SWOT analýza Třeboně a třeboňských lázní

Tabulka č. 8 - SWOT analýza

S – Silné stránky	W – Slabé stránky
S1. Výhodná geografická poloha kraje na pohraničí, zejména z pohledu zahraničního turismu	W1. Výrazná sezónnost cestovního ruchu v regionu s převahou letní turistiky, malá nabídka aktivit pro pobytovou zimní rekreaci a cestovní ruch
S2. Vysoká koncentrace historických památek a jiných turistických atraktivit z pohledu zahraničního i celorepublikového turismu	W2. Nedostatek ubytovacích kapacit vyšších kategorií pro náročnější klientelu
S3. Tradice lázeňství již 125 let	W3. Špatné dopravní napojení na nadřazenou silniční síť – chybí dálnice D3 a rychlostní silnice R3 a R4 a zhoršující se technický stav dopravních cest, zejména silnic nižších tříd
S4. V porovnání se zahraničím srovnatelná kvalita lázeňských i jiných služeb, ale nižší cena	W4. Chybějící IV. tranzitní železniční koridor ČR, zhoršující se technický stav regionálních železničních tratí
S5. Certifikace ISO 9001:2000 třeboňských lázní	W5. Málo pracovních příležitostí pro vysokoškolsky vzdělané
S6. Rostoucí uvědomělost obyvatel vůči svému zdraví	W6. Malá vnější propagace
S7. Zachovalá, turisticky atraktivní krajina (CHKO Třeboňsko) s velmi příznivými klimatickými podmínkami	W7. Nedostatečná jazyková vybavenost místních obyvatel
S8. Množství pořádaných akcí – festivalů, tradičních trhů a jarmarků	
S9. Nabídka velkého množství značených turistických a cykloturistických tras	
S10. Město s tradičními místními produkty – rybníkářství, lázeňství, chov koní, pivovarnictví	
S11. Ubytovací a stravovací služby na dobré úrovni	
S12. Množství sportovních zařízení	
S13. Dobré podmínky pro podnikání (na 6. místě ze 17 hodnocených měst Jihočeského kraje)	

O – Příležitosti	T – Ohrožení
O1. Efektivní využití prostředků EU, zvláště v oblasti cestovního ruchu	T1. Prohlubující se ekonomická nevýhodnost lázeňské léčby pojištěnců
O2. Zlepšení dopravního spojení - vybudování dálnice D3, rychlostní komunikace R3 a IV. Tranzitního železničního koridoru	T2. Růst dopravního zatížení silnic bez odpovídajících úprav a další zhoršování technického stavu dopravních tras; pomalá výstavba, popř. nedokončení výstavby dálnice D3 a rychlostní silnice R3
O3. Propojení Lázní Aurora a Bertiných lázní – vznik Městských slatinných lázní Třeboň	T3. Odliv především ekonomicky aktivních obyvatel a kvalifikovaných pracovníků z regionu do větších měst
O4. Rozšiřování a inovace nabízených lázeňských služeb	T4. Velká omezení v chráněných územích a s tím související omezení pro rozvojové aktivity
O5. Nízká konkurence lázeňských zařízení v Jihočeském kraji	
O6. Trvale udržitelné využití přírodních atraktivit pro rozvoj cestovního ruchu, propojení turistických a kulturních aktivit s Rakouskem a Německem	
O7. Rozšíření cyklotras	
O8. Zlepšení propagace města Třeboň, využití médií	
O9. Zvýšit jazykovou vzdělanost obyvatelstva	

Zdroj: Vlastní šetření

6.2 Zhodnocení dotazníkového šetření

V této části diplomové práce se budu věnovat rozboru dotazníku (viz. Příloha č.3). Dotazníkového šetření se zúčastnilo 184 respondentů. Část šetření proběhla pomocí elektronického dotazování, většina respondentů byla dotazována přímo. Dotazníky byly rozdány mezi klienty lázní přímo v Třeboni, ale i mezi známé, popř. jejich známé, co tyto lázně navštívili.

6.2.1 Struktura dotazníku

Snahou při sestavování dotazníku bylo, abych získala co možná nejvíce informací, na druhou stranu však, aby byl stručný a nezabral respondentům při vyplňování více jak 5 minut. I proto jsem zde většinou volila formu zaškrtování správných odpovědí, otevřené otázky jsou zařazeny co nejméně, jen pokud je

to nezbytně nutné. Mojí snahou bylo také, aby dotazník neodrazoval respondenty od vyplňování svou délkou a vešel se na jeden list papíru formátu A4.

V první části je několik základních osobních otázek k získání informací o návštěvnicích lázní, jako je věk, pohlaví a místo bydliště. Potom následují otázky, které zjišťují důvod a způsob návštěvy třeboňských lázní. Nejdůležitější částí je hodnocení kvality nabízených služeb, ať už se jedná o lékařskou péči a procedury, ubytování a stravování nebo kulturní vyžití. Zde respondenti odpovídali pomocí tzv. škál.

V poslední části se nachází soubor otázek zjišťující spokojenost s pobytem i službami, s možností vyjádřit své připomínky a poznámky či vypsát nedostatky, které pobyt narušovaly.

6.2.2 Interpretace získaných dat

Pro přehlednost interpretace získaných dat byl ke každé otázce vytvořen graf s výsledky.

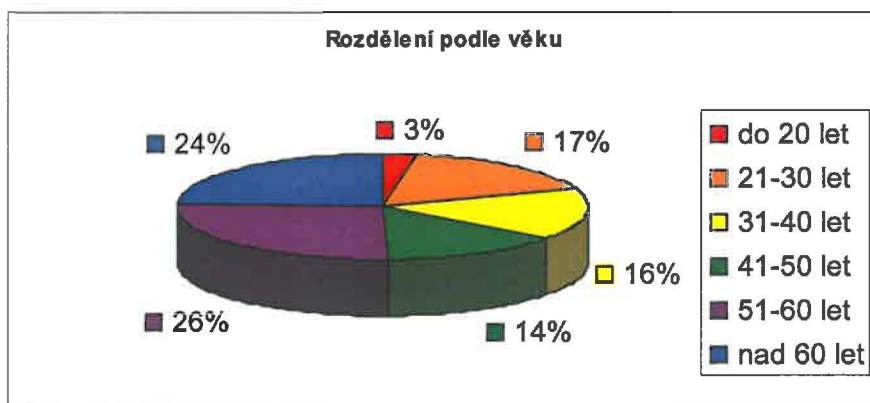
Jak jsem předpokládala, větší skupinu tvořily ženy (až 65%) oproti mužům (35%). Nejpočetnější věkovou kategorií byli respondenti od 51 do 60 let, která tvořila 26%. Jen o dvě procenta méně jezdí do těchto lázní lidé nad 60 let. Menšinu tvořili mladí lidé do 20 let. Ostatní věkové kategorie byly téměř vyrovnané.

Graf. č.7 - Pohlaví

Zdroj: Vlastní šetření

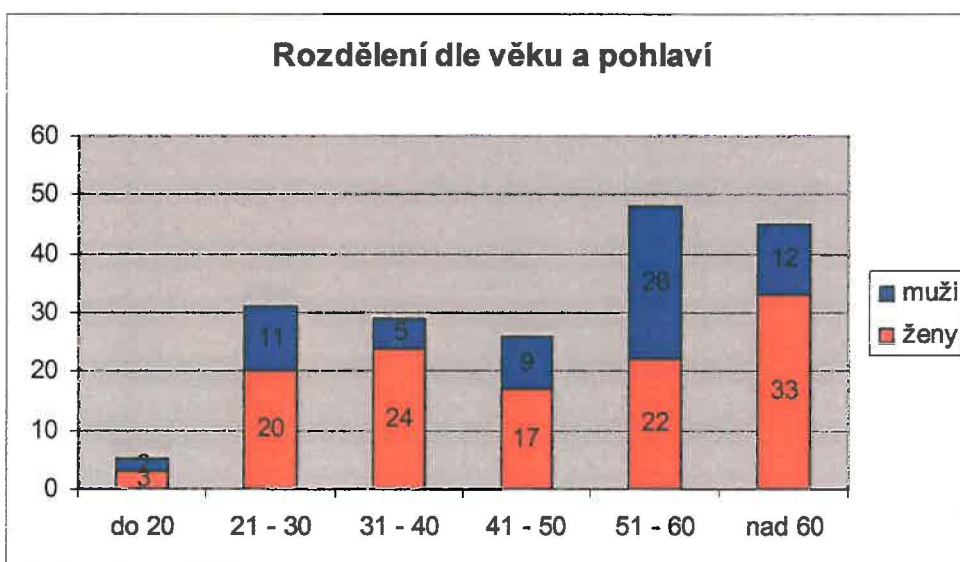
Graf. č.8 - Věk

Zdroj: Vlastní šetření

Z hlediska pohlaví a věku, tvořily největší skupiny ženy nad 60 let, u mužů to byla věková kategorie 51 – 60 let. Nejméně respondentů ve věkové kategorii do 20 let, ženy byly pouze tři, muži dva.

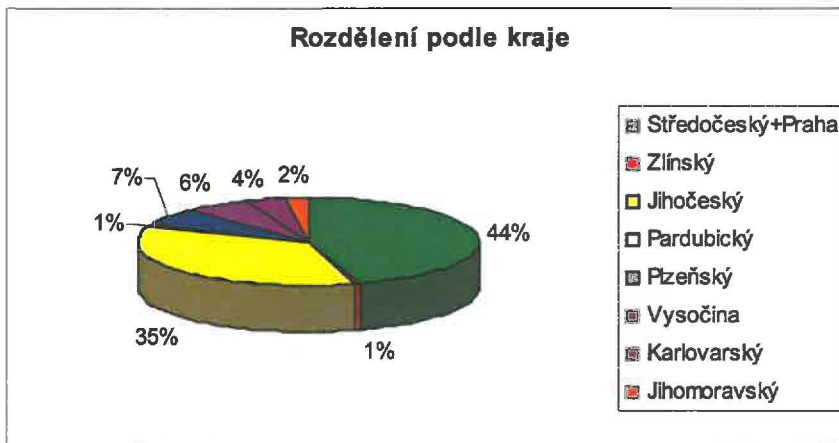
Graf. č.9 – Rozdělení podle věku a pohlaví

Zdroj: Vlastní šetření

Dotazovaní pocházeli nejčastěji ze Středočeského kraje a Prahy – až 44%. Dalším nejvíce zastoupeným krajem byl logicky kraj Jihočeský, ze kterého odpovídalo na tento dotazník až 35% respondentů. Následoval Plzeňský kraj (7%), Vysočina (6%) a Karlovarský kraj (4%). Nejméně zastoupeni byli respondenti z Jihomoravského (4%), Pardubického (2%) a Zlínského (1%) kraje.

Graf. č.10 - Kraj

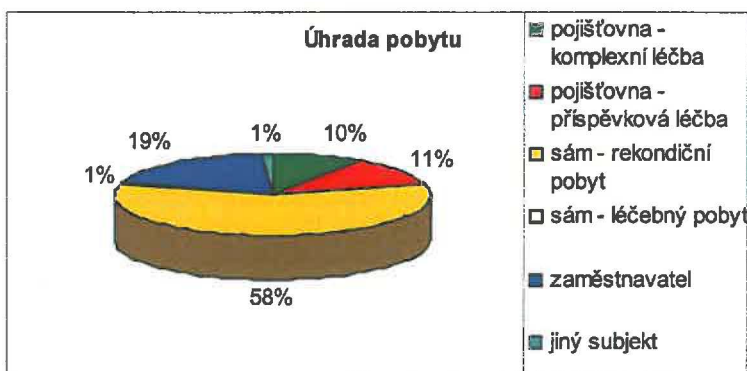

Zdroj: Vlastní šetření

Počet dní strávených v lázních - v průměru 7,37 dní

Jak jsem předpokládala, více než polovina respondentů si hradí lázně sami jako rekondiční pobyt – tuto skupinu tvořilo až 58%. Pojišťovna se na úhradě pobytu podílela celkově jen v 21%, a to 11% při příspěvkové léčbě a v 10% hradí komplexní léčbu. Zaměstnavatel hradil pobyt v 19% případech. Zanedbatelné procento tvořily případy, kdy si dotazovaný platil sám léčebný pobyt, nebo kdy byla volena jiná možnost - v tomto případě se respondent účastnil v těchto lázních lékařského kongresu, který pobyt hradil.

Graf. č.11 - Úhrada pobytu

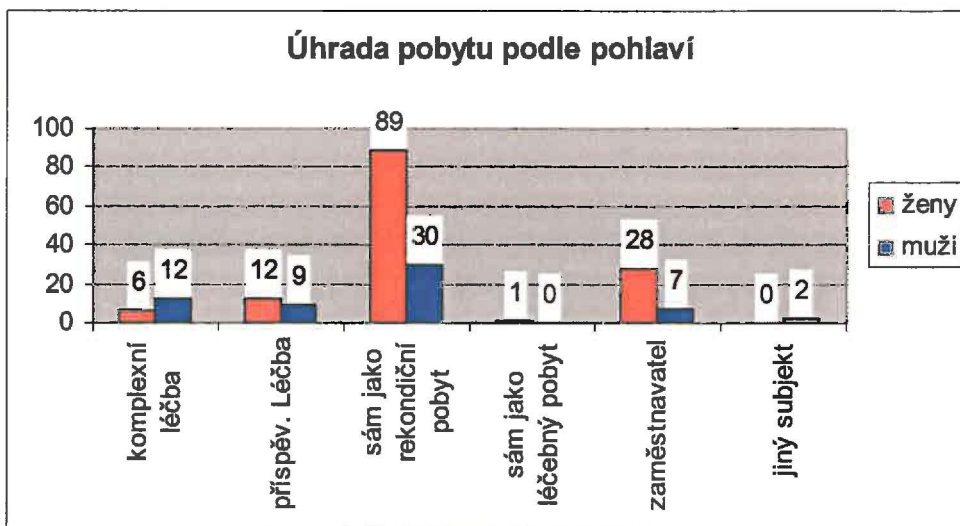

Zdroj: Vlastní šetření

(Pozn.: pod položkou jiný subjekt byl dvakrát vyplněn lékařský kongres)

V dalším grafu je možné vidět toto rozdělení i s přihlédnutím k pohlaví respondentů.

Graf. č.12 – Úhrada pobytu podle pohlaví

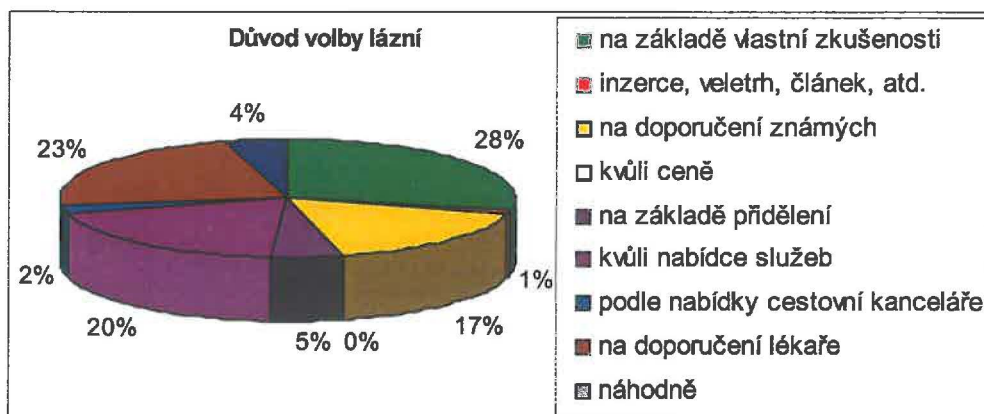

Zdroj: Vlastní šetření

Nejčastějším důvodem volby lázní v Třeboni byla vlastní zkušenost (28%), z 23% byly tyto lázně doporučeny lékařem, z 17% někým ze známých respondenta. Kvůli speciální nabídce služeb si tyto lázně vybralo 20% dotazovaných. Ostatní možnosti byly zastoupeny zanedbatelně – nikdo si např. nezvolil lázně Třeboň pouze kvůli ceně.

Jak se liší důvod volby lázní v závislosti na pohlaví znázorňuje graf č. 14.

Graf. č.13 - Důvod volby lázní

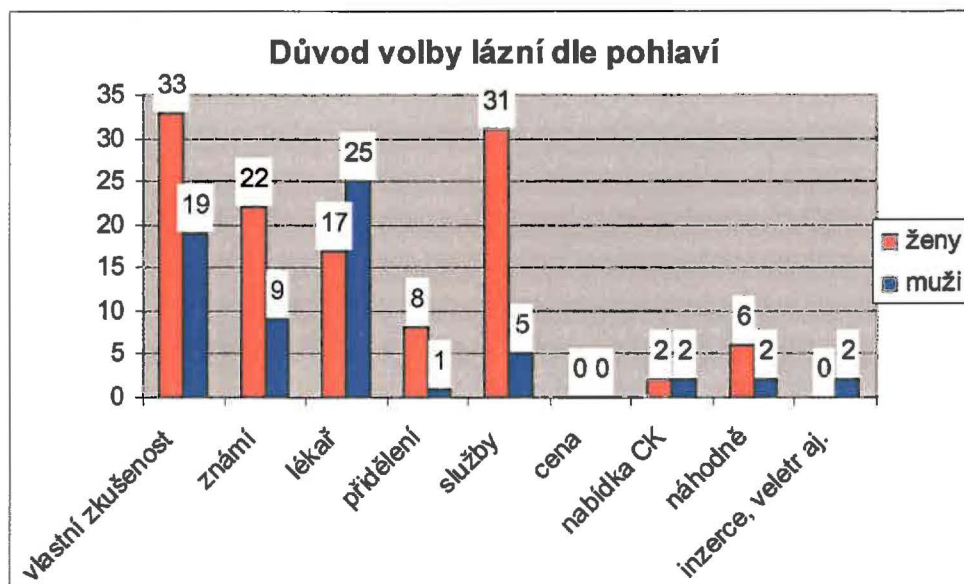

Zdroj: Vlastní šetření

(Pozn.: v případě „jiné“ bylo dvakrát uvedeno lékařský kongres)

Graf. č.14 – Důvod volby lázní podle pohlaví

Zdroj: Vlastní šetření

Kvalita služeb

Lékařská péče

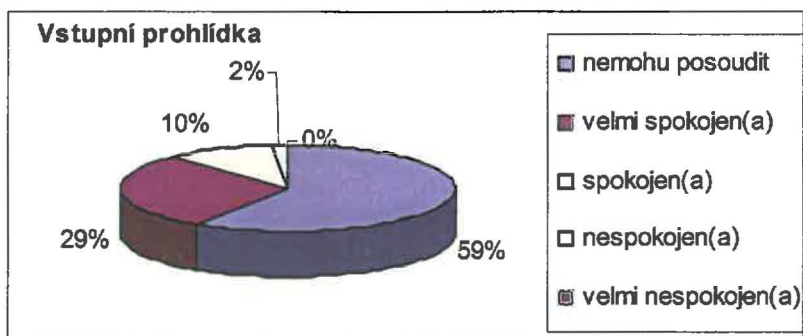
Lékařskou péči nemohlo posoudit 109 z dotázaných, tedy 59%, kteří do lázní nejeli z léčebných důvodů, ale kvůli relaxaci.

Se vstupní prohlídkou byla většina velmi spokojena (29%), 10% respondentů zaškrtnulo odpověď „spokojen(a)“, pouze 2% dotazovaných zaškrtnulo možnost „nespokojen(a)“. Nikdo nebyl velmi nespokojen.

Kontrolní vyšetření podstoupilo 40% respondentů, 27% bylo spokojeno, 9% uvedlo, že byli velmi spokojeni. Nespokojenost uvedlo pouze 4% dotázaných, jen 1% z nich bylo velmi nespokojeno s kontrolním vyšetřením.

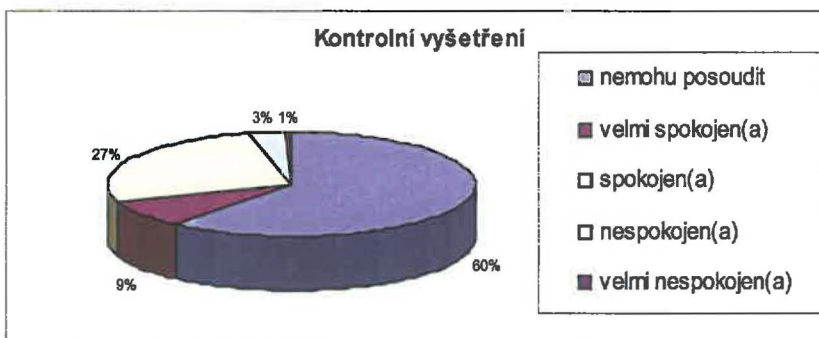
Závěrečné prohlídky se účastnilo 41% dotazovaných. 22% z nich bylo s prohlídkou velmi spokojeno, 17% spokojeno. Po jednom procentu byla zaškrtnuta odpověď „nespokojen(a)“ nebo „velmi nespokojen(a)“.

Graf. č.15 - Vstupní prohlídka

Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.16 - Kontrolní vyšetření

Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.17 - Závěrečná prohlídka

Zdroj: Vlastní šetření

Léčebné procedury

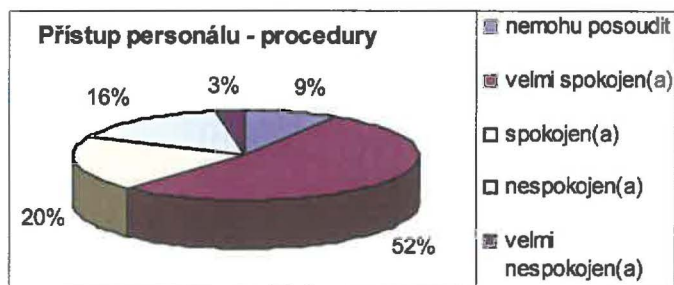
Respondenti se v průměru zúčastnili čtyř procedur (přesně 4,2).

Jako nejpříjemnější procedura byla uvedena slatinná koupel, pak ruční masáže, následoval floating, dále jsou pak různé druhy masáží (aromamasáž, japonské masážní lůžko), slatinné zábaly, koupele (perličkové, bylinkové a květinové) a i bazén s mořskou vodou.

Nejméně příjemnou proceduru respondenti většinou neuvedli, popř. psali žádná (156x) atp. 11x byly zvoleny plynové injekce, dále byla zvolena 6x lymfodrenáž (Green Vac, Pneuven), dále pak elektroléčba (interferenční proudy, DD proudy), skotský střik, 1x reflexní masáž.

U přístupu personálu převažovala spokojenost – 72% (52% velmi spokojeni, 20% spokojeni). Nespokojeno bylo 19% (3% velmi nespokojeni, 16% nespokojeni). 9% nemohlo tuto skutečnost posoudit.

Graf. č.18 - Přístup personálu - procedury

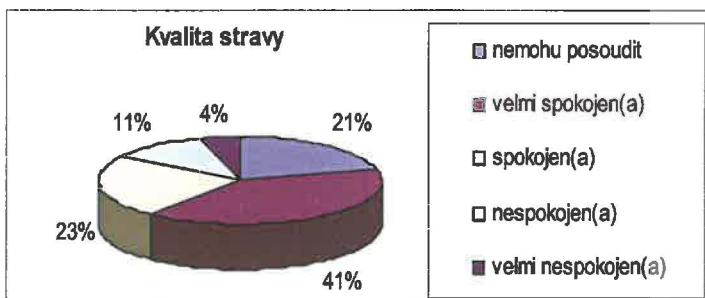

Zdroj: Vlastní šetření

Úroveň stravování

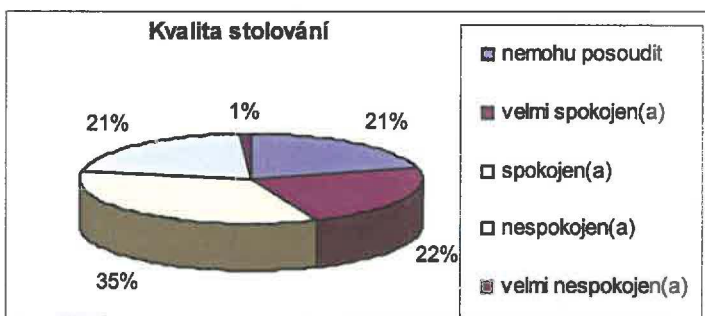
Úroveň stolování nemohlo posoudit 21% z dotazovaných. U kvality stravy, stolování, přístupu personálu i prostředí výrazně převažovala spokojenost klientů lázní. Podrobně ve škále pěti odpovědí hodnotí úroveň stolování čtyři grafy níže.

Graf. č.19 - Kvalita stravy

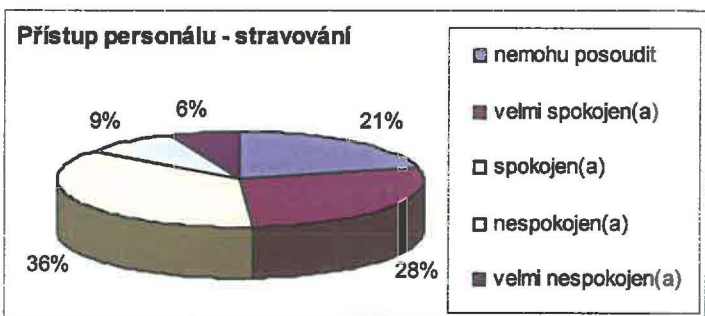
Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.20 - Kvalita stolování

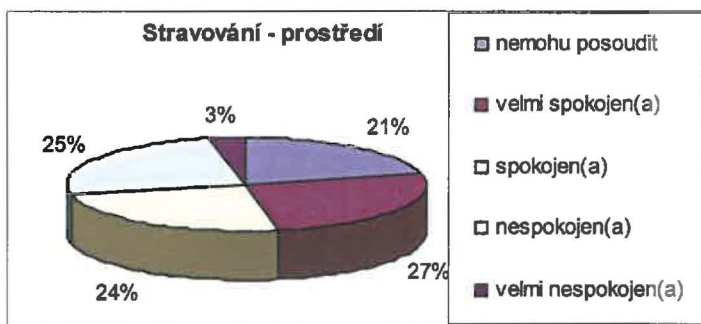
Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.21 - Přístup personálu

Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.22 - Stravování - prostředí

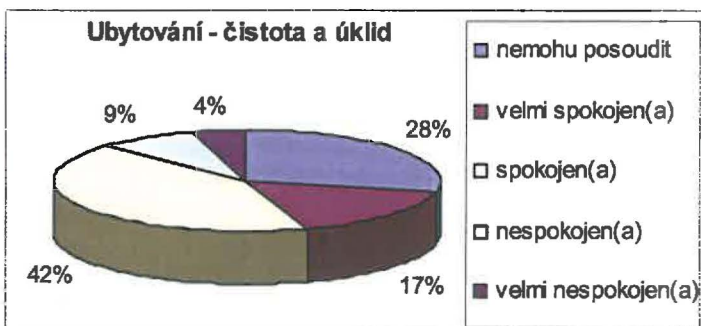
Zdroj: Vlastní šetření

Úroveň ubytování

Co se týká kategorie ubytování, ve většině případů nebyla vyplněna, popř. se jednalo o místní obyvatele (93x), v ostatních případech se většinou vyskytovala odpověď SUPERIOR nebo I. kategorie (39x).

Úroveň ubytování neposuzovalo 28% respondentů. Hodnotila se čistota a úklid, vybavenost pokojů a přístup personálu v pěti škálách. I zde se odpovědi „spokojen(a)“, popř. „velmi spokojen(a)“ objevovaly výrazně častěji než záporné odpovědi. Ze jmenovaných kategorií byla největší spokojenost s čistotou a úklidem, méně s vybaveností pokojů. Podrobněji znázorňují spokojenost respondentů s úrovní ubytování grafy níže.

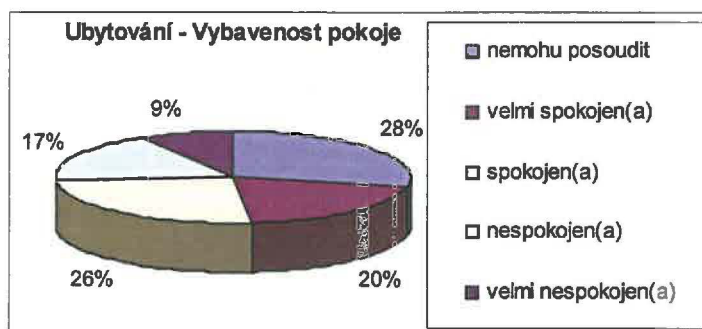
Graf. č.23 - Ubytování - čistota a úklid

Zdroj: Vlastní šetření

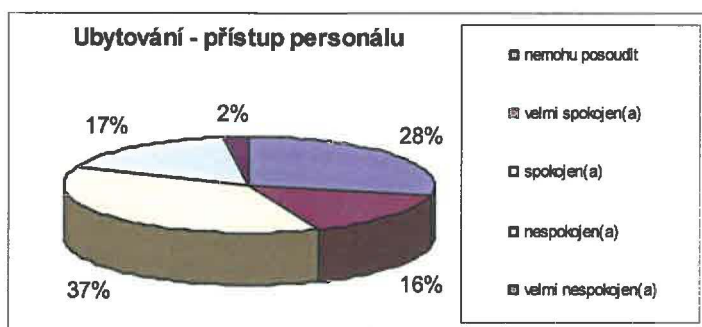

Graf. č.24 - Vybavenost pokoje

Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.25 - Přístup personálu

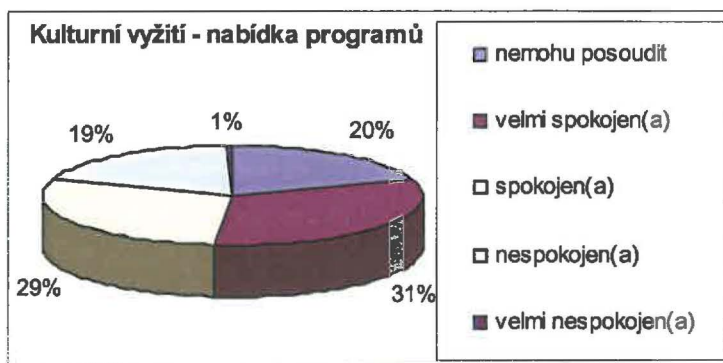

Zdroj: Vlastní šetření

Kulturní vyžití

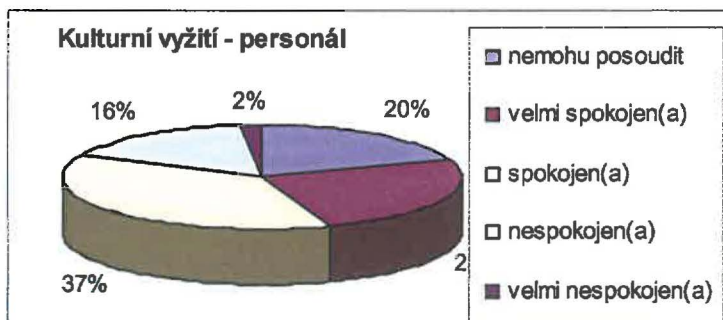
Hodnocení kulturního vyžití se účastnilo 80% respondentů. Nabídku programů hodnotilo pozitivně 60% dotazovaných, negativně 20%. S personálem bylo spokojeno 62% z dotázaných klientů, 18% uvedlo negativní hodnocení.

Graf. č.26 - Nabídka kulturních programů

Zdroj: Vlastní šetření

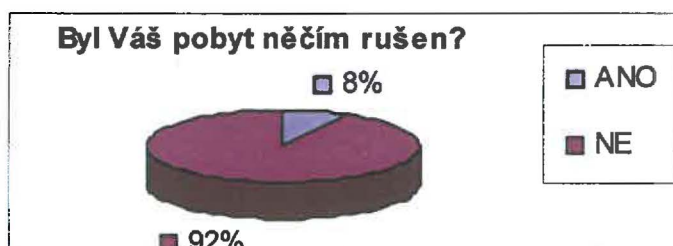
Graf. č.27 - Přístup personálu

Zdroj: Vlastní šetření

Nějaký důvod narušení pobytu v těchto lázních uvedlo jen 8% dotázaných. Nejčastěji byl uváděn vysoký počet lidí (popř. dětí) v bazénu a s ním spojený hluk. Dotazování probíhalo v letních měsících, kdy je oproti zbytku roku v prostorách bazénového komplexu vyšší koncentrace osob a zejména dětí.

Graf. č.28 - Otázka: Byl Váš pobyt něčím rušen?

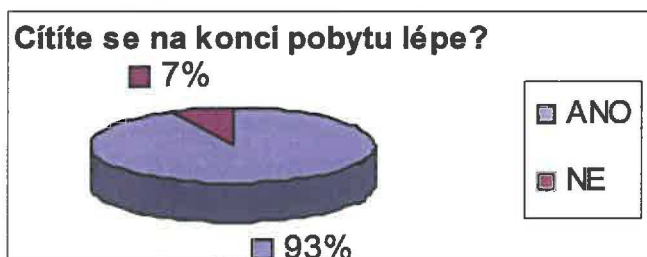

Zdroj: Vlastní šetření

93% respondentů se cítilo na konci pobytu lépe. 27% dotazovaných bylo v lázních poprvé, 35% podruhé a většina – tedy 38% - nějaké lázně dosud navštívili třikrát a vícekrát.

Co se týká těchto lázní, 33% respondentů v nich bylo poprvé, největší podíl tvořila skupina, která zde již byla podruhé (téměř 40% ze všech), menšinou (ne však výraznou) byli ti, co zde byli již třikrát a vícekrát.

Graf. č.29 - Otázka: Cítíte se na konci pobytu lépe po fyzické a psychické stránce?

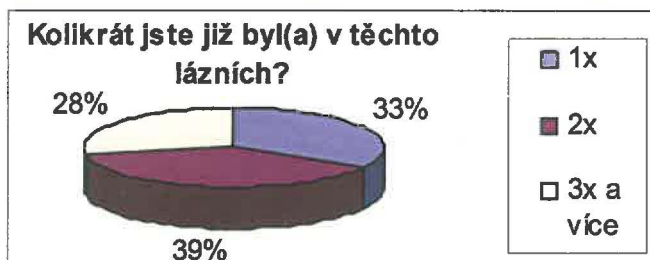
Zdroj: Vlastní šetření

Graf. č.30 - Otázka: Kolikrát jste byl(a) v lázeňském zařízení (jakémkoli)?

Zdroj: Vlastní šetření

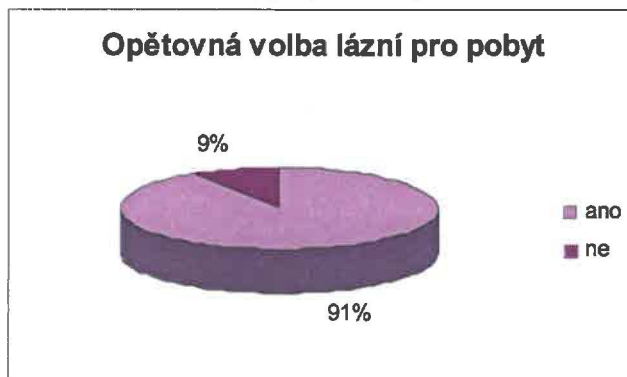
Graf. č.31 - Otázka: Kolikrát jste již byl(a) v těchto lázních?

Zdroj: Vlastní šetření

Pro svůj pobyt si by lázně Třeboň znovu vybrala velká většina dotazovaných klientů těchto lázní (91%). Pouze 17 respondentů, tedy 9%, uvedlo, že by si toto lázeňské zařízení znovu nevybralo.

Graf. č.32 - Zvolil(a) byste si opět toto lázeňské zařízení pro svůj pobyt?

Zdroj: Vlastní šetření

6.3 Řešení nedostatků a návrhy na zlepšení

Z provedené SWOT analýzy (kapitola 6.1) je na první pohled vidět, že silné stránky převažují nad slabými a příležitosti nad ohroženími, což je pozitivní zjištění.

Snahou by mělo být:

1. eliminovat slabé stránky

Jednou z nejvýraznějších slabých stránek je sezónnost cestovního ruchu. Převládají zde zejména letní aktivity, zejména turistika, cykloturistika a jiné sporty provozované především v letních měsících. Rovněž většina kulturních akcí je v Třeboni a okolí pořádána během léta. Snahou by tedy mělo být poskytovat turistům a klientům lázní, kteří navštíví Třeboň během zimní sezóny, zajímavé aktivity a programy, které budou mít kvalitní propagaci, aby nalákaly i další klienty.

Dalším slabým místem Třeboně a třeboňských lázní je nedostatek ubytovacích kapacit vyšších kategorií – zde lázně spolupracují s některými třeboňskými hotely, které

jsou zejména v létě často plně obsazeny. Zde je příležitostí propojení místních lázní, které jistě nabídne svým klientům lepší ubytovací možnosti.

Špatný stav dopravní infrastruktury je problém celého okresu, který přetrvává již několik let a není jej možné řešit bez dostatku finančních prostředků. Prioritou je samozřejmě dostavba IV. tranzitního železničního koridoru a dálnice D3, které výrazně zlepší a urychlí dostupnost do Třeboně a jižních Čech celkově.

Dále je nutné se zamyslet nad efektivnější propagací Třeboně a lázní i v jiných částech republiky s využitím médií – články v časopisech a novinách, popř. i využití televize. Vzhledem k tomu, že Třeboň se nachází poblíž hranic a jižní Čechy jsou často navštěvovány zahraničními turisty, je nutné zvýšit jazykovou vzdělanost místního obyvatelstva, zejména osob poskytující služby.

2. využít příležitostí ke splnění vytyčených cílů

3. a nadále zlepšovat své silné stránky

Zde je důležité dále rozvíjet město, turistické stezky a cyklostezky, rozšiřovat nabídku sportovních a kulturních možností v Třeboni i okolí, lázně potom musí neustále inovovat a nabízet nové programy a služby. Pro lázně je velkou výzvou plánovaná integrace obou lázeňských zařízení, na jejíž koncepci se v současné době intenzivně pracuje.

4. vyvarovat se negativním vlivům potencionálních ohrožení

Hrozbou lázeňství v celé České republice je změna způsobu úhrady lázeňské péče (omezení úhrad za lázeňskou péči ze strany pojišťoven, popřípadě úplné zrušení). Zde je nutné využít současného trendu, kterým je rostoucí uvědomělost lidí vůči svému zdraví a zvyšující se investice na zlepšení svého životního stylu. Řešením je tedy nabízet nové a zajímavé wellness programy a služby na vysoké úrovni.

I výsledky dotazníkového šetření (viz. předchozí kapitola) jsou uspokojující – vždy převažují kladné odpovědi nad zápornými.

Lidé si volí pobyt v třeboňských lázních zejména na základě vlastní zkušenosti (téměř 1/3), dále pak na doporučení lékaře a známých, častou odpovědí byl i výběr kvůli nabídce služeb. V hodnocení spojenosti s kvalitou nabízených služeb výrazně převažují odpovědi velmi spokojen(a) a spokojen(a) nad nespokojen(a) a velmi nespokojen(a).

Zajímavé bylo i vyplňování nejpříjemnějších a nejméně příjemných procedur. Zatímco příjemné procedury vyplnilo 100% respondentů a odpovědi byly velmi různorodé, položku s nejméně příjemnou procedurou ve 156 případech (z celkových 184 dotazovaných) nevyplnili (popř. napsali žádná, nic apod.).

Úspěchem jsou i odpovědi na otázky v závěru dotazníku – 93% dotazovaných se po pobytu cítí lépe jak po fyzické, tak psychické stránce. A podobný počet respondentů, necelých 93%, by si tyto lázně opět zvolilo pro svůj další pobyt.

Jak se ukázalo, velká většina dotazovaných (67%) v třeboňských lázních nebyla poprvé, což ukazuje věrnost lázeňských klientů a na celkovou spokojenost zákazníků se službami.

7 ZÁVĚR

Třeboňsko se stále více orientuje na rozvoj cestovního ruchu a lázeňství, které zde má mnohaletou tradici. Neustále se přizpůsobuje novým trendům a požadavkům klientely, pravidelně inovuje stávající a nabízí nové a moderní služby a programy. Patří tak mezi nejznámější a nejoblíbenější lázně nejen v Jižních Čechách, ale i v České republice.

Díky podpoře města a štědré finanční podpoře z Evropské unie dochází k celkovému rozvoji regionu, která sem láká i mnoho zahraničních turistů. Třeboň se kromě lázeňství může pochlubit nádhernou a neponičenou krajinou, čistým ovzduším, mnoha významnými památkami ve městě i v okolí a i kvalitní nabídkou sportovních, kulturních a dalších služeb.

V úvodu byly vyjmenovány hypotézy, ze kterých tato práce vychází. Na základě zhodnocení výsledků dotazníkového šetření a dalších zjištění, lze posoudit, zda tyto hypotézy byly správné či nikoliv.

Jednalo se o následující hypotézy:

- *Samoplátců je mezi návštěvníky třeboňských lázní dvakrát více než pacientů, kterým pobyt komplexně nebo částečně hradí zdravotní pojišťovna.*

Jak ukázalo dotazníkové šetření, ze 184 respondentů, mělo částečně nebo plně hrazený pobyt pouze 21% dotázaných. Samoplátců bylo 58%, tedy téměř třikrát více. Tato hypotéza se ukázala jako pravdivá.

- *Mladí lidé do třiceti let nepatří mezi časté klienty lázní, je jich zde oproti jiným věkovým skupinám minimum.*

Tato hypotéza se ukázala jako mylná. Respondentů do 20 let je zde sice zanedbatelné množství (3%) a jednalo se zejména o mládež, která navštěvovala pouze bazénový komplex v letních měsících, kdy bylo šetření prováděno. Na druhou stranu, lidé ve věku od 21 – 30 let zde tvoří 17% všech dotazovaných, což je o

procento více, než skupina ve věku od 31 – 40 let. Mladí lidé do 30 let tedy patří mezi důležitou klientelu (celkem 20% dotazovaných).

➤ *Nejčastějšími návštěvníky lázní jsou ženy mezi 50 a 60 lety.*

Pomocí dotazníku bylo zjištěno, že největší skupinou mezi oslovenými byly ženy ve věku nad 60 let (33x), následovali muži ve věku od 51 – 60 let (26x) a teprve potom mnou odhadovaná skupina žen mezi 51- 60 lety (22x). Ženy tvořily přibližně 2/3 dotázaných.

➤ *Alespoň polovina oslovených respondentů bude v třeboňských lázních minimálně podruhé.*

Zde výsledky šetření hypotézu potvrdily. 39% respondentů zde bylo podruhé a 28% dotazovaných dokonce třikrát a více. Celkem zde tedy nebylo poprvé celých 67%, což je pro lázně určitě nemalý úspěch.

Hlavní cíle této práce byly představit Třeboňsko jako atraktivní destinaci cestovního ruchu, především díky místním lázeňským zařízením. Dále pak na základě výsledků SWOT analýzy odhalit silné a slabé stránky regionu a navrhnout zlepšení. Posledním úkolem bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit spokojenost klientů lázní se službami.

Jednotlivé cíle byly postupně plněny ve čtyřech hlavních částech práce – části teoretické, metodologické, analytické a syntetické.

V teoretické části se byly vymezeny základní pojmy důležité pro následující část práce.

V metodologické části byly popsány jednotlivé metody, které byly dále použity ke splnění stanovených cílů. Jednalo se o popisnou analýzu, SWOT analýzu a dotazníkové šetření.

Následoval rozbor města Třeboně z hlediska nabízených služeb cestovního ruchu v analytické části a dále také popis a rozbor třeboňských lázní a lázeňských služeb.

V syntetické části byla vytvořena SWOT analýza, která odhalila silné a slabé stránky Třeboňska a třeboňských lázní z hlediska cestovního ruchu a případné příležitosti a ohrožení. Následovalo dotazníkové šetření, kde bylo zjištěno, že klienti lázní navštěvují místní lázně rádi, opakovaně a s lázeňskými službami velmi spokojeni.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam tištěné literatury

1. BUCHAROVICĚ, Stanislav, Wieser, Stanislav. *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-7277-048-9
2. HORÁKOVÁ, Helena. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0447-1
3. INDROVÁ, J. a kolektiv, *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Oeconomika 2007. ISBN: 978-80-245-1252-5
4. KOTLER, Philip. *Marketing - Management*. Praha: Victoria publishing, a.s., 1993. ISBN 80-85605-08-02
5. KOZEL, Roman a kolektiv. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN: 80-247-0966-X
6. KRÍŽEK, Vladimír: *Obrazy z dějin lázeňství*. Praha: Avicenum, 1987. ISBN 08-096-87
7. MALÁ, Vlasta. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1
8. ORIEŠKA, Ján. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1999. ISBN 80-85970-27-9
9. PŘÍBOVÁ, Marie. *Marketingový výzkum v praxi*. Praha: Grada Publishing a.s., 1996. ISBN: 80-7169-299-9.
10. PSÍKOVÁ, Jiřina: *Takové byly a jsou treboňské lázně*. Bertiny lázně Třeboň, 2003. ISBN 80-239-0517-1
11. SEIFERTO VÁ, Věra. *Marketing v lázeňském cestovním ruchu*. Praha: Pragoline, 2003. ISBN 80-86592-00-6

Propagační materiály třeboňských lázní:

12. Firemní magazín městské společnosti Lázně Aurora v Třeboni – číslo 2/2006, (Olga Vačkářová - článek “Co je to vlastně slatina?”)
13. Lázeňská Pohoda prosinec/2007 – měsíční zpravodaj městských slatinných lázní (Ing. Pavel Kubišta - článek „Čistá a zdravá Třeboň“)
14. Lázeňská Pohoda leden/2008 – měsíční zpravodaj městských slatinných lázní (článek “Hitem jsou krátkodobé pobyty“)
15. Lázeňská Pohoda únor/2008 – měsíční zpravodaj městských slatinných lázní (Ing. Bc. Zdeněk Chaloupka - článek Rekordní rok Lázní Aurora a Ing. Martin Blažek - článek Bertiny lázně dělají radost)

Seznam internetových zdrojů

16. <<http://www.cestovni-ruch.cz/zdroje/lazne-marketing.php>> [cit. 23-05-2008]
17. <<http://www.czechtourism.cz/?show=050000>> [cit. 19-04-2008]
18. <<http://www.lazne-kur-spa.cz/index.php?ID=1309>> [cit. 22-05-2008]
19. <<http://www.rosenpharma.cz/historie-koupani.php>> [cit. 22-05-2008]
20. <http://www.czech.republic.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=113362&id_mapy=39&lng=&menu> [cit. 01-06-2008]
21. <http://www.uzis.cz/download_file.php?file=3399> [cit. 20-04-2008]
22. <http://www.uzis.cz/download_file.php?file=3015> [cit. 20-04-2008]

23. <<http://www.doubi.treb.cz>> [cit. 14-06-2008]
24. <<http://www.trebon-mesto.cz/index.php?l=cz&p=15&r=87>> [cit. 19-04-2008]
25. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=10&r=83>> [cit. 20-05-2008]
26. <<http://www.chkotreb.wz.cz/>> [cit. 20-05-2008]
27. <<http://www.trebonsko.ochranaprirody.cz/>> [cit. 20-05-2008]
28. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=11&r=82>> [cit. 21-05-2008]
29. <<http://www.trebon.cz/rybnikarstvi.html>> [cit. 24-05-2008]
30. <<http://www.trebon.rybarstvi.cz/zlata-stoka.html>> [cit. 24-05-2008]
31. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=89&r=126>> [cit. 13-06-2008]
32. <<http://data.czechtourism.com/fotografie/2008-05/foto/2008-05-06-155020-pamatky-trebon.jpg>> [cit. 14-06-2008]
33. <http://www.npu.cz/zprist/zobrazeni_pamatky/?pamatka=155.cz>
[cit. 14-06-2008]
34. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=16&r=0>> [cit. 14-06-2008]
35. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=23&r=0>> [cit. 14-06-2008]
36. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=89&r=0>> [cit. 05-06-2008]
37. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&r=33&s=1>> [cit. 20-08-2008]

38. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=131&r=177>> [cit. 19-07-2008]
39. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=58&r=0>> [cit. 19-07-2008]
40. <<http://www.itrebon.cz/index.php?l=cz&p=38&r=0>> [cit. 25-07-2008]
41. <<http://www.vseved.cz/?heslo=79b41d1e8541da5ad5e72a1e16a6994e13649745&fstr=wellness&fulltxt=&asc=>>> [cit. 24-07-2008]
42. <<http://www.bera.cz/index.php?l=cz&r=23&s=1>> [cit. 25-07-2008]
43. <<http://www.aurora.cz/cz/menu/75/>> [cit. 25-07-2008]

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

OBRÁZKY:

Obrázek č. 1 - Lázeňská zařízení v České republice	27
Obrázek č. 2 - Pohled na Třeboň	43
Obrázek č. 3 - Třeboňské náměstí	52
Obrázek č. 4 - Třeboňský zámek	53
Obrázek č. 5 - Kostel sv. Jiljí	56
Obrázek č. 6 - Schwarzenberská hrobka	57

TABULKY:

Tabulka č.1 - Zahraniční hosté v českých lázeňských ubytovacích zařízeních (r. 2007 v porovnání s r. 2004)	14
Tabulka č.2 - Počty dospělých pacientů v lázních v letech 2003 – 2007	29
Tabulka č.3 - Počty ošetrovacích dnů podle způsobu úhrady v letech 2003 – 2007...30	
Tabulka č.4 - Počty pacientů léčených na vlastní náklady v letech 2003 – 2007	35
Tabulka č.5 - Lázeňská péče pro dospělé podle způsobu úhrady v r. 2006	36
Tabulka č.6 - Přehled největších jihočeských rybníků	51
Tabulka č.7 - Počty návštěvníků relaxačních pobytů v Auroře v r. 2006 a 2007	85
Tabulka č.8 - SWOT analýza	89

GRAFY:

Graf č.1 - Struktura pacientů v lázních podle způsobu úhrady v r. 2003	33
Graf č.2 - Struktura pacientů v lázních podle způsobu úhrady v r. 2007	33
Graf č.3 - Vývoj počtu lázeňských pacientů s ohledem na způsob úhrady lázeňské péče	34
Graf č.4 - Skladba lázeňských pacientů podle způsobu úhrady v r. 2006	36
Graf č.5 - Vývoj počtu lázeňských pacientů	37
Graf č.6 - Skladba léčebných výkonů poskytnutých lázeňským pacientů v r. 2006 ...37	
Graf č.7 - Pohlaví	88
Graf č.8 - Věk	89
Graf č.9 - Rozdělení podle věku a pohlaví	89

Graf č.10 – Kraj	90
Graf č.11 - Úhrada pobytu	90
Graf č.12 - Úhrada pobytu podle pohlaví	91
Graf č.13 - Důvod volby lázní	91
Graf č.14 - Důvod volby lázní podle pohlaví	92
Graf č.15 - Vstupní prohlídka	93
Graf č.16 - Kontrolní vyšetření	93
Graf č.17 - Závěrečná prohlídka	93
Graf č.18 - Přístup personálu – procedury	94
Graf č.19 - Kvalita stravy.....	95
Graf. č.20 - Kvalita stolování.....	95
Graf. č.21 - Přístup personálu	95
Graf. č.22 - Stravování – prostředí.....	96
Graf č.23 - Ubytování - čistota a úklid	96
Graf č.24 - Vybavenost pokoje	97
Graf č.25 - Přístup personálu	97
Graf č.26 - Nabídka kulturních programů.....	98
Graf č.27 - Přístup personálu	98
Graf č.28 - Otázka: Byl Váš pobyt něčím rušen?	98
Graf č.29 - Otázka: Cítíte se na konci pobytu lépe po fyzické a psychické stránce? ..	99
Graf č.30 - Otázka: Kolikrát jste byl(a) v lázeňském zařízení (jakémkoli)?	99
Graf č.31 - Otázka: Kolikrát jste již byl(a) v těchto lázních?	99
Graf č.32 - Zvolil(a) byste si opět toto lázeňské zařízení pro svůj pobyt?	100

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Přehled počtu evropských lázeňských míst

Příloha č. 2 - Indikační seznam pro lázeňsko péči o dospělé (A) a děti a dorost (B)

Příloha č. 3 - Dotazník

Příloha k Vyhlášce MZ č. 58/1997 (výňatek):

A. Indikační seznam pro lázeňskou péči o dospělé

I Nemoci onkologické

II Nemoci oběhového ústrojí

III Nemoci trávicího ústrojí

IV Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí

V Netuberkulózní nemoci dýchacího ústrojí

VI Nemoci nervové

VII Nemoci pohybového ústrojí

VIII Nemoci močového ústrojí

IX Duševní poruchy

X Nemoci kožní

XI Nemoci ženské

B. Indikační seznam pro lázeňskou péči o děti a dorost:

XXI Nemoci onkologické

XXII Nemoci oběhového ústrojí

XXIII Nemoci trávicího ústrojí

XXIV Nemoci z poruch výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí

XXV Netuberkulózní nemoci dýchacího ústrojí

XXVI Nemoci nervové

XXVII Nemoci pohybového ústrojí

XXVIII Nemoci ledvin a cest močových

XXIX Duševní poruchy

XXX Nemoci kožní

XXXI Nemoci gynekologické

Přehled počtu evropských lázeňských míst

Země Evropy	Počty lázní
Německo	280
Itálie	240
Francie	104
Rakousko	46
Belgie	3
Španělsko	92
Portugalsko	40
Lucembursko	1
Řecko	20
Švýcarsko	22
Velká Británie	1
Maďarsko	58
země býv. SSSR	400
Bulharsko	10
Jugoslávie	100
Polsko	12
Slovensko	16
Česká Republika	32

Zdroj: <<http://www.czechtourism.cz/?show=072000>> [cit. 19-04-2008]

Dobrý den,

PŘÍLOHA Č. 3

jmenuji se Jana Mlejnková a jsem studentkou závěrečného ročníku Fakulty tělesné výchovy a sportu, oboru Management tělesné výchovy a sportu.

Ráda bych Vás poprosila o vyplnění krátkého dotazníku k absolvované lázeňské péči, který bude sloužit pro mou diplomovou práci s názvem Lázeňství v regionu Třeboňsko.

Tento dotazník je anonymní a zjištěná data budou použita pouze pro potřeby tohoto šetření.

Velmi Vám děkuji za spolupráci,

Jana Mlejnková.

V následujících otázkách 1 – 6 prosím označte křížkem Vámi zvolenou odpověď:

1. Pohlaví: žena   muž
2. Věk: do 20-ti let   31 - 40 let   51 - 60 let
                  21 - 30 let   41 - 50 let   nad 60 let

3. Okres Vašeho bydliště .....

4. Počet dní strávených v lázních: .....

5. Pobyt v lázních Vám hradí:

- pojišťovna jako komplexní léčbu   hradím sám jako rekondiční pobyt
 pojišťovna jako příspěvkovou léčbu   hradí zaměstnavatel
 jiný subjekt: .....   hradím sám jako léčebný pobyt

6. Proč jste zvolili tyto lázně?

- na základě vlastní zkušenosti   podle nabídky cestovní kanceláře - jaké?.....
 na doporučení známých
 na doporučení lékaře .....
 na základě přidělení
 kvůli nabídce služeb   na základě inzerce, veletrhu, článku v novinách,
 kvůli ceně   časopisech aj.....
 náhodně

V otázkách 7 – 10 prosím ohodnoťte do určených políček kvalitu služeb v následujících oblastech podle níže uvedených stupňů (0, 1 ,2 ,3 ,4):

Stupně vyjadřující kvalitu služeb:

0	1	2	3	4
nemohu posoudit	velmi spokojen(a)	spokojen(a)	nejsem spokojen(a)	velmi nespokojen(a)

7. Lékařská péče

- vstupní prohlídka   •kontrolní vyšetření   •závěrečná prohlídka

otočte, prosím

8. Léčebné procedury

Počet druhů procedur: ..... •přístup personálu

Nejpříjemnější procedura: .....

Nejméně příjemná procedura: .....

9. Úroveň stravování

•kvalita stravy

•kvalita stolování

•přístup personálu

•prostředí

8. Úroveň ubytování

•kategorie: .....

•vybavenost pokoje

•čistota a úklid

•přístup personálu

11. Kulturní vyžití •nabídka kulturních programů •přístup personálu

Ostatní otázky:

12. Byl Váš pobyt něčím rušen? ANO NE V případě, že ano, čím .....

13. Cítíte se na konci pobytu lépe po fyzické a psychické stránce? ANO NE

14. Kolikrát jste byl(a) v lázeňském zařízení (jakémkoli)? .....

15. Kolikrát jste již byl(a) v těchto lázních?.....

16. Zvolil(a) byste si opět toto lázeňské zařízení pro svůj pobyt? ANO NE

17. Vaše připomínky a poznámky k pobytu a službám: .....

Velmi Vám děkuji za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku,

Jana Mlejnková.